

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

ОБЩИНА ГАБРОВО

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
2021г. - 2028г.**

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

СЪДЪРЖАНИЕ

<u>Въведение</u>	стр. 5
<u>Географски и демографски характеристики</u>	стр. 6
<u>Анализи на съществуващото състояние, относно отпадъците</u>	стр. 12
<u>Анализ на действащата нормативна уредба и стратегически документи</u>	стр. 12
<u>Анализ на потоците отпадъци</u>	стр. 22
<u>Анализ на битовите отпадъци</u>	стр. 22
<u>Анализ на производствени неопасни отпадъци</u>	стр. 31
<u>Анализ на строителни отпадъци</u>	стр. 32
<u>Анализ на опасни отпадъци (генерирани от домакинствата)</u>	стр. 34
<u>Анализ на масово разпространени отпадъци (МРО)</u>	стр. 37
<u>Анализ на утайките от пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ)</u>	стр. 44
<u>Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците</u>	стр. 47
<u>Анализ на институционалния капацитет</u>	стр. 55
<u>Анализ на дейността на РСУООГТ</u>	стр. 58
<u>Анализ на икономическите инструменти и стимули</u>	стр. 60
<u>Анализ на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „замърсителя плаща“ и „отговорност на производителя“</u>	стр. 61
<u>Анализ на замърсените в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и мерките предприети за тяхното възстановяване</u>	стр. 63
<u>Анализ на информирането на обществеността по въпросите свързани с управлението на отпадъците. Работа с населението на общината</u>	стр. 64
<u>Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците</u>	стр. 67
<u>Прогнози за образуваните отпадъци</u>	стр. 69
<u>SWOT анализ</u>	стр. 74
<u>Преглед на добри практики в България</u>	стр. 77
<u>Преглед на добри практики в Европейския съюз</u>	стр. 79
<u>Национална генерална стратегическа цел в сферата на управление на отпадъците</u>	стр. 81
<u>Визия, цели и програми за управление на отпадъците на територията на община Габрово</u>	стр. 82
<u>Координация с други планове и програми</u>	стр. 155
<u>Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците</u>	стр. 158

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
БО	Битов отпадък
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
ООпО	Организации по оползотворяване на отпадъци
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ПОС	Програма "Околна среда"
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПОО	Предотвратяване на образуването на отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСМ	Рециклирани строителни материали
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
ИПИ	Институт за пазарна икономика
ФМЕИП	Финансов механизъм на европейското икономическо пространство

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата общинска програма за управление на отпадъците се разработва за периода 2021г. - 2028г. и е в съответствие с изискванията на чл.57 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), чл.52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и Национален план за управление на отпадъците (НПУО)2021-2028 г.

Програмата има за цел намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, чрез предотвратяване на образуването им, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите. В програмата е отразено актуалното състояние и планиране на дейностите с отпадъците на Община Габрово, в съответствие със законовите изисквания, европейски и национални програмни и методически документи.

Разработването ѝ се базира на наличните данни за отпадъците, резултатите от проведените проучвания за системите за управление на отпадъците в общината, както и въз основа на анализ на възможностите за финансиране на дейностите, свързани с отпадъците. На база на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози, визиращи 7-годишен период (2021г.-2028г.) за развитие на инфраструктурата и практиките за управление на отпадъците в общината.

Програмата е разработена на база основните принципи:

- ❖ “Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- ❖ “Разширена отговорност на производителя” и “замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- ❖ “Превантивност” – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- ❖ “Близост” и “самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- ❖ „Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Програмата следва прехода в управлението на отпадъците към ефективното им използване като ресурс и устойчивото им развитие, чрез предотвратяване на образуването им.

При разработването на програмата са отразени промените в нормативната уредба и фактическите условия, породени от стремежа на Община Габрово за постигане на устойчиво управление на отпадъците.

Мерките предвидени в програмата имат за цел да очертаят действията, които община Габрово ще предприеме за да приложи нововъведените законодателни изисквания.

II. ГЕОГРАФСКИ И ДЕМОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

1. Географска характеристика

Община Габрово се намира в Северен Централен Район за Планиране (СЦРП), на територията на област Габрово. На север граничи с Община Дряново, на изток със Трявна, на юг с Община Казанлък, а на запад със Севлиево. Градът отстои на около 220 км от град София. Общата площ на общината е 556 кв.км. В нейните граници са включени 134 населени места, най-голямото от които е гр. Габрово, заемащо 18% от нейната територия. Той също е и областен център на Област Габрово. Градът е разположен върху територия от 1871,7 ха по поречието на река Янтра, в северното подножие на Шипченския дял на Стара планина. В непосредствена близост до него, в местността "Узана" се намира географският център на България.

Стратегическото местоположение на града и близостта му до географския център на страната определят значението му като важен транспортен възел. През Габрово минава една от най-важните пътни връзки пресичащи България в направление север - юг, която представлява част от Трансевропейски транспортен коридор № 9 (Хелзинки - Санкт Петербург - Киев - Букурещ - Русе - Велико Търново - Габрово - Стара Загора - Димитровград с отклонения към Гърция и Турция).

7

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

3. Климат

Средната надморска височина на град Габрово е 392 метра, като при околните височини достига 550 - 600 метра. Климатът в региона е умерено - континентален, отличаващ се със студена зима и сравнително топло лято. Валежите са с подчертано континентален характер. Преобладават северните и северозападните ветрове. Средногодишните температури са около 10°C. По високите планински части в региона снежната покривка се задържа около 120 дни.

4. Релеф

Община Габрово е разположена в Централна Северна България, където е и географският център на страната. Общината е разположена върху речните тераси на реките Янтра, Синкевица, Паничарка, Жълтешка и Лопушница. Релефът като цяло е хълмист и планински и представлява сложно морфографско съчетание от надлъжни височини и тесни платовидни ридове със стръмни склонове, очертани от дълбоко всечени напречни проломи и надлъжни долини, придружени от значителни по обхват долинни разширения. Релефните форми са усложнени от съвременни ерозионни процеси, изразяващи се чрез изграждането на склонове, насипи, наноси и терасирания от човешка дейност. На територията на общината не се наблюдават оголени скатове и брегове, крутища и други подобни явления.

Най-ниската надморска височина за Общината като цяло е 150 м. по поречието на р.Лопушница, а най - високата 1495 м. в местността “Антово падало”, където се намират изворите на р. Янтра. Около град Габрово са разположени платовидния рид Стражата (788м) и Габровските надлъжни височини (870м). Габрово е типичен планински град, изграден върху терасите и поречията на три реки. Надморското ниво на града варира от 350 до 700 м равнище, като средната надморска височина се определя на 392 метра. Теренът е насечен, с общ наклон на север, с меки заоблени била и относително тесни, със стръмни склонове, терени покрай реките. Силно просечения от р. Янтра и нейните притоци терен, е предопределил териториалното развитие на града, пряко свързано с релефните форми и характерна, силно удължена линейна структура на града с дължина около 25 км. На север теренът формира зона с почти равнинен характер.

5. Население

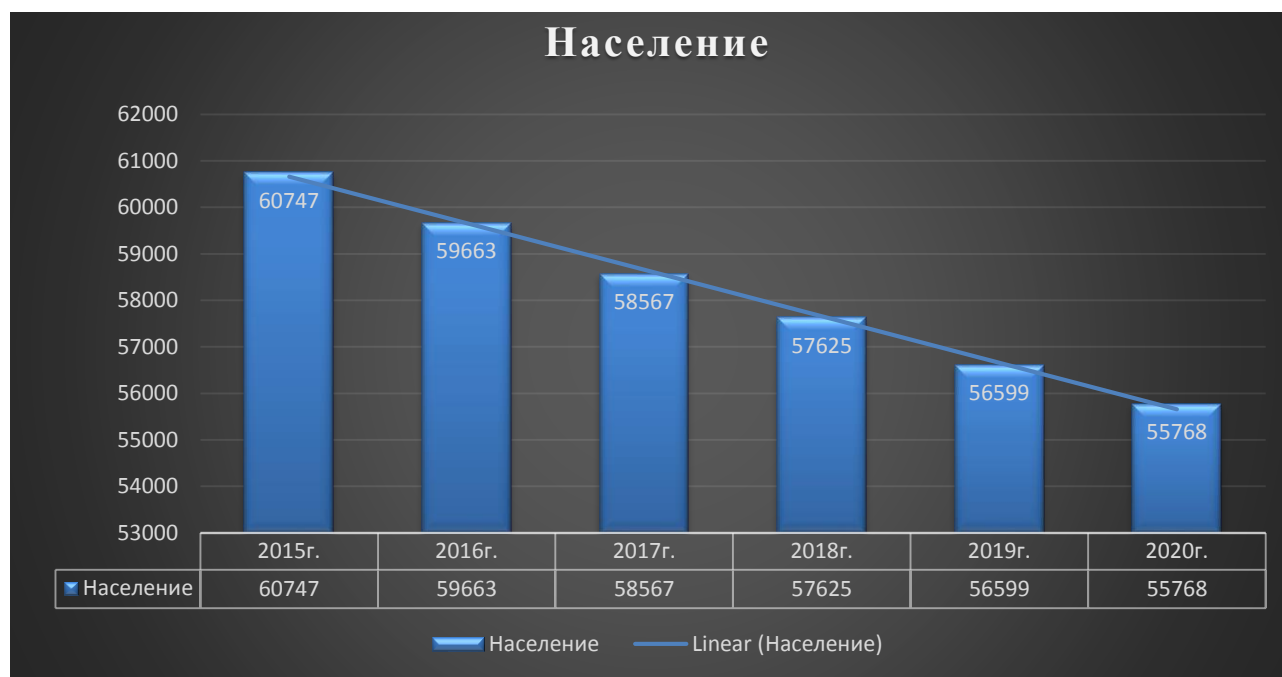
Развитието на селищната мрежа в границите на област с административен център гр. Габрово е резултат от влиянието на важни исторически и природогеографски фактори и условия в тази част на страната. На територията на областта има 356 обособени населени места, от които само 5 са със статут на градове - Габрово, Дряново, Севлиево, Трявна и Плачковци. Първите четири градове са центрове на административно обособените 4 общини в областта. Община Габрово се състои от 11 кметства, 16 кметски наместничества и административно бюро, включващи общо 134 населени места. Град Габрово е най – голямото населено място и е разделено на 28 квартали.

Населението на община Габрово бележи трайна тенденция на намаляване. В периода 2015-2020 година темпът на прираст на населението в община Габрово -9 % или 4 979 души по-малко (табл. 1) . Към 31.12.2020г. населението на Община Габрово наброява 55 768 души.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Общини	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2015	Габрово	114272	55263	59009	93489	45161	48328	20783	10102	10681
	Габрово	60747	29340	31407	54950	26520	28430	5797	2820	2977
	Дряново	9112	4362	4750	7017	3367	3650	2095	995	1100
	Севлиево	33597	16353	17244	21200	10314	10886	12397	6039	6358
	Трявна	10816	5208	5608	10322	4960	5362	494	248	246
2016	Габрово	112334	54239	58095	91904	44342	47562	20430	9897	10533
	Габрово	59663	28797	30866	54004	26040	27964	5659	2757	2902
	Дряново	8975	4282	4693	6887	3295	3592	2088	987	1101
	Севлиево	33099	16072	17027	20898	10164	10734	12201	5908	6293
	Трявна	10597	5088	5509	10115	4843	5272	482	245	237
2017	Габрово	110254	53243	57011	90287	43563	46724	19967	9680	10287
	Габрово	58567	28254	30313	53063	25580	27483	5504	2674	2830
	Дряново	8741	4178	4563	6723	3221	3502	2018	957	1061
	Севлиево	32620	15848	16772	20654	10039	10615	11966	5809	6157
	Трявна	10326	4963	5363	9847	4723	5124	479	240	239
2018	Габрово	108404	52213	56191	88800	42708	46092	19604	9505	10099
	Габрово	57625	27730	29895	52169	25076	27093	5456	2654	2802
	Дряново	8529	4068	4461	6553	3141	3412	1976	927	1049
	Севлиево	32155	15581	16574	20464	9897	10567	11691	5684	6007
	Трявна	10095	4834	5261	9614	4594	5020	481	240	241
2019	Габрово	106598	51298	55300	87265	41913	45352	19333	9385	9948
	Габрово	56599	27227	29372	51217	24604	26613	5382	2623	2759
	Дряново	8396	3999	4397	6455	3091	3364	1941	908	1033
	Севлиево	31757	15369	16388	20210	9748	10462	11547	5621	5926
	Трявна	9846	4703	5143	9383	4470	4913	463	233	230
2020	Габрово	105788	50874	54914	84546	40448	44098	21242	10426	10816
	Габрово	55768	26806	28962	49175	23523	25652	6593	3283	3310
	Дряново	8574	4118	4456	6271	3009	3262	2303	1109	1194
	Севлиево	31660	15294	16366	19875	9546	10329	11785	5748	6037
	Трявна	9786	4656	5130	9225	4370	4855	561	286	275

Табл. 1 Население (източник НСИ)

Диаграма 1 Прираст на населението на община Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

6. Обща характеристика на икономиката

Община Габрово е един от областните центрове с най-силно изразен индустриален профил в България. Преработващата промишленост има дълбоки традиции и носи над 60% от произведената продукция в Габрово – почти двойно спрямо средните стойности за страната. Половината от наетите в частния сектор, както и над половината от добавена стойност на местната икономика са концентрирани в промишлеността.

Ръстът в произведената продукция за периода от 2016 до 2018 г. е над 144 млн. лв. или с 16.1%, което отразява положителната динамика в местната икономика. Ръстът на продукцията в преработващата промишленост за този период е близо 100 млн. лв. или с 18.5%. Ключово за икономиката на Габрово е, че именно най-големият сектор – преработващата промишленост, е и един от най-бързо развиващите се. Другият сектор, който макар и все още малък, води динамиката в местната икономика са информационните технологии и услуги, чиято продукция нараства с рекордните 161,5% за две години

Преработващата промишленост (60,5%) е безспорно най-големия сектор в икономиката на община Габрово. Водещите икономически дейности в промишлеността са производството на текстил и облекло (продукция за 193 млн. лв. и 2 449 наети), метали и метални изделия (продукция за 140 млн. лв. и 2 542 наети), машини, оборудване и електрически съоръжения (продукция за 91 млн. лв. и 929 наети), каучук и пластмаси (продукция за 74 млн. лв. и 899 наети), храни и напитки (продукция за 75 млн. лв. и 847 наети) и мебели и изделия от дърво (продукция за 41 млн. лв. и 707 наети).

Строителството (7,4%) в община Габрово е с произведена продукция за 77 млн. лв. и 704 наети през 2018 г. През последните години тенденцията е броят на наетите в строителството да намалява устойчиво. Ключови за развитието на строителството в Габрово са публичните инвестиционни проекти, като най-големият работодател (с 140 наети през 2018 г.) е в пътното строителство (Пътстрой-Габрово). Всички останали компании, които са в жилищното и нежилищното строителство, са с под 100 наети.

Търговията (9,9%) в община Габрово е с произведена продукция за 104 млн. лв. и 2 402 наети през 2018 г. Произведената продукция в търговията е относително постоянна през последните години. Броят на наетите, подобно на строителството, бележи постоянен спад през последните години.

Транспортът (5,2%) в община Габрово е с произведена продукция за 54 млн. лв. и 535 наети през 2018 г. Общо броят на наетите в транспорта нараства през последните години. Най-голямото предприятие е Общински пътнически транспорт – Габрово с 162 наети през 2018 г.

Хотелиерството и ресторантьорството (1,0%) в община Габрово е с произведена продукция за 11 млн. лв. и 428 наети през 2018 г. В сектора няма отчетлива динамика през годините, а конкретно през 2018 г. се наблюдава и спад в продукцията. Броят на наетите също спада през 2018 г. Добавената стойност на един нает в хотелите и ресторантите е поне два пъти по-ниска спрямо другите основни сектори.

Секторите на информационните и комуникационните технологии (2,2%) и професионалните дейности (2,0%) в община Габрово произвеждат продукция за общо 43 млн. лв. и наемат 776 души. И двата сектора бележат ръст през последните години, като особено отчетлив е ръстът при информационните технологии и услуги – продукцията нараства 4 пъти за последните 5 години.

По-долу са представени големите работодатели в 5-те основни направления на промишлеността (данни за 2018 г.).

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Големи предприятия в промишлеността Предприятия с над 50 заетивъв водещите 5 сектора	Компании по брой заети
Метали и метални изделияЛеене на стомана; обработване на метали; производство на инструменти; производство на компоненти за ловно и спортно оръжие	ЦЕРАТИЦИТ БЪЛГАРИЯ АД, ИМПУЛС АД, РЕЗБОНАРЕЗНИ ИНСТРУМЕНТИ ГАБРОВО ЕООД, ГАБИНВЕСТ ЕООД, БЛАЗЕР ГРУП ГАБРОВО ЕООД, МЕТАЛИК БИСИПИ АД, ПЛАНЗЕЕ МВ ЕООД, ЗГПУ ГРУП ООД, ИВАНОВ И ИВАНОВ ООД
Машины, оборудване и съоръжения Производство на подемно- транспортни машини; специализирани машини; електрически съоръжения	ПОДЕМКРАН АД, АМК ЗАДВИЖВАЩА И УПРАВЛЯВАЩА ТЕХНИКА ЕООД МЕХАТРОНИКА АД, МВ ЯНТРА АД, ТЕСПОМ АД, ПОДЕМ ГАБРОВО ЕООД
Изделия от каучук и пластмасиПроизводство на листови, плочи, тръби и профили; опаковки от пластмаси	АЛФРИДА ПЕЕВ ЕООД, НБИ КОНСОРЦИУМ ООД ТЕРАХИМ 97 АД, ПЛАСТФОРМ ООД, КОЛТЕК ЕООД, СТС ПАК ХОЛДИНГ ООД, ЕКОПРОЕКТ ООД
Облекло и текстил Производство на тъкани; долно и горно облекло; обувки	ДЗАЛЛИ ООД ТИ ФУЗИОН БЪЛГАРИЯ ЕООД, МАК АД, ОЗЕКС ЕООД, ТЕХНОМАТ-МЕРКУРИЙ ЕООД
Хранителни продукти Производство на хранителни подправки; мляко и млечни продукти; хляб и сладкарки изделия; преработка на картофи	ЕЛВИ ООД, МЕРКУРИЙ ПРОИЗВОДСТВО И ПАКЕТАЖ АД, ХЛЕБОЗАВОД ГАБРОВО ООД БУЛКАРТО ЕООД

Източник на информация ИПИ и НСИ

III. АНАЛИЗИ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ, ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

1. Анализ на действащата нормативна уредба и стратегически документи

Целта на този анализ е да се направи обобщение на националното законодателство в аспект - задължения на местното самоуправление, както и да се извърши оценка на местната нормативна уредба и до колко тя е адекватна, и обхваща всички дейности, свързани с управлението на отпадъците с местно значение. Елемент от анализа са и съществуващите стратегически документи на национално и местно ниво.

На европейско ниво е прието ново законодателство в сектора на управление на отпадъците, основаващо се изцяло на стратегическите и политически документи за „кръгова икономика“ и „нулеви отпадъци“. За следващите пет години се очаква въвеждане на нови още по-амбициозни законодателни изисквания относно хранителните отпадъци, отпадъците от текстил, отпадъците от строителство и др.

Националното законодателството за периода 2012г. – 2021г. претърпя промени с цел синхронизиране с европейското. Заложени са мерки за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на образуването на отпадъци, както и на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците. Подчератва се преход към кръгова икономика, който ще се постигне чрез по-ефективно използване на суровините и намаляване на отпадъците.

Управлението на отпадъците има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда и се осъществява в съответствие с изискванията на нормативните актове

- ❖ **Устойчиво развитие** – достигане на разумно и справедливо икономическо благосъстояние с перспектива за ползване от поколения напред или в контекста на управлението на отпадъците – използване на ресурсите по начин, който не унищожава възможностите за тяхното ползване в бъдеще и не уврежда компонентите на околната среда.
- ❖ **Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи** – процес, при който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, като се вземат предвид и разходите за осъществяването им. Йерархията за управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяване на различните възможности.
- ❖ **Интегрирано управление на отпадъците** – представлява система, състояща се от закони, технически, организационни и икономически мерки. Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъците.
- ❖ **Участие на обществеността** – участие от страна на заинтересованите фирми, организации и общественост във вземането на решения по отношение планове за управление на отпадъците и възможност за свободен достъп след разработването и утвърждаването им.
- ❖ **Предотвратяване** – образуването на отпадъци трябва да бъде намалени или избегнато, когато това е възможно.
- ❖ **Отговорност на производителя и замърсителя плаща** – този принцип се основава на това, тези, които образуват и допринасят за образуването на отпадъците и замърсяването на околната среда, да заплащат всички разходи.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- ❖ **Превантивност** – предвиждане и отстраняване във възможно най-ранен етап на потенциалните проблеми с отпадъците и при възможност на генерирането на отпадъците.
- ❖ **Близост** – третирането на отпадъците трябва да се извършва възможно най-близо до източника им на генериране.

1.1. Национално законодателство

1.1.1. Закон за управление на отпадъците

Закон за управление на отпадъците (ЗУО), (Обн. ДВ. бр.53 от 13 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.61 от 25 Юли 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 30 Декември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., изм. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.88 от 3 Ноември 2017г., изм. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.53 от 26 Юни 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.25 от 26 Март 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.56 от 16 Юли 2019г., доп. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2019г., изм. ДВ. бр.105 от 11 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.14 от 17 Февруари 2021г., доп. ДВ. бр.18 от 2 Март 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2021г.). ЗУО въвежда в българското законодателство изискванията на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС, включително принципите „замърсителят плаща“, „разширена отговорност на производителя“ и йерархията при управление на отпадъците, и регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

ЗУО определя правата и задълженията на централните и местните власти, изискванията при трансграничен превоз на отпадъци, изискванията към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; права и задължения на лицата, генериращи отпадъци и преработващи отпадъци, определя глобите и санкциите за неспазване на закона.

Обхват:

Законът и подзаконовите актове към него се отнасят до следните видове отпадъци:

- ❖ Битови отпадъци;
- ❖ Производствени отпадъци;
- ❖ Строителни отпадъци;
- ❖ Опасни отпадъци.

Законът изрично изключва от обхвата си радиоактивни отпадъци; отпадъчни газове; излезли от употреба експлозивни; отпадъчни води; трупове на животни и странични животински продукти и др. посочени в чл.2, ал.2 от ЗУО.

Със закона се въвежда и йерархията при управление на отпадъците, която определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- ❖ Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- ❖ Подготовка за повторна употреба;
- ❖ Рециклиране;
- ❖ Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- ❖ Обезвреждане

Предотвратяването на отпадъци е определено в ЗУО като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

- а) количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- б) вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве, или
- в) съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите.

Подготовка за повторна употреба включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени, се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

Рециклиране, включва всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. Рециклирането на материали не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.

Главната цел на Рамковата директива за отпадъците (РДО) е "рециклиращо общество", което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.

Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране съгласно РДО, включват (но не само):

- ❖ Рециклиране на материали - например на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали, стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти, употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдирани или формоване, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка;

- ❖ Производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите.

Друго оползотворяване е всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло отговаря на определението за „оползотворяване“ съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Обезвреждане е всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО за общините

❖ Въвежда количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници, които общините трябва да достигнат, както следва:

- до 31 декември 2025 г. най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- до 31 декември 2030 г. най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- до 31 декември 2035 г. най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

❖ Въвежда изисквания към общините най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

❖ Въвежда цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци, както следва:

- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

❖ Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.

❖ Регламентира отговорността на собствениците на пътища за почистване на техните сервитути.

❖ Въвежда изисквания към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места над 5000 жители и курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и да ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване.

❖ Въвежда икономически инструменти

○ За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото.

○ За обезвреждане на отпадъци на общинско или регионално депо за неопасни отпадъци или на депо за строителни отпадъци се заплащат отчисления за всеки тон депониран отпадък. Отчисленията имат за цел да се намали количеството депонирани отпадъци и да се увеличи рециклирането и оползотворяването им. При изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци отчисленията се намаляват с 50% -когато се изпълнят изискванията за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло, и с 50% - когато се изпълнят изискванията за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци.

❖ Указва изискванията и реда за предоставяне на информация за дейности, свързани с отпадъци.

1.1.2 Подзаконови нормативни актове, издадени на основание ЗУО

Основните актове, които имат отношение към дейностите на общините, са:

➤ **Наредба № 7 За изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.** При избор на площадки за разполагане

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

на депа и други съоръжения за отпадъци общините трябва да се съобразят с техническите изисквания към площадките, посочени в Наредбата.

➤ ***Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци.*** (изм. И доп. ДВ. бр.36 от 1 май 2021г.) При изграждане на депа и други инсталации и съоръжения за отпадъци общините трябва да включат в документацията за избор на изпълнители на договорите за изграждането и за последваща експлоатация на инсталациите и съоръженията съответните технически условия и изисквания, посочени в Наредбата.

➤ ***Наредба № 4 от 5 април 2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и за съвместно изгаряне на отпадъци.*** (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018г.) Наредбата се отнася и за изгаряне на битови отпадъци в инсталации на общините. Определя реда за получаване на разрешения за дейностите по изгаряне на отпадъци, изискванията за приемане на отпадъци в инсталациите, условията за проектиране, изграждане и експлоатация, вкл. отпадъчните газове във въздуха и съответните емисионни норми, изискванията към остатъците от изгарянето и др.

➤ ***Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците.*** (Обн. ДВ. бр.66 от 8 Август 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 21 Април 2017г., изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.86 от 6 Октомври 2020г.) Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.

➤ ***Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.*** (Обн. ДВ. бр.51 от 20 Юни 2014г., изм. ДВ. бр.51 от 19 Юни 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.51 от 28 Юни 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020г.) Целта на наредбата е получаване на пълна и достоверна информация за дейностите по отпадъците чрез определяне на реда за водене на отчетност и за реда и сроковете за предоставяне на информация по съответните образци от лицата по чл. 44 ЗУО и получаване на пълна и достоверна информация за пуснатите на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, по наредбите съгласно чл. 13, ал. 1 ЗУО.

➤ ***Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.*** (Обн. ДВ. бр.111 от 27 Декември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 20 Януари 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.26 от 22 Март 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.77 от 16 Септември 2021г.) Тази наредба определя размера на отчисленията за депониране и за закриване на депата (т.нар. екотакси за депониране) , като за 2022 г. и всяка следваща година, общините заплащат – 95 лв./т. Наредбата още определя реда за тяхното превеждане и възможностите за използване на приходите от отчисленията от общините, както и случаите, в които общините се освобождават от заплащане.

➤ ***Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци*** (Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. Обн. ДВ. бр.11 от 31 януари 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 юни 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 януари 2021г.). С тази наредба се определят изискванията към общинските системи за разделно събиране на биоотпадъци, както и изисквания за производството и употребата на продукти от оползотворяване на биоотпадъци

➤ ***Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*** (Приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г., Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017г.). Наредбата определя случаите, в които общините имат отговорности за отпадъци от строителство и от разрушаване на сгради, както и изискванията към възложителите на строителни дейности, включително когато общините се явяват възложители на строителните дейности. Кметът

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

на общината отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влягане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране.

Към националното законодателство в сферата управление на отпадъците са разписани и приети поднормативни документи, които определят случаи, в които общините имат отговорности при управлението на масово разпространените отпадъци

В наредбите са посочени ангажименти на кмета на община с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО) и намаляване на количествата отпадъци, депонирани на общинските депа. Кметът организира контрола за изпълнението на договори с организации по оползотворяване или с други лица, притежаващи разрешения по ЗУО, свързани със системите за разделно събиране на масово разпространените отпадъци. По отделните наредби ангажиментите на кмета на общината са:

➤ ***Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (Приета с ПМС № 271 от 30.10.2012 г., обн., ДВ, бр. 85 от 6.11.2012 г., в сила от 6.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76 от 30.08.2013 г., в сила от 30.08.2013 г., изм., бр. 30 от 15.04.2016 г., в сила от 16.06.2016 г., изм. и доп., бр. 60 от 20.07.2018 г., бр. 2 от 8.01.2021 г.).***

Кметът на общината осигурява местата за поставяне на съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки, задължително за курортните населени места и населените места над 5000 жители. В Наредбата са посочени минималният общ обем на съдовете по категории населени места и изискванията за цвета на съдовете и разполагането на им. Кметът изпълнява задълженията си по наредбата като:

- сключва договори с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки или с лице, притежаващо разрешително по ЗУО за изграждане на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на общината;
- осигурява и организира подходящи мерки за недопускане на посегателства и кражби от контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки;
- съдейства при подготовката и провеждането на разяснителните кампании на организациите по оползотворяване.

➤ ***Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (Приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2013 г., в сила от 8.01.2013 г., попр., бр. 6 от 22.01.2013 г., изм. и доп., бр. 51 от 11.06.2013 г., в сила от 11.06.2013 г., бр. 66 от 28.08.2015 г., в сила от 28.08.2015 г., изм., бр. 30 от 15.04.2016 г., в сила от 16.06.2016 г., изм. и доп., бр. 60 от 20.07.2018 г., доп., бр. 2 от 8.01.2021 г.).***

С наредбата се организират дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА

➤ ***Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2013 г., в сила от 8.01.2013 г., изм. и доп., бр. 60 от 20.07.2018 г., бр. 2 от 8.01.2021 г.).***

- определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработени масла – когато тези места са разположени върху имот общинска собственост;
- съдейства за извършване на дейности по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане когато има сключен договор за

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

извършване на дейности по събиране на отработени масла и предаването им на инсталации за оползотворяване или обезвреждане с организации за оползотворяване на отработени масла или с лица, които изпълняват индивидуално задълженията или с други лица, притежаващи съответното разрешително или регистрационен документ.

➤ Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване

С наредбата се определят изискванията за разделното събиране, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, повторната употреба, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО). Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на ИУЕЕО по ЗУО, като сключва договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО и/или с лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, и/или с други лица, притежаващи документ по чл. 35 ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община;

- оказва съдействие на организациите по оползотворяване и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, в т. ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО;

- изготвя и утвърждава график за събиране на ИУЕЕО, образувано в бита, включващ не по-малко от две дати годишно;

- контролира изпълнението на задълженията във връзка със сключените договори за разделно събиране на ИУЕЕО.

➤ **Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства** (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г., изм., бр. 60 от 22.07.2014 г., в сила от 22.07.2014 г., бр. 57 от 28.07.2015 г., в сила от 28.07.2015 г., изм. и доп., бр. 30 от 15.04.2016 г., в сила от 16.06.2016 г., изм., бр. 9 от 26.01.2017 г., изм. и доп., бр. 47 от 5.06.2018 г., бр. 60 от 20.07.2018 г., бр. 37 от 21.04.2020 г., бр. 2 от 8.01.2021 г.)

Кметът определя местата на територията на общината за предаване на ИУМПС в съответствие с общинската програмата за управление на отпадъците и общинската наредба по чл. 22 ЗУО;

- организира дейностите по събирането на ИУМПС съгласно изискванията на Закона за движение по пътищата и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС;

- извършва дейностите по предходните две точки, като сключва договор с организации по оползотворяване на ИУМПС и с лица, които изпълняват задълженията си индивидуално.

➤ **Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми** (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн., ДВ, бр. 73 от 25.09.2012 г., в сила от 25.09.2012 г., изм., бр. 30 от 15.04.2016 г., в сила от 16.06.2016 г., изм. и доп., бр. 60 от 20.07.2018 г., бр. 2 от 8.01.2021 г.)
Задължения на Кмета, според наредбата са:

- определя местата за събиране на ИУ Г на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на ИУГ;

- съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУ Г и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

○ Кметът на общината извършва тези дейности в случай, че местата за събиране на ИУГ са разположени върху общински имот, или трябва да има сключен договор за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане със: *организация по оползотворяване на ИУГ или лицата, които пускат на пазара гуми, които изпълняват задълженията си по наредбата индивидуално.*

➤ ***Наредба за намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда –Приета с ПМС № 354 от 26.10.2021 г. Обн. ДВ. бр.91 от 2 Ноември 2021г.***

○ Наредбата има за цел да се предотврати и намали въздействието на определени ППЕУ и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаса върху околната среда и поспециално върху водната среда и върху здравето на човека, както и да се насърчи прехода към кръгова икономика с иновативни и устойчиви бизнес модели, продукти и материали, с цел ефикасно функциониране на вътрешния пазар на ЕС. В наредбата са разписани мерките за постигане на устойчиво намаляване на употребата на определени пластмасови продукти за еднократна употреба (ППЕУ); мерки за носене на разширена отговорност от производители на ППЕУ и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаса, както и задълженията им за разделно събиране и рециклиране на ППЕУ; отговорността за почистване на замърсяване с отпадъци от ППЕУ и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаса; мерките за повишаване на осведомеността на потребителите на определени ППЕУ и риболовни съоръжения, съдържащи пластмаса.

➤ ***Национален план за управление на отпадъците 2021-2028г.***

Неговата основна стратегическа цел е подобряване прилагането на йерархията при управление на отпадъците от обществото и бизнеса, чрез намаляване на вредното въздействие на отпадъците и предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване; увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци; намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Изпълнението на мерките в Националния план за управление на отпадъците ще осигури достигане на националните цели, заложи като изисквания в европейското законодателство и ЗУО, именно през 2025 г. да се достигне до 55% от рециклирането на отпадъците от общо образуваните битови отпадъци и до 65 % за рециклиране и 10 % за депониране до 2035 г.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците заложена в НПУО 2021-2028 е: „Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива“

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

1.2. Местна нормативна уредба, свързана с управлението на отпадъците

1.2.1. Наредба за управление на отпадъците, поддържане и опазване на чистотата на територията на община Габрово (Приета с Решение № 119/26.06.2019 г. на Общински съвет – Габрово, изм. с Решение № 56/04.05.2020 г. на Административен съд – Габрово, по адм. д. № 112/2020 г., влязло в сила 04.06.2020 г.). С наредбата се урежда екологосъобразното управление на отпадъците на територията на Община Габрово, чрез регламентиране на права, задължения и дейности за предотвратяване или намаляване на ефекта от образуване или натрупване на отпадъци и вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда. В нея са регламентирани правата и задълженията на местната власт, физическите и юридически лица, както и начините за взаимодействие.

❖ Глава първа, Раздел I, регламентира общите разпоредби в обхвата на наредбата. В нея се определят отпадъците, за които се прилага, както и петстепенната йерархия при управление на отпадъците. В Раздел II и III са описани основните задължения и права на Кмета на община Габрово и на лицата, които образуват или извършват дейности с отпадъци. Предложените изисквания имат за цел да осигурят безопасно съхранение и третиране на битовите, строителните, масово разпространените, производствените и опасните отпадъци.

❖ Глава втора, съдържа четири раздела и регламентира дейности по управление на битови отпадъци; опасни отпадъци, генерирани от бита; биоотпадъци/биоразградими отпадъци; едрогабаритни отпадъци; строителни отпадъци, образувани от текущи ремонти на домакинствата и

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

строителни отпадъци образувани при строителство, реконструкции и разрушаване на сгради и съоръжения. В глава втора се определят и изискванията за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците. Разписани са основните задължения на местната администрация, на физическите и юридическите лица, като и определя забрани, свързани с управление на горепосочените отпадъци.

❖ Глава трета, съдържа седем раздела и разглежда дейностите по управление на масово разпространени отпадъци: отпадъци от опаковки; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; негодни за употреба батерии и акумулатори; излезли от употреба гуми; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба моторни превозни средства. Регламентира задълженията на Кмета на община Габрово, на физически и юридически лица, извършващи дейности с различните видове масово разпространени отпадъци, като и определя забрани свързани с правилното и устойчиво управление на отпадъците.

❖ Глава четвърта, регламентира разпоредбите за организация на дейностите по третиране на производствени отпадъци, с характер на неопасни. Разписани са основните задължения и възможности на всички лица, чиято дейност е свързана с генериране на производствени отпадъци.

❖ Глава пета регламентира задълженията и правата на кмета на община Габрово, кметове и кметските наместници на населените места в община Габрово, физически и юридически лица, относно поддържане чистотата на общински или частни терени.

1.2.2 Наредба за управление на общинските пътища (Приета с Решение 267/19.12.2013 г., изм. с Решение № 117/29.05.2014 г., изм. С Решение № 82/28.07.2017 г. на Административен съд – Габрово, в сила от 22.08.2017 г.). В наредбата са включени и текстове свързани с управление на отпадъците.

Изводи

От така разгледаните местни наредби, може да се заключи, че те са съобразени с националното законодателство. *Наредба за управление на отпадъците, поддържане и опазване на чистотата на територията на община Габрово*, разглежда подробно задълженията на органите на местното самоуправление, на лицата генериращи отпадъци, на физическите лица, пребиваващи на територията на общината и др. Разглеждането на всички видове отпадъци, разпределени съгласно подзаконовите нормативни документи, дава улеснение на заинтересованите страни, тъй като обобщава цялата информация. В националното законодателство са направени и предстоят други промени, поради което ще е необходимо да се извърши актуализация и на наредбата за управление на отпадъците.

IV. АНАЛИЗ НА ПОТОЦИТЕ ОТПАДЪЦИ

Анализът на отпадъците е от голямо значение за установяване на необходимостта от оптимизация и инвестиции в сферата на управлението на отпадъците. В анализа са включени следните видове отпадъци, образувани на територията на община Габрово:

1. Битови отпадъци;
2. Производствени неопасни отпадъци;
3. Строителни отпадъци;
4. Опасни отпадъци

5. Специфични потоци отпадъци, които включват: Масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми)

1. АНАЛИЗ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

1.1 Определение за битови отпадъци

По смисъла на § 1 т.4 от ЗУО - "Битови отпадъци" са:

а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели;

б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.

Системата за събиране и транспортиране на битови отпадъци в община Габрово е двукомпонентна и е реализирана на принципа „суха“ и „мокра“ фракция. „Сухата“ фракция представлява смес от рециклируеми отпадъци – хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло и други такива, които могат да бъдат оползотворени. „Мократа“ фракция е предназначена за биоотпадъци, генерирани от домакинствата. Ефективността на разделянето на „мокра“ и „суха“ фракции обаче все още е ниска, поради което отпадъка в двата контейнера е смесен в значителна степен и третирането му в отделни съоръжения е нецелесъобразно (сепариране за „сухата“ фракция и биологично третиране за „моквата“ фракция).

Базата данни, с която разполага Община Габрово е най-пълна, тъй като информация се предоставя от общинска администрация на контролните органи и с цел анализиране и оценка на изменението на количеството генерирани и депонирани отпадъци, същата се съхранява със постоянен срок (независимо от срока за съхранение съгласно номенклатурата на делата на Община Габрово).

На диаграма 2 е изобразено изменението на количествата генерирани битови отпадъци за периода 2008–2020г., съгласно предоставените в РИОСВ – Велико Търново и ИАОС отчети. (периода е съобразен с НПУО).

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Диаграма 2 Количества генерирани битови отпадъци по години

От диаграмата се вижда, че от 2015г. има сериозен спад в количествата образувани битови отпадъци. Това може да се дължи на факта, че след въвеждане в експлоатация на Регионално депо за неопасни отпадъци, отчитането на постъпващите количества отпадъци става чрез електронна система. Данните относно количествата отпадъци за периода 2008г. – 2015г. са определени чрез изчислителни методи на база нормата на натрупване, същите могат да имат известни отклонения от действителните.

Данните за отпадъците в община Габрово, ползвани за целите на анализа са въз основа на количествата постъпили в регионално депо, където се прилага процедура по регистриране на отпадъците. През периода 2015-2020 г. битовите отпадъци (включително приравнените на тях) варират в границите между 283 и 346 кг./жител/година (**Таблица 2**). Нормата на натрупване през последните 5 години се запазва относително постоянна. В **Таблица 3** е представен и сравнителен анализ на норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018) кг./ж/г, на национално ниво (източник НПУО)

Таблица 2

Година	Количество битови отпадъци, тон	Население по данни на НСИ	Норма на натрупване кг./ж./г
2015	17211,64	60747	283
2016	19298,94	59663	323
2017	19381,02	58567	331
2018	19960,45	57625	346
2019	16841,27	56599	298
2020	17173,80	55768	307

Таблица 3

Общини, Бр. жители	Норма на натрупване (2018) кг./ж./г
Под 3000	256
3000-25 000	346
25 000-50 000	421
50 000-150 000	426
Над 150 000	469

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Количества депониран отпадък за периода от 2016 г. до 2019 г. (*източник ИАОС* <http://eea.government.bg/bg/nsmos/waste/naredba-razd-sub>)

Диаграма №3 Количествата депониран отпадък

От графиката се наблюдава повишаване на депонираните отпадъци през 2019г. Причината за това е свързана с изтеклия договор през м. август 2019г., за сепариране на смесени битови отпадъци, което е наложило известно редуциране на постъпващия за предварително третиране битов отпадък, с което се е увеличило депонирането.

След окончателното изменение на ЗУО, породено от водените политики в сферата на управление на отпадъците на ниво Европейски съюз, депонираните количества битови отпадъци трябва да бъдат намалени до 10 % спрямо образуваните такива до 2035г. Според количествата образувани отпадъци и данните от морфологичния анализ изготвен по проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“ с възложител ПУДООС (Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда) – изпълнен през 2019 г., количествата депонирани битови отпадъци през 2035г., трябва да бъдат намалени до 2600 т./г.

1.2 Морфологичен анализ на битовите отпадъци

Морфологичният състав е основен физичен показател на ТБО и представлява съдържанието на частиците, които ги съставят (хартия, метали, пластмаси, стъкло, облекло и др.), изразено в процент от общото им тегло. Данните за морфологичния състав са необходими при избор на съоръжение за предварително третиране и обезвреждане и системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива. Има важно значение и при определяне метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията.

Морфологичните анализи са извършени на следните отпадъчни потоци: Битови отпадъци от град Габрово - входящи в сепариращата инсталация на РДНО-Габрово - жълт и кафяв контейнер; Битови отпадъци от населените места на община Габрово - входящи в сепариращата инсталация на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

РДНО-Габрово; Изход от сепариращата инсталация на РДНО-Габрово(19 12 12 – други отпадъци от механично третиране) (Данните за количествата на отделните компоненти ползвани за анализа са на база изготвени доклади от ЕС „ЗА ЗЕМЯТА“ и БТ - ИНЖЕНЕРИНГ ЕООД)

Фракциите, които са отчетени в анализа на отпадъците са следните: хранителни; градински; дървесни; хартия и картон; пластмаса; стъкло; текстил; гума; кожа; метал; инертни; опасни; други – неопределени.

Резултатите от морфологичните анализи на количествата на отделните компоненти, спрямо общото количество на отпадъците изразено в проценти за периода 2016-2020г. са представени в таблици и диаграми към тях.

Вид отпадъци	БО с код 20 03 01 – град Габрово				
	2016г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Хранителни отпадъци	35%	28%	42%	<u>38%</u>	<u>25%</u>
Градински отпадъци	10%	15%	4%	19%	12%
Хартия и картон	16%	5%	16%	<u>4%</u>	10%
Пластмаса	11%	8%	12%	<u>6%</u>	12%
Стъкло	3%	3%	3%	2%	6%
Метали	1%	1%	1%	1%	1%
Текстил	2%	9%	1%	3%	5%
Гума	1%	3%	0%	0%	0%
Кожа	1%	0%	0%	0%	0%
Дървесни отпадъци	5%	0%	0%	0%	0%
Инертни	5%	4%	16%	4%	1%
Опасни отпадъци	1%	2%	0%	0%	1%
Други	9%	22%	5%	<u>23%</u>	27%
	100%	100%	100%	100%	100%

Таблица №4- морфологичен анализ на компонентите постъпващи от град Габрово, %

Диаграма 4 - Морфологичен анализ на компонентите постъпващи от град Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Вид отпадъци	БО с код 20 03 01 –села община Габрово			
	2016г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Хранителни отпадъци	12%	14%	12%	<u>24%</u>
Градински отпадъци	20%	9%	23%	7%
Хартия и картон	17%	6%	5%	<u>6%</u>
Пластмаса	15%	14%	20%	<u>13%</u>
Стъкло	8%	3%	8%	8%
Метали	3%	1%	2%	3%
Текстил	7%	18%	6%	10%
Гума	1%	2%	0%	0%
Кожа	2%	0%	0%	0%
Дървесни отпадъци	4%	1%	2%	0%
Инертни	5%	8%	3%	7%
Опасни отпадъци	1%	1%	5%	2%
Други	5%	23%	14%	<u>20%</u>
	100%	100%	100%	100%

Таблица №5. - Морфологичен анализ на компонентите постъпващи за сепариране изразено в %, села Габрово

Диаграма 5 Морфологичен анализ на компонентите постъпващи за сепариране изразено в %, села Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Вид отпадъци	БО код -20 03 01 „мокра фракция“
Хранителни отпадъци	<u>28%</u>
Градински отпадъци	<u>27%</u>
Хартия и картон	<u>5%</u>
Пластмаса	<u>8%</u>
Стъкло	2%
Метали	2%
Текстил	<u>5%</u>
Гума	0%
Кожа	0%
Дървесни отпадъци	0%
Инертни	<u>6%</u>
Опасни отпадъци	0%
Други	<u>18%</u>
	100%

Таблица №6 - морфологичен анализ на компонентите на **мокра фракция**, постъпващи в РДНО от „кафяв“ съд за биоотпадъци – град Габрово, изразено в %.

Диаграма 6 Морфологичен анализ на компонентите на мокра фракция, постъпващи в РДНО от „кафяв“ съд за биоотпадъци – град Габрово, изразено в %.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Вид отпадъци	След сепариране, код 19 12 12				
	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Хранителни отпадъци	15%	22%	13%	<u>20%</u>	<u>23%</u>
Градински отпадъци	18%	4%	18%	4%	10%
Хартия и картон	11%	6%	10%	<u>13%</u>	4%
Пластмаса	16%	17%	16%	<u>16%</u>	9%
Стъкло	2%	7%	6%	7%	6%
Метали	2%	3%	2%	3%	9%
Текстил	7%	8%	7%	8%	11%
Гума	1%	0%	0%	0%	4%
Кожа	1%	0%	0%	0%	0%
Дървесни отпадъци	3%	1%	0%	1%	0%
Инертни	14%	4%	7%	4%	11%
Опасни отпадъци	3%	2%	2%	1%	0%
Други	7%	25%	19%	<u>23%</u>	12%
	100%	100%	100%	100%	100%

Таблица №7 Морфологичен анализ на компонентите след сепариране изразено в %

Диаграма 7 Морфологичен анализ на компонентите след сепариране изразено в %

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Количества рециклируеми и оползотворими материали, отделени при сепариране на БО, изразено в тон, съгласно годишни справки предоставени от операторите на сепариращата инсталация за отсортирани материали (Таблица 8)

Отсортирани материали от БО по код и Вид	Година, количество БО т./г. постъпило за сепариране			
	2016г. 13 274,60	2018г. 12 666,75	2019г. 11 116,75	2020г. 8 900,75
19 12 05 Стъкло	254,91	153,12	69,91	74,71
19 12 01 Хартия, картон	406,23	378,86	238	356,23
19 12 02 Черни метали	77,32	36,18	9,02	9,93
19 12 03 Цветни метали	9,07	9,29	6,71	6,08
19 12 04 Пластмаса	400,66	338,18	279,75	193,36
19 12 04 Каучук и гумени изделия	406,96	48,63	21,5	32,72
19 12 12 Биоразградима фракция	98,67	334,99		751,53
19 12 07 Дървесина				26,41
19 12 10 Горими отпадъци (RDF)	184,03	487,94	882,13	682,93

Таблица №8 - Количества рециклируеми и оползотворими материали, отделени при сепариране на БО

Диаграма 8 Количества рециклируеми и оползотворими материали, отделени при сепариране на БО

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Извод

От представените данни се вижда, че изградените системи за разделно събиране и сортиране на битови отпадъци осигуряват събиране на количества рециклируеми и оползотворими материали, които не допринасят съществено за изпълнението на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Анализите показват, че с най-висок процент от общото количество битови отпадъци е съдържанието на биоотпадъци (градински и хранителни), средно 34%. Процентът се доближава до анализите извършени на национално ниво – 36% (НПУО 2021-2028г. –Раздел II, Анализ на състоянието относно отпадъците, стр.15.) Спрямо морфологията през годините, може да се заключи, че количеството на генерираните рециклируеми материали постъпващи на вход за предварително третиране (сепариране) са малък процент от общото количество - средно 7%. Това може да се дължи на факта, че все повече населението използва специализираните съдове за събиране на отпадъци от опаковки, разположени на територията на община Габрово.

1.3 Растителни отпадъци и биоотпадъци от пазари

Отпадъкът постъпващ на компостиращата инсталация основно е с растителен произход. От месец август 2017 г. Община Габрово стартира инициатива за разделно събиране на биоотпадъци от обекти, извършващи продажба на плодове и зеленчуци, чрез предоставяне на индивидуални съдове за биоотпадъци. През годините системата беше оптимизирана.

Диаграма 9 Количества на постъпилите на вход компостираща инсталация биоразградими отпадъци и количества произведен продукт-компост

Източник: Община Габрово – ОП „Регионално депо за неопасни отпадъци“ – Габрово

От графиката се вижда увеличение както в постъпващия отпадък за компостиране, така и в произведения компост. При самия процес ако не се осигурят достатъчно количества хранителни отпадъци, които са по-богати на азот, компостирането протича по-бавно и неефективно. Поради тази причина осигуряване на по-висока чистота на отпадъците в кафевите съдове за биоразградими отпадъци е от голямо значение. Повишаването на количествата произведен компост се дължи основно на въведената система за разделно събиране на отпадъците от обекти за продажба на плодове и зеленчуци, което позволява по-големи количества от растителния отпадък да бъдат

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

смесени с такива, богати на азот, с цел осигуряване на оптималното за процеса съотношение въглерод/азот.

Тенденцията за повишаване на количествата биоразградими отпадъци, постъпващи на компостиращата инсталация се дължи на това, че голяма част от гражданите транспортират до регионалното депо образувани от тях едри растителни отпадъци, а не ги оставят до съдовете за битови отпадъци. Това е следствие и широкото оповестяване относно безвъзмездния прием на такъв вид отпадък на регионалното депо.

2. АНАЛИЗ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИ НЕОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

Определение за производствени отпадъци: *По смисъла на § 1 т.32 от ЗУО – „Производствени отпадъци“ са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица.*

Данните използвани за нуждите на анализа са на база сключени договори и реално количество предадени отпадъци за обезвреждане в Регионалното депо за неопасни отпадъци – Габрово.

Количеството на постъпилите в Регионално депо производствени отпадъци, за периода 2016-2020г. от територията на община Габрово, е представено в Таблица №9

Таблица № 9 – Количество на производствените отпадъци постъпили за периода 2016-2020г

Вид неопасни производствени отпадъци	Количество, тон				
	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020 г.
Отпадъци от дървообработването и от производството на дървесни плоскости и мебели, целулоза, хартия и картон	4,36	18,88	0,84	6,02	7,46
Отпадъци от кожарската и кожухарската промишленост	173,26	253,00	244,68	237,64	204,28
Отпадъци от текстилната промишленост	269,84	284,24	362,76	848,28	709,92
Утайки от бои или лакове, различни от упоменатите в 08 01 13	28,80	15,54	15,10	18,10	9,58
Отпадъци от електроцентрали и други горивни инсталации	244,00			3,42	
Отпадъци от повърхностна химична обработка и нанасяне на покрития върху метали и други материали	3,10	0,48	3,26	1,20	
Отпадъци от формоване, физична и механична повърхностна обработка на метали и пластмаси.	4,84	48,60	105,34	126,26	148,80
Абсорбенти, филтърни материали, кърпи за изтриване и предпазни облекла	49,10	36,74	47,94	42,24	29,88
Други	12,86	12,55	34,10	10,06	19,36
ОБЩО	790,16	670,03	814,02	1293,22	1129,28

Диаграма 10 Количество на производствените отпадъци постъпили за периода 2016-2020г

Извод

През анализирания период се наблюдава тенденция на увеличаване количеството на образуваните производствени отпадъци, въпреки колебанията в някои от годините, като нарастването през 2020 г. спрямо 2016 г. е с 43%.

Анализите показват, че основните отпадъчни производствени потоци са от текстилната, кожарската промишленост, както и от обработка на метали и пластмаси.

3. АНАЛИЗ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Определение за строителни отпадъци - По смисъла на § 1 т.39 от ЗУО - "Строителни отпадъци" са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.

Основната стратегическа цел, която е поставена в Национален стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване е до 2020г. в България да бъде изградена развита система за управление на отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР), която да осигури не по-малко от 70% рециклиране на отпадъците, образувани в резултат на строителните дейности. Други важни стратегически цели са предотвратяването и намаляването на количеството на образуваните ОСР и са въведени практики за селективно разрушаване, както и събиране и съхраняване на ОСР на строителната площадка по начин, осигуряващ в максимална степен тяхното последващо икономически и технически целесъобразно рециклиране и оползотворяване.

Доброто планиране на строителния процес и свързаните с него дейности по управление на отпадъци е предпоставка за постигане на висока степен на рециклиране и добро качество на получените в резултат от това продукти. Много от строителните отпадъци се рециклират поради икономически причини, но рециклирането на материали като бетон, дървесина, стъкло и

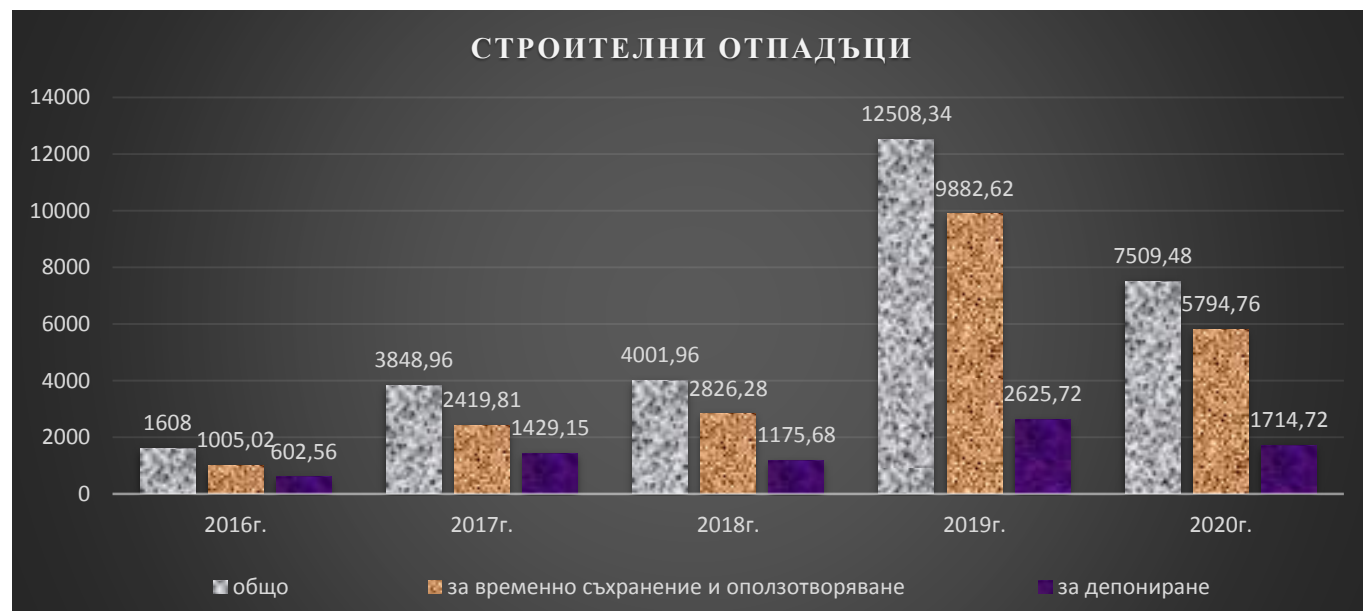
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

гипсокартон е свързано не само с финансови ползи – то осигурява създаването на работни места, намалена употреба на първични суровини и ограничаване на депонирането. Последното допринася и за опазването на околната среда, по-разумната употреба на природни ресурси, реализиране на енергийни спестявания и редуциране на емисиите на парникови газове.

За периода 2016-2020г., на Регионално депо за неопасни отпадъци – Габрово са постъпили общо 25 662,80 тона строителни отпадъци, генерирани вследствие текущи ремонти от домакинствата, строителство и събаряне на сгради и от разрушаване на опасни сгради. От тях 21 928,49 тона за временно съхранение и последващо оползотворяване и 3 734,31 тона за депониране.

Вид неопасни строителни отпадъци	Количество, тон				
	2016г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Смесени отпадъци от строителство и събаряне	504,36	951,64	1035,58	2596,58	1689,40
Изоляционни материали	98,20	477,51	152,18	26,14	25,32
Тухли	0,00	1,48	10,52	23,04	19,92
Бетон	10,00	3,78	11,20	68,58	93,56
Керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия,	8,76	3,50	12,08	36,20	216,52
Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия	288,30	472,67	555,84	902,54	1442,66
Почва и камъни	697,96	1938,38	2236,64	8852,26	4022,10
ОБЩО	1607,58	3848,96	4001,96	12505,34	7509,48

Таблица №10- Количества на строителни отпадъци по вид

Диаграма 11 Количества на строителни отпадъци по площадки за третиране

Изводи

Данните за периода 2016-2020г., показват, че само 17% от постъпващите на вход строителни отпадъци са насочени за депониране. 83 % са били разделени по вид и код, съгласно *Наредба №2 за класификация на отпадъците*.

Като количество, отпадъците, образувани от дейностите по строителство също представляват голяма част от общото количество, но те като характер представляват повече земни

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

маси, отколкото инертни отпадъци, като за тях има много по-големи възможности за оползотворяване.

По отношение на отпадъците от специфичните строителни дейности, те могат да бъдат най-разнообразни по вид, но като количества са значително по-малко. Отпадъците, генерирани от т. нар. довършителни строителни дейности до голяма степен могат да бъдат оползотворени. Към момента все още търсенето на рециклирани строителни материали не е голямо, съответно и възможностите пред възложителите и изпълнителите на строителните дейности за предаването на отпадъците за оползотворяване не са достатъчно.

Материалите могат да бъдат рециклирани или на място като нови строителни суровини, или извън площадката в рециклиращо предприятие. Най-често от строителните площадки се рециклират метал, дървесина, асфалт, тротоарни плочки, бетон и други каменни материали, керамика (тухли, керемиди), покривни елементи, гофриран и гипсокартон.

Рециклирането на строителни отпадъци трябва да се насърчава в гъстонаселени райони, в които търсенето и предлагането са географски близо. Инсталациите за оползотворяване на бетон в страната са станали 35, но са разпръснати неравномерно.

Към настоящия момент, на територията на област Габрово няма регистрирани лица, които да имат издадено разрешително за дейности по оползотворяване на строителни отпадъци.

За да подобри йерархията на управление на този поток отпадъци, в местната нормативна уредба *Наредба за управление на отпадъците, поддържане и опазване на чистотата на територията на община Габрово* са разписани конкретни дейности за управление на този поток отпадъци, както и възможности за безвъзмездно предаване на строителни отпадъци в Регионално депо за неопасни отпадъци – Габрово(РДНО), генерирани вследствие текущи ремонти от домакинствата в случаите когато те предварително са разделени по вид. (чл.23,ал.5 от Наредбата).

Към 2020г. единствената площадка за предаване на този поток отпадъци е на РДНО, препоръчително е проучване на други общински терени в град Габрово, за изграждане на общински площадки за временно съхранение на разделно събрани строителни отпадъци, генерирани от домакинствата. По този начин ще се избегне оставянето на по-малки количества строителни отпадъци до съдовете за битови отпадъци. Препоръчително е и общината да обсъди възможностите за рециклиране на общинско ниво или на регионален принцип на отпадъците от строителния бранш с други съседни общини и строителния бизнес, както и възможностите за повторно използване на селективно разрушени сгради.

4. АНАЛИЗ НА ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ (ГЕНЕРИРАНИ ОТ ДОМАКИНСТВАТА)

Определение за опасни отпадъци - По смисъла на § 1 т.12 от ЗУО "*Опасни отпадъци*" са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства.(експлозивни; запалими; дразнещи - дразнене на кожата и увреждане на очите; канцерогенни и др.).

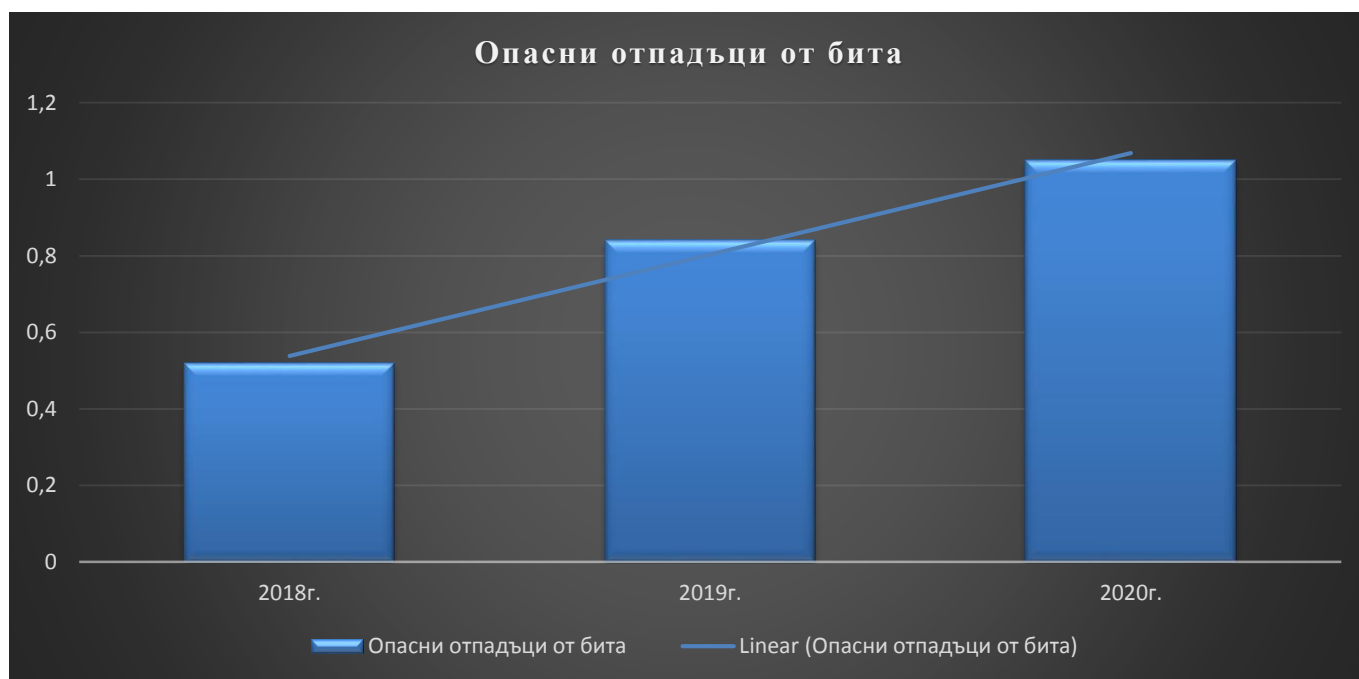
В изпълнение на чл. 19, ал.3, т.9 от Закон за управление на отпадъците - за организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци, през 2018г., Община Габрово сключва договор с Мит и Ко ЕООД за събиране и транспортиране на опасни отпадъци от домакинствата, чрез мобилен пункт.

За нуждите на анализа са използвани количествата на събраните опасни отпадъци от домакинствата, предоставени чрез годишните отчети от дружеството, извършващо дейността.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

НАИМЕНОВАНИЕ	ГОДИНА	КОЛИЧЕСТВО, тон
Опасни отпадъци (лекарства с изтекъл срок, бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, перилни и почистващи смеси, съдържащи опасни вещества и др.)	2018г.	0,52
	2019г.	0,84
	2020г.	1,05

Таблица № 11 –Количества на събрани от домакинствата опасни отпадъци.

Диаграма 12 Количества на събрани от домакинствата опасни отпадъци по години

Извод

От така представените данни за количеството събрани опасни отпадъци от домакинствата, се наблюдава положителна тенденция в отклоняване на тези потоци отпадъци от общия битов отпадък, т.е разделането му още при източника на образуване.

5. АНАЛИЗ НА ДРУГИ ПОТОЦИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

5.1 Едрогабаритни отпадъци

Едрогабаритните отпадъци представляват обемни битови отпадъци, които поради своите размери и тегло не могат да се поставят в съдовете за твърди битови отпадъци и изискват специфична организация за предаване и третиране

През 2019 г. Община Габрово е сключила споразумение за сътрудничество с КРОНОШПАН БЪЛГАРИЯ“ ЕООД в областта оползотворяване/рециклиране на дървесни отпадъци, генерирани вследствие разкомплектоване на едрогабаритни (обемни) отпадъци с код 20 03 07 и 20 01 38

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Вид отпадък Код на отпадъка	Количество, тон	
	2019 г.	2020 г.
дървесни отпадъци- 20 01 38	53,22	283,88
ОБЩО	53,22	283,88

Таблица №12 Предадени количества дървесни отпадъци за рециклиране

Диаграма 13 Предадени количества дървесни отпадъци за рециклиране

5.2 Мобилен пункт за събиране на разделно събрани отпадъци от домакинства

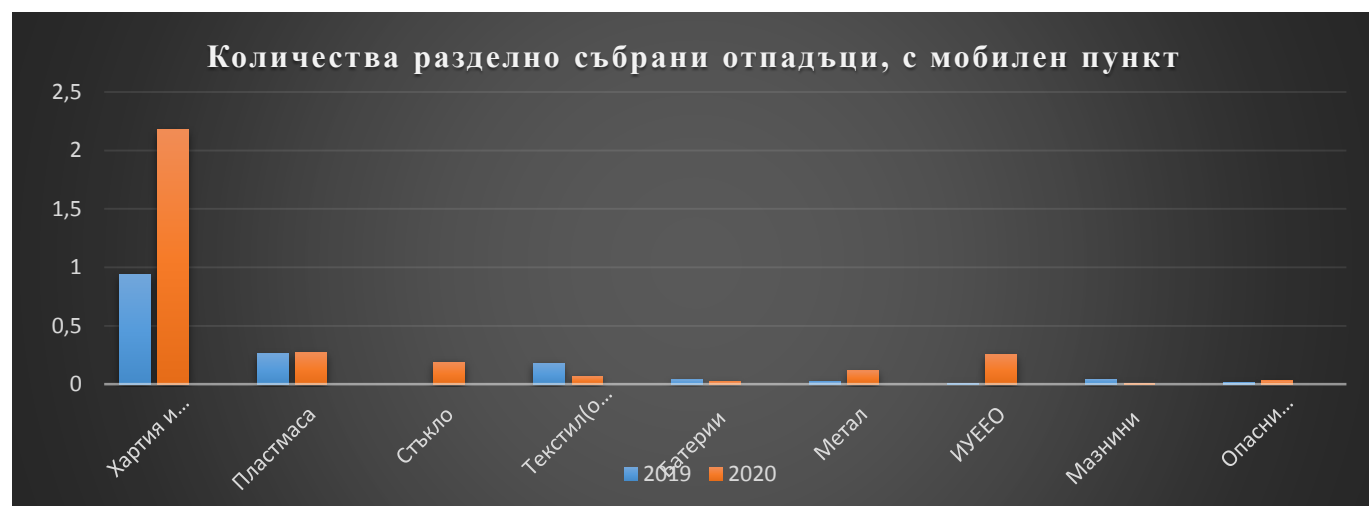
От 2019 г. с цел насърчаване разделното събиране на отпадъците и увеличаване на количествата на рециклируеми и оползотворими отпадъци от домакинства, Община Габрово, съвместно с Регионално депо за неопасни отпадъци предоставиха възможност на жителите на град Габрово да предават разделените от домакинствата отпадъци. Мобилният пункт се движи по график в всички квартали.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Чрез дейността на мобилния пункт се изпълняват и задълженията на Кмета по чл.19, ал.3 т.11 от ЗУО.

Вид и код на отпадъка, предаден в мобилен пункт	Количество, тон	
	2019 г.	2020 г.
Хартия и картон – 20 01 01	0,94	2,178
Пластмаса – 20 01 39	0,26	0,271
Стъкло - 20 01 02		0,197
Текстил(облекла) – 20 01 10	0,18	0,068
Батерии – 20 01 34	0,04	0,022
Метал – 20 01 40	0,02	0,115
ИУЕЕО – 20 01 36	0,008	0,255
Мазнини – 20 01 25	0,045	0,010
Опасни отпадъци (лекарства с изтекъл срок, лакове, бои, препарати и др.) – 20 01 28	0,014	0,029
ОБЩО	1,507	3,145

Таблица №13 Количества на събраните от домакинствата отпадъци по код и вид, чрез мобилен пункт.

Диаграма 14 Количества, разделно събрани отпадъци от мобилен пункт, тон

6. МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ (МРО)

6.1 Определение за МРО - По смисъла на § 1 т.7 от ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

Масово разпространени отпадъци са отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци на територията на община Габрово, се извършва чрез сключени договори с организациите за оползотворяване, притежаващи разрешителни издадени по реда на чл. 35 от ЗУО.

Определени са местата и разположени необходимите елементи (съдове за събиране на тези потоци отпадъци) на системите за разделно събиране и както и площадките за предаване на масово разпространени отпадъци.

6.2 Отпадъци от опаковки

Определение - *Всякакъв вид опаковки или опаковъчни материали, които попадат в обхвата на определението за "отпадък" по смисъла на § 1, т. 17 от ДР на ЗУО, с изключение на остатъците, получени от производствени процеси.*

Дейността по разделно събиране на отпадъци от опаковки от 2016-2020г., на база сключен договор, е изпълнявана от ЕКОБУЛ ПАК АД. Системата за събиране на този поток отпадъци се състои от два съда – **жълт** за опаковки от хартия, пластмаса и метал и **зелен** за опаковки от стъкло

Съд за събиране на опаковки от хартия, пластмаса и метал

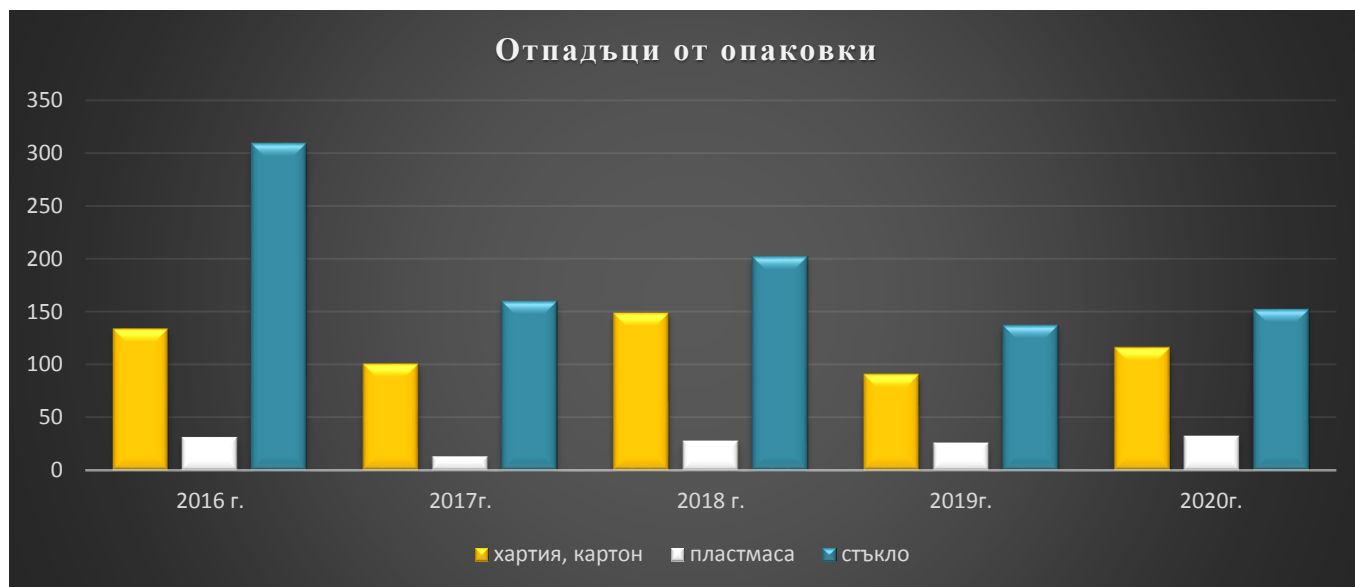
Съд за събиране на опаковки от стъкло

На територията на град Габрово за периода 2016-2020г., съгласно сключеният договор с ЕКОБУЛ ПАК АД, бяха разположени специализирани съдове на 123 точки в града. Всяка точка се състои от двойка контейнери, предназначени за събиране на опаковки от хартия метал, пластмаса, картон и за опаковки от стъкло. Събраните количества от изградената система за събиране на отпадъци от опаковки са посочени в табл. № 14.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Вид опаковка, Код на отпадъка	Количество, тон				
	2016г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Хартия и картон 15 01 01	133,36	100,48	148,20	90,62	115,90
Пластмаса 15 01 02	30,90	12,91	27,42	25,62	32,02
Стъкло 15 01 07	308,88	160,04	202,15	137,24	152,44
ОБЩО	473,14	273,43	377,77	253,48	300,36

Таблица №14 Вид и количество на отпадъци от опаковки, събрани за периода 2016-2020г., чрез организираната система на територията на община Габрово.

Диаграма 15 Вид и количество на опаковки събрани за периода 2016-2020г.

Извод

От така представените данни за количеството събрани отпадъци от опаковки, се наблюдава през последните години тенденция в отклоняване на тези потоци отпадъци от общия битов отпадък, т.е. разделането му още при източника на образуване. Необходимо е да се предприемат действия по разширяване на системата, както и проучване на възможности за разполагане на съдове за разделно събиране на опаковки в населените места (селата) на общината.

6.3 Отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) и негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

Определение за ИУЕЕО- „Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване“ е електрическо и електронно оборудване, което е отпадък по смисъла на § 1, т. 17 от допълнителните разпоредби на ЗУО, включително всички компоненти, монтажни възли и резервни части, които са част от ЕЕО по време на освобождаване на отпадъка.

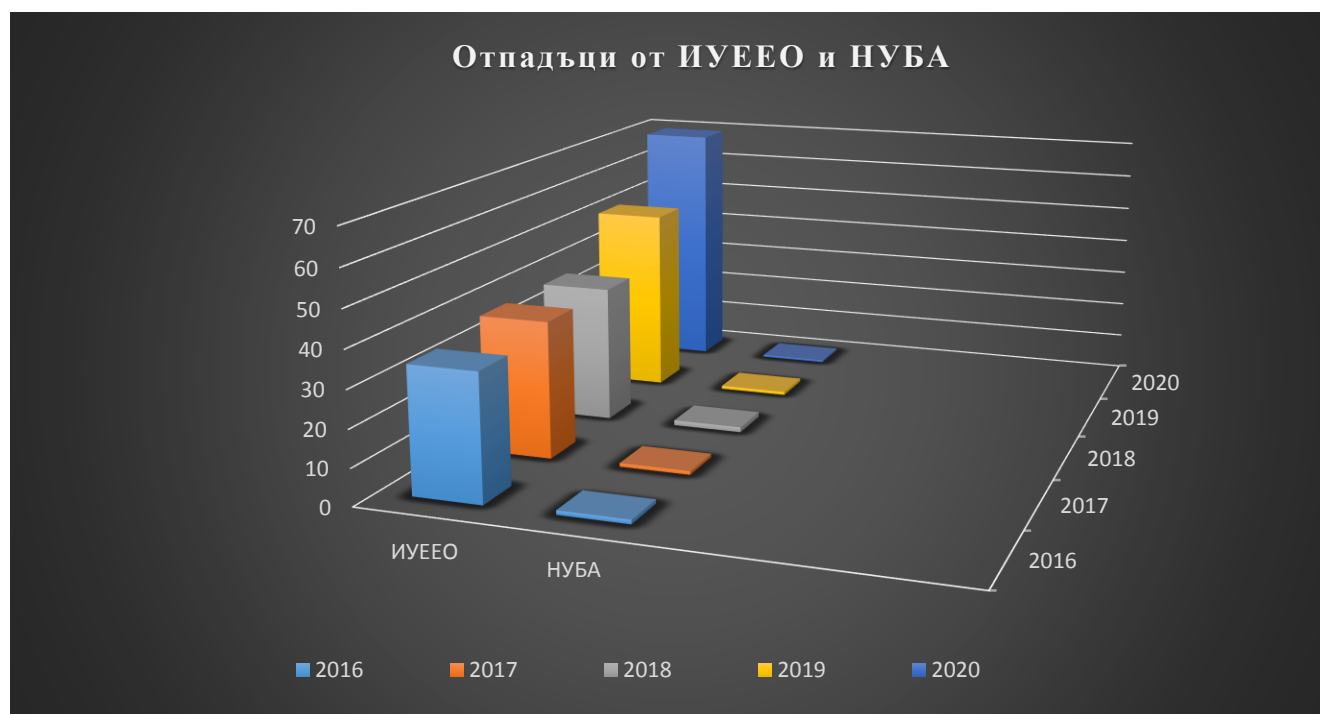
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Дейността по разделно събиране на отпадъци от ИУЕЕО и НУБА се извършва от МАКМЕТАЛ-ЕЛТЕХРЕСУРС АД, чрез сключен договор.

С договора за събиране на НУБА е регламентирано разполагането на 73 бр. специализирани и обозначени съдове за негодни за употреба портативни батерии, които са разположени на територията на административни сгради на местната и държавната власт, които имат голяма посещаемост от страна на жители на общината, както и в административните сгради на кметства и кметски наместничества, в сградите на детски градини и училища и се събират с честота два пъти годишно или по допълнителна заявка при осъществяване на кампании. Излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване се събира чрез мобилен пункт, на база подадени заявки, като честотата е един път месечно по предварително утвърден график.

Вид отпадък Код на отпадъка	Количество, тон				
	2016г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
ИУЕЕО 20 01 36	34,24	37,23	37,30	50,76	69,17
НУБА 20 01 34	1,2	0,98	1,39	0,87	0,57
ОБЩО	35,44	38,21	38,69	51,63	69,74

Таблица №15 Количества на отпадъците събрани от организираната система за ИУЕЕО и НУБА

Диаграма 16 Количества на отпадъците събрани от организираната система за ИУЕЕО и НУБА

6.4 Отпадъци от текстил и обувки

В областта на оползотворяване на текстилни отпадъци, с цел намаляване депонирането на отпадъци през 2019 г. е сключено и споразумение за сътрудничество с М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ ООД, а в последствие през 2020 г. с ХЕДУЕЙ ИНТЕРНЕТЪНЪЛ ЕООД, за рационално оползотворяване на отпадъци от текстил и облекло. През 2020 г. бяха разположени 11 бр. специализирани съда за събиране на отпадъци от облекла, като предстои оптимизиране на системата. Количествата събрани и предадени отпадъци от облекла и текстил са съответно 0,98 т. през 2019 и 165, 00 т. за 2020г.

6.5 В изпълнение на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, Община Габрово има и сключен договор за сътрудничество с „ЕКОРЕСУРС“ ЕООД за предоставяне на **ПЛОЩАДКА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО ПРЕДАВАНЕ НА РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ОТПАДЪЦИ ОТ ДОМАКИНСТВАТА**, включително едро габаритни, опасни и др. На територията на община Габрово има и други пунктове за събиране на разделно събрани отпадъци от домакинствата, които дават възможност за осигуряване на допълнителни количества за постигане на задължителните цели за рециклиране и ангажиментите по европейските директиви. **В таблица № 16** са посочени обобщено количествата на събраните рециклируеми отпадъци за периода 2016-2020г. Данните са на база предоставени копия на годишни отчети за събиране и съхраняване на различните потоци отпадъци от: „Екоресурс“ ЕООД; „Пресметал“ ООД; „Феникс Репластик“ ЕООД и Търговска Метална Компания ЕООД.

Видове отпадъци по код и вид	2016г., Количество, тон	2017г. Количество, тон	2018г. Количество, тон	2019г. Количество, тон	2020г. Количество, тон
20 01 39 Пластмаси	3,72		0,06		0,41
15 01 02 Пластмасови опаковки	29,21	9,35	1,78	3,33	3,05
20 01 01 хартия и картон	205,60	73,96	35,32	16,80	1,29
15 01 01 Хартиени и картонени опаковки	700,26	139,39	166,38	147,24	115,31
20 01 40 Метали	127,1	3,88	2,28	58,81	93,73
15 01 04 метални опаковки	497,01	157,64	132,84	97,70	16,63

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Видове отпадъци по код и вид	2016г., Количество, тон	2017г. Количество, тон	2018г. Количество, тон	2019г. Количество, тон	2020г. Количество, тон
20 01 02 Съкло	5,53		1,12	0,59	
15 01 07 стъклени опаковки	1,52	0,51	0,06	0,08	0,67
ИУЕЕО	281,29	311,34	191,73	120,22	32,24
НУБА			0,012		
ИУМПС	23,19	7,323	1,38	3,184	2,1
Общо	1 874,42	703,40	532,96	447,95	265,43

Таблица №16 Количества на разделно събраните рециклируеми отпадъци и предадени на площадки за събиране на разделно събрани отпадъци от домакинствата за периода 2016-2020г.

6.6 Отработени масла - това са всички смазочни или индустриални масла на минерална или синтетична основа, негодни за употреба по първоначалното им предназначение, като отработени моторни и трансмисионни масла, смазочни масла, турбинни и хидравлични масла.

Задълженията на общината в това отношение се определят от „Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти”, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла. Организациите по оползотворяване не проявяват интерес към генерирани количества масла от бита поради това, че са незначителни. Те постигат заложените в Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти цели, чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита(центрове за смяна на масла) или от общини с по-голяма гъстота на населението.

На територията на град Габрово фирма „Белин“ ЕООД притежава съответните документи за съхраняване на отпадъци от отработени масла и предаването им за рециклиране. Площадката е разположена в гр. Габрово, ул. Индустриална №32.

Количествата отработени масла приети на площадката за периода 2016 г. – 2020 г. са посочени в Таблица №17

Видове отпадъци по код и вид	2016г., Количество, тон	2017г. Количество, тон	2018г. Количество, тон	2019г. Количество, тон	2020г. Количество, тон
12 01 07* машинни масла на минерална основа, несъдържащи халогенни елементи (с изключение на емулсии и разтвори)	31,66	22,29	65,93	27,83	21,91
12 01 08* машинни емулсии и разтвори, съдържащи халогенни елементи				11,13	7,825

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Видове отпадъци по код и вид	2016г., Количество, тон	2017г. Количество, тон	2018г. Количество, тон	2019г. Количество, тон	2020г. Количество, тон
12 01 09* машинни емулсии и разтвори, несъдържащи халогенни елементи	84,33	32,98	122,2	190,78	115,1
12 01 06* машинни масла на минерална основа, съдържащи халогенни елементи (с изключение на емулсии и разтвори)					2,22
13 01 10* нехлорирани хидравлични масла на минерална основа	21,86	6,795	12,08		4,05
13 01 13* други хидравлични масла		0,11	1,18		
13 02 05* нехлорирани моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки на минерална основа	24,65	15,86	10,26	28,45	13,35
13 02 06* синтетични моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки				5,44	
13 05 06* масло от маслено-водни сепаратори				11,24	9,36
Общо	130,84	55,745	145,72	235,91	144,08

Таблица №17 Количества на разделно събраните отработени масла, предадени на площадката за периода 2016-2020г.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, Община Габрово следва да предприеме следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- ❖ идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- ❖ определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- ❖ въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

6.7 Излезли от употреба моторни превозни средства - Излязло от употреба моторно превозно средство" е отпадък по смисъла на § 1, т. 17 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО, в т.ч.:

а) моторно превозно средство с прекратена регистрация, което се намира върху имот - държавна или общинска собственост, за повече от три месеца от датата на прекратяване на регистрацията;

б) моторно превозно средство, на което не е заверен знакът за технически преглед съгласно чл. 32д от Наредба № I-45 от 2000 г. или съгласно чл. 38 от Наредба № Н-32 от 2011 г. за повече от три месеца от определената му дата за следващ преглед за проверка на техническата му изправност, в случай че то се намира върху държавна или общинска собственост;

в) изоставено регистрирано МПС и отпадъци от гуми се предават на лица, притежаващи разрешителни документи по реда на Закона за управление на отпадъците.

Във връзка с изпълнение на задълженията си по чл. 19, ал. 3, т. 7 *Закон за управление на отпадъците* и чл. 16, ал.2 от *Наредбата за излезлите от употреба моторни превозни средства*, Кметът на община Габрово е сключил Договор №905-ОИ-17/04.12.2017г. с Българска Рециклираща Компания, ЕИК 131444316, която да организира разделно събиране и оползотворяване на отпадъци от моторни превозни средства.

Информацията за събраните количества отпадъци от ИУМПС е посочена в Таблица №16.

Изводи и препоръки

Община Габрово има сключени договори с лицензирани фирми за организиране на дейностите по управление на специфичните потоци отпадъци и отделянето им от общия поток битови отпадъци.

В това направление е необходима допълнителна работа с населението и бизнеса за повишаване на тяхната екологична култура и съзнание за изхвърляне на специфичните отпадъци на регламентираните за целта площадки и места.

7 АНАЛИЗ НА УТАЙКИТЕ ОТ ПРЕЧИСТВАТЕЛНА СТАНЦИЯ ЗА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ (ПСОВ) – ГАБРОВО

Утайките от ПСОВ–Габрово преминават през анаеробно третиране, т.е стабилизиране първични и вторични утайки в Метан – танк. Активният органичен товар и количеството утайки се намаляват посредством биологично разграждане на съдържанието на органичен материал в отсъствието на кислород (анаеробно разграждане). Разграждането в метан-танкове се извършва при

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

мезофилен (30-38°C) или термофилен (49-57°C) температурен режим и обикновено продължава 20-30 дена. Като страничен продукт се получава метан (биологичен газ), който може да бъде използван за производството на енергия. Изгнилите утайки вече не отделят миризма, тъй като първоначално съдържащите се в тях органични вещества до голяма степен са разградени. Материалът не мирише и се счита за стабилизирани.

ПСОВ - Габрово е снабдена със следните съоръжения, имащи отношение към управлението на утайките:

- ❖ Помпена станция за първична утайка – преоборудване;
- ❖ Помпена станция за рециркулираща активна утайка и излишна активна утайка – преоборудване
- ❖ Помпена станция към утайкоуплътнител
- ❖ Утайкоуплътнител за първична утайка
- ❖ Метантанк I-ва степен
- ❖ Метантанк II-ра степен
- ❖ Обслужваща сграда при метантанкове.
- ❖ Сгъстители за излишна активна утайка.
- ❖ Оползотворяване на биогаз с СО генератор и газов котел
- ❖ Газхолдер
- ❖ Факел за биогаз
- ❖ Силоз за кондиционирана утайка
- ❖ Обезводнителна инсталация с камерна филтър преса
- ❖ Изсушителни полета
- ❖ Помпена станция за калови води от изсушителни полета и хлорни утайки
- ❖ Помпена станция за дренажни води и техническа вода.

Количествата на образуваните утайки за периода 2016 – 2020г. са изобразени в графика

Диаграма 17 Количество утайки, т. от ПСОВ – Габрово за периода 2016 – 2020г.

Спрямо предоставените данни от ВиК – Габрово – оператор на ПСОВ, се наблюдава спад в количествата генерирани утайки. Това се дължи на инвестициите направени за сектор ВиК.

С тях се дава възможност утайките да преминават през процес на третиране: Уплътняване на суровите първични утайки в гравитачен уплътнител и на излишната активна утайка в механичен уплътнител; анаеробно изгниване на смесените първична и излишна активна утайка в метантанк I-

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

ва степен – мезофилен режим, последващо съхранение и доизгниване в метантанк II-ра степен, механично обезводняване, кондициониране на утайката с железен трихлорид и вар.

Към 2020 година по данни от „Водоснабдяване и канализация“ ООД-Габрово, утайките от пречиствателната станция се съхраняват на площадка. Същите не са предавани за оползотворяване.

Изводи и препоръки

По отношение на съществуващата йерархия на възможностите, когато става въпрос за устойчиво развитие в дългосрочен план, рециклирането и материалното оползотворяване на отпадъците са за предпочитане пред изгарянето или обезвреждането им чрез депониране. В случая с утайките от отпадъчни води вариантите следва да се разглеждат, в зависимост от различните нива на замърсителите, патогенните организми и въздействието им върху хората и околната среда. Съществуващите в момента възможни варианти за оползотворяване или окончателно обезвреждане на утайки от отпадъчни води могат да бъдат обобщени по следния начин:

- материално ползотворяване върху земеделска земя;
- рециклиранен на фосфора;
- енергийно оползотворяване в термични процеси;
- обезвреждане/наземно депониране.

Качествените характеристики на утайките сочат, че около 91% от тях са с добри агрохимически показатели и успешно биха могли да бъдат използвани за подобряване продуктивността на почвите или за рекултивация или възстановяване на нарушени терени при спазване на регламентираните от *Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието*, изисквания.

Операторът на ПСОВ е необходимо да извърши проучвания на възможностите за оползотворяване на утайките, според резултатите от анализите им.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наличието на бионеразградими замърсители в т.нар. „мокра“ фракция, над допустимото процентно съотношение, е предпоставка за неизпълнение на бъдещите цели за намаляване на депонираните отпадъци;

Високия дял на биоразградими отпадъци в отпадъчния поток, постъпващ за сепариране води до замърсяване на рециклируемите отпадъци и съответно ниска ефективност на сепариращата инсталация

Превишаването на допустимите по комплексно разрешително, количества строителни отпадъци, постъпващи за временно съхранение или депониране, предполага не достатъчно добро „селективно разрушаване“ с цел повторна употреба или необходимост от по-задълбочено проучване на възможности за третиране и оползотворяване на отпадъка при източника.

Увеличаването на количествата образувани битови отпадъци и нормата на натрупване водят към необходимост от предприемане на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци

Изграждането на площадки за събиране на битови отпадъци с подземни съдове и осигуряване на специализирани автомобили за тяхното събиране, ще доведе до оптимизация на графика за сметосъбиране, като вместо ежедневно или през ден, съдовете ще се събират два пъти седмично.

Необходимо е нововъведените системи за събиране на отпадъци (споразумение за сътрудничество с „Кроношпан България“ ЕООД; споразумение за сътрудничество с „Хедуей Интернешънъл“ ЕООД; Мобилен пункт) да се популяризират и доразвият с цел създаване на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

устойчиви модели за разделно събиране на отпадъците, както и да се търсят нови сътрудничества за други отпадъчни потоци.

Относно управлението на масово разпространените отпадъци, данните за количеството събрани отпадъци от опаковки през последните години показват тенденция на отклоняване на тези потоци отпадъци от общия битов отпадък, т.е. налице е устойчива тенденция за разделяне още при източника на образуване.

На територията на общината функционира система от специализирани и обозначени съдове за негодни за употреба портативни батерии, които са разположени на територията на административни сгради на местната и държавната власт и в сградите на детски градини и училища, които имат голяма посещаемост от страна на жители на общината.

Излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване се събира чрез мобилен пункт, на база подадени заявки. Този модел се възприема много добре от населението и е успешен.

Системата от 11 бр. специализирани съдове за разделно събиране на отпадъци от текстил е недостатъчен и е необходимо да се разшири обхвата за да имат възможност да се включат повече домакинства.

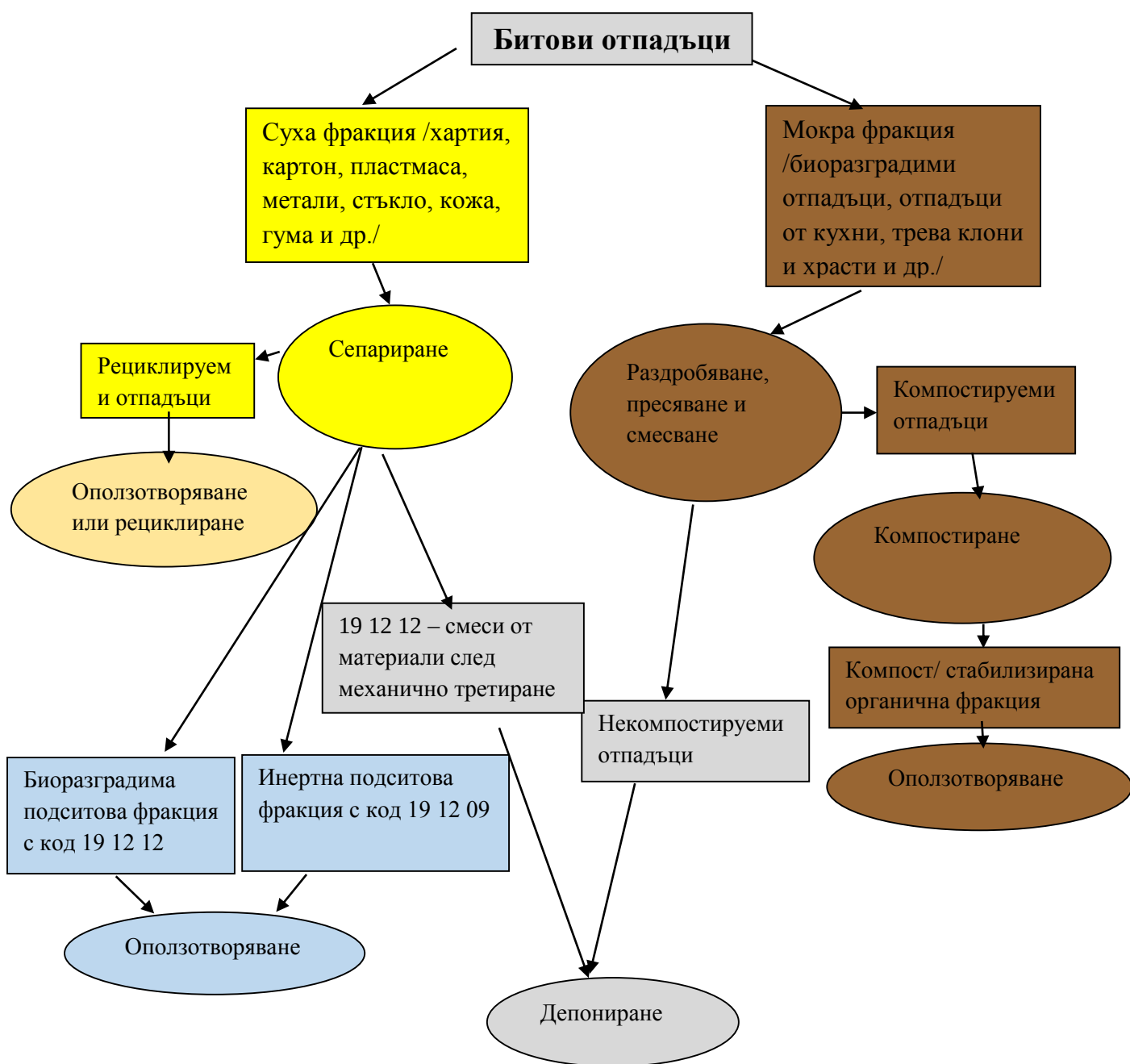
Прилаганите пилотни модели за оползотворяване/рециклиране на дървесни отпадъци, генерирани вследствие разкомплектоване на едрогабаритни отпадъци, мобилният пункт и съществуващите площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства успешно изпълняват целите за увеличаване на количествата рециклируеми и оползотворими отпадъци. Предвид изготвените анализи, е необходимо разширяване на системите с допълнителни специализирани съдове. Функциониращите системи обхващат основните потоци масово разпространени отпадъци. Оценката за тяхната ефективност е основание в рамките на програмата за МРО да бъдат планирани дейности за тяхното надграждане и разширяване. Необходимо е да се търсят нови методи за по-добра информираност на населението и бизнеса, с цел повишаване на екологичната култура и съзнателното отношение към специфичните потоци отпадъци.

V. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Инфраструктура за битови отпадъци

1.1 Система за разделно събиране на битовите отпадъци на територията на община Габрово.

Системата за разделно събиране на битовите отпадъци на територията на община Габрово се основава на разделяне на две фракции – „суха“ и „мокра“. Двете фракции се събират в различни съдове, като „сухата“ представлява смес от рециклируеми отпадъци /хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло/, текстилни отпадъци, гума, дървени материали, композитни материали и др. и същите след това преминават през сепариране. „Мокрите“ представляват биоразградими отпадъци – кухненски отпадъци, окосена трева, утайки от кафе, костилки от плодове, отпадъци от пазари, клони и храсти, салфетки, кухненска хартия и др. „Мократа“ фракция подлежи на компостиране. На фигура 2 е показана принципната схема на третирането на отпадъците от двете фракции.

Фигура 2 – Схема на третирането на потоците битови отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

1.2 Съдово стопанство за обезпечаване на системата за разделно събиране на битовите отпадъци.

С цел обезпечаване на системата за разделно събиране на битовите отпадъци, на територията на гр. Габрово са разположени 1306 контейнера с обем 1,1 м³, предназначени за събиране на „сухата“ фракция. От тях 589 бр. се обслужват ежедневно, а 717 бр. един път на 48 часа по предварително утвърден график. Тези с ежедневно извозване са разположени основно в централна градска част и гъстонаселените квартали, при които се генерира по-голямо количество отпадъци.

За „мократа“ фракция са разположени 67 бр. кофи с обем 240 л. и 1625 кофи с обем 120 л., от които 367 бр. с ежедневно обслужване и 1325 бр., които се събират 1 път седмично. Съдовете са обозначени

посредством информационни стикери, указващи състава на отпадъците, които трябва да бъдат изхвърляни в тях.

От 2019г., на територията на град Габрово започна изграждане на подземни контейнери за разделно събиране на битови отпадъци.

Във връзка със системата за събиране на битови отпадъци до 2020г., на територията на град Габрово са изградени 6 бр. площадки за подземно събиране на БО. 12 бр. контейнери за подземно събиране на „суха“ фракция с обем 3 м³ и 6 бр. контейнери за събиране на „мокра“ фракция с обем 3 м³.

Подземните площадки осигуряват надеждното събиране на отпадъци, свеждат до минимум появата на неприятни миризми и предотвратяват разпиляването на отпадъци около съдовете. Наблюденията показват, че при подземните съдове, разделно събираните отпадъци са с много по-високо качество на чистотата на отпадъка. Изграждането на тези контейнери води и до повече ангажираност от страна на жителите на определени квартали (където

има вече изградени), да разделят правилно отпадъка си, още при самото му образуване.

На територията на населените места на община Габрово (села), са разположени 750 бр. контейнери с обем 1,1 м³. Те са предназначени само за „сухата“ фракция като честотата на тяхното обслужване е 3 пъти месечно в периода м. май – м. октомври и 2 пъти месечно през останалата част на годината. За пет от селата честотата е по-голяма или поради статута на населеното място или поради по-многобройно население.

В селата от 2015г. е въведено компостиране на мястото на образуване на био отпадъците. Раздадени са общо 4 600 бр. компостера на домакинствата.

Ежегодно със Заповед на Кмета на Община Габрово се определят честотата на обслужване и обслужваните села.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Общият обем на отпадъците, които могат да бъдат събрани, спрямо честотата на сметосъбиране и обема на съдовете е 310 559 м³ или приблизително 38 820 т., което е напълно достатъчно за покриване на нуждите на системата за разделно събиране на битовите отпадъци.

1.3 Сметосъбираща техника

Наличната сметосъбираща техника за събиране и транспортиране на отпадъците от съдовете, разположени на територията на общината се изразява в 13 тежкотоварни автомобили – тип сметосъбирач, с надстройка, 3 товарни автомобили – бордови, 2 товарни автомобили – тип самосвал и 2 контейнеровоза. Разпределението на автомобилите съгласно година на въвеждане в експлоатация е дадено към приложенията на Програмата. Тъй като при голяма част от тях годината на въвеждане в експлоатация не кореспондира с годината на производство, можем да заключим, че вследствие амортизацията, голяма част от тях не могат да бъдат ползвани в непрекъснат режим на работа, поради често налагащите се ремонтни дейности.

Подновяването и увеличаването на автомобилния фонд на ОП „Благоустройство“ може да позволи и оптимизиране на системата за разделно събиране, тъй като ще даде възможност за включване и на ресторанти, заведения за обществено хранене, столови към училища и предприятия и други обекти, генериращи хранителни отпадъци, които могат да предоставят значително по-чист отпадъчен поток, в сравнение с „мократа“ фракция от битовите отпадъци.

1.4 Регионално депо за неопасни отпадъци – Габрово

На Регионално депо за неопасни отпадъци, предназначено за общините Габрово и Трявна са изградени следните съоръжения за обезвреждане и оползотворяване на отпадъците:

- ❖ Клетка за депониране с площ от 18,413 дка с капацитет /Съгласно КР №157-Н1/2011г./ 397428,06 т или 67,5 т/24ч.
- ❖ Компостираща инсталация с площ от 4 643 м² и проектен капацитет 10000 т/г на „вход“ на инсталацията и между 5000 – 6000 т/г. готов продукт на „изход“ от инсталацията.
- ❖ Сепарираща инсталация със застроена площ 1344 м² и проектен капацитет 15600 т/г.

Сепариращата инсталация е изградена в изпълнение на Договор № 470-ИРСУО-14/14.08.2014г. с предмет „Предварително третиране на смесени битови отпадъци в Регион Габрово“ сключен между Община Габрово и Екобулсорт ЕАД.(инсталацията е собственост на изпълнителя на услугата). През 2020г. е избран нов изпълнител на поръчката за предварително третиране.(инсталацията е собственост на изпълнителя на услугата)

Изградени са спомагателни инсталации и съоръжения, които подпомагат дейностите по оползотворяване и обезвреждане на отпадъците и осигуряват изпълнение на изискванията за опазване на компонентите на околната среда.

- ❖ Електронна везна – с клас на точност III по БДС EN 45501, максимален товар 60 000 кг. И стойност на проверочно деление – 20 кг. Електронната везна е с размери 18/3 м.
- ❖ Дезинфекционен трап - Представлява стоманобетонно корито с максимална дълбочина 62см и дебелина 15см. Предвиден за дезинфекция ходовата част на машините за сметосъбиране. Към нея има изградена водоприемна шахта
- ❖ Площадка за измиване на автомобили и контейнери и пароструйка към нея - представлява стоманобетонно корито с максимална дълбочина 24см и дебелина 15см. Предвидена е за измиване на ходовата част на автомобилите и съдовете за битови отпадъци. Пароструйката е с воден дебит 300-650 l/h . Към нея има изградена стоманобетонна шахта за събиране и отвеждане на водите.
- ❖ Пречиствателна станция за отпадъчни води – Пречиствателната станция работи на принципа на обратна осмоза и пречистването преминава през няколко етапа: Първично третиране за достигане на рН в диапазон 6,0-8,5; Пречистване през пясъчен филтър и

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

патронен филтър с цел улавяне на по-едри частици и защита на следващите модули по техническата линия; Мембарна система за обратна осмоза, включваща две стъпала на пречистване. Пречиствателната станция е с капацитет 5 м³/ч.

- ❖ Инсталация за изгаряне на депониен газ – със закрит факел, начин на управление ръчен или автоматичен и капацитет 500 Nm³/h и температура на изгаряне 1000 – 1200 °C

Към изградените инсталации и съоръжения със спомагателна функция е следната моторизирана техника:

- ❖ Компактор;
- ❖ Челен товарач;
- ❖ Комбинирана машина, включваща модули за рязане, пресяване и смесване;
- ❖ Машина за обръщане /аериране/ на компостните купове;
- ❖ Шредер за раздробяване на строителни и едрогабаритни отпадъци.

С така реализираните съоръжения и инсталации се обезпечават постъпващите фракции от разделното събиране на битовите отпадъци. Капацитетът на инсталациите покрива изцяло постъпващите количества отпадъци, генерирани от двете общини – Габрово и Трявна.

Проблемите възникват не от самите инсталации, а от постъпващите потоци, тъй като при процеса на компостиране са необходими и хранителни отпадъци, които да действат като активатор на процеса. Към момента постъпващите отпадъци от „мократа“ фракция са силно замърсени с рециклируеми и други отпадъци, които би следвало да са попаднали в „сухата“ фракция и правят процеса на компостиране практически невъзможен с тяхното присъствие. Това налага търсене на алтернативи за катализиране (ускоряване) на процеса. Необходими са и инвестиции в съоръжения за стабилизиране (при контролирани автоматично параметри) на органична подситова фракция, с цел оползотворяването ѝ за запръстване на работните участъци в клетка I за депониране.

В същото време попадането на био отпадъци в „сухата“ фракция, води до понижаване качеството на рециклируемите отпадъци, както и понякога може да е причина за техническа повреда на линиите за сепариране.

Направените през 2020г. инвестиции в съоръжение за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци, генерирани от домакинствата, позволява отпадъците да преминат през предварително третиране чрез разтрошаване, тъй като в по-голямата си част те представляват бетонови отпадъци, тухли и керемиди, фаянсови и керамични отпадъци, както и дървени плоскости, получени след разкомплектоване на едрогабаритни отпадъци (дивани, маси, столове секции и др.), които в голяма степен могат да бъдат оползотворени.

С така създадените условия за оползотворяването на тези потоци отпадъци, се допринася за намаляване количеството на депонираните отпадъци.

1.5 Друга инфраструктура, свързана с разделно събиране на МРО, разделно събрани отпадъци от домакинства и др.

1.5.1 Мобилен пункт за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.

С цел насърчаване разделното събиране на отпадъците и увеличаване на количествата на рециклируеми и оползотворими отпадъци от домакинства, Община Габрово, съвместно с Регионално депо за неопасни отпадъци са предоставили и възможност на жителите на град Габрово да предават разделените от домакинствата отпадъци. Мобилният пункт се движи по график в всички квартали на град Габрово.

1.5.2 Площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, включително едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от домакинствата и др. – Задължението за осигуряване на такава площадка е регламентирано с чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Община Габрово е осигурила изпълнението на горесцитираното задължение посредством Договор за сътрудничество с „ЕКОРЕСУРС“ ЕООД за предоставяне на ПЛОЩАДКА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО ПРЕДАВАНЕ НА РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ОТПАДЪЦИ ОТ ДОМАКИНСТВАТА. За 2016г. и 2020г. събраните отпадъци на площадката имат следното изражение:

Вид на отпадъка	Количество, кг. 2017г.	Количество, кг. 2020г.
Черни метали	206 284,000	90 505,000
Цветни метали	372,300	653,400
Хартия , Картон	213 401,000	140 475,000
Пластмаса	9 354,000	3 454,000
ИУЕЕО	36 239,000	18 001,000
Стъкло	1 736,000	686,000
Общо	467 386,300	253 774,400

Общото количество на събраните на площадката отпадъци, подпомага в известна степен намаляването на количествата отпадъци, постъпващи за депониране. Независимо от постигнатите резултати е необходимо осигуряване на по-голяма информираност на населението относно възможността да предадат своите разделно събрани отпадъци и на тази площадка.

1.5.3 Система за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори – Системата е обезпечена посредством специализирани съдове обозначени със стикери относно предназначението им. Броя на съдовете до 2020 г. е 73бр.

Съдовете са разположени във всички административни сгради на кметства и кметски наместничества, във всички сгради на училища и детски градини, в сградата на Община Габрово, както и във други административни сгради на местната и държавната власт. Предвид увеличаването на количествата събрани батерии, показано в анализа на количествата отпадъци в раздел II, може да се заключи, че системата към настоящия момент има достатъчно покритие на населението от общината. Същата може и да се доразвие чрез предоставяне на съдове и в сградите на читалищата на територията на града.

1.5.4 Система за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване – Самата система е организирана по начин, който не изисква допълнителна инфраструктура. Събирането на ИУЕЕО се извършва от мобилен екип на база подадени заявки, съобразно утвърден график. Честотата на събиране на отпадъците е един път месечно. Този модел на събиране на ИУЕЕО е оптимален както за населението на община Габрово, така и за организацията по оползотворяване, тъй като не се налага да бъдат пренасяни отпадъци от една площадка на друга и ангажираността на жителите на общината е почти минимална. Това е утвърдена система в много от общините, като освен, че не изисква икономическа ангажираност по отношение закупуване на съдове и техника за събирането им, е удобна и за населението, тъй като екипът събира отпадъците от посочения в заявката адрес.

1.5.5 Система за разделно събиране на облекла, текстил, обувки –системата е обезпечена със специализирани съдове със стикер. Прз 2020г., са разположени 11 бр. специализирани съда в град Габрово за събиране на отпадъци от облекла, като предстои оптимизиране на системата и обхващане на по-малки населени места на територията на община Габрово.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

2. Инфраструктура за управление на строителните отпадъци

Към момента на територията на цялата страна, инфраструктурата за управление на отпадъците от строителство и събаряне е крайно недостатъчна. Определени са 28 региона, в които са налице достатъчно количества за разполагане на стационарни площадки за приемане отпадъци от строителство и разрушаване. В Националния стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване в България (2011-2020) е определен и индикативен капацитет на инсталациите, разположени на постоянни площадки, като регион Габрово, включващ всички общини от областта е със заложен капацитет 60 000 т. годишно и отговаря на изискванията за разполагане на площадка за натрупване на отпадъци, обслужвана от мобилна инсталация.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, създава условия от нормативна гледна точка за рециклиране и цялостно управление на строителните отпадъци, но липсата на достатъчно и равномерно разпределени инсталации за третирането им, създава проблеми при прилагането на Наредбата.

След анализ на регистрираните лица, притежаващи разрешително за дейности с отпадъци с код R05 - рециклиране на СО, издадено по реда на чл. 35, ал. 1 от ЗУО, фигуриращи в регистъра на ИАОС, се потвърди констатацията направена по-горе. На изображение 2, е показано разпределението на инсталациите за рециклиране на строителни отпадъци в страната. Фирми притежаващи разрешителни за дейности

Изображение 1 Разпределение на инсталациите за третиране на СО

В Област Габрово, съществуват две площадки (депа), които могат да приемат строителни отпадъци. Това са Регионално депо за неопасни отпадъци – Габрово и Регионално депо за неопасни и опасни отпадъци – Севлиево.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Регионално депо за неопасни и опасни отпадъци – Севлиево разполага с клетка за строителни отпадъци, като в комплексното разрешително фигурират основно строителни отпадъци, съдържащи опасни вещества.

Регионално депо за неопасни отпадъци – Габрово има изградена площадка за временно съхранение на строителни отпадъци, която е с капацитет 1700 т. годишно. Отпадъците, които могат да постъпват на площадката са бетон, тухли, керемиди, плочки, керамични и фаянсови изделия, изкопни земни маси, почва и камъни и др. Този капацитет осигурява възможност за населението на общината да предава строителните отпадъци, генерирани от текущи ремонти на регионалното депо или същите да бъдат транспортирани от автомобилите на сметосъбиращата фирма. Съществува възможност за депониране на строителни отпадъци, в случаите, когато те не могат да бъдат оползотворени. В КР № 157-Н1/2011г. са описани кодовете и вида на отпадъците, които могат да бъдат приемани на Регионално депо за неопасни отпадъци – Габрово.

3. Инфраструктура за третиране на утайките от ПСОВ

С реконструкцията на ПСОВ в рамките на Интегриран проект за водния цикъл на гр. Габрово, бяха отремонтирани наличните съоръжения и изградени нови, свързани с утайковото стопанство. Съоръженията изграждащи инсталацията за третиране на утайки от ПСОВ са следните:

- ❖ Помпена станция за първична утайка
- ❖ Помпена станция за рециркулираща активна утайка и излишна активна утайка
- ❖ Помпена станция към утайкоуплътнител
- ❖ Утайкоуплътнител за първична утайка
- ❖ Метантанк I-ва степен
- ❖ Метантанк II-ра степен
- ❖ Обслужваща сграда при метантанкове.
- ❖ Сгъстители за излишна активна утайка.
- ❖ Оползотворяване на биогаз с СО генератор и газов котел
- ❖ Газхолдер
- ❖ Факел за биогаз
- ❖ Силоз за кондиционирана утайка
- ❖ Обезводнителна инсталация с камерна филтър преса
- ❖ Изсушителни полета
- ❖ Помпена станция за калови води от изсушителни полета и хлорни утайки
- ❖ Помпена станция за дренажни води и техническа вода.

С гореизброените съоръжения се осигурява оползотворяване на утайките чрез анаеробно третиране, продукта от което е метан, който се използва за производство на електроенергия. По този начин се намалява обема на утайките, които са стабилизирани и трябва да се търсят възможности за използването им в селското стопанство, ландшафтното оформление, поддръжката на зелената система на територията на Община Габрово и др.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФРАСТРУКТУРАТА В УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Системата за събиране на битови отпадъци, включваща съдове и сметосъбираща техника, осигуряват изцяло покритието на населението от гледна точка на разположение и обем. Голяма част от съдовете с обем 140 л., предназначени за стръмни и тесни улици в града, застроени с еднофамилни сгради, бяха подменени със контейнери с обем 1,1 м³, което оптимизира системата за сметосъбиране по отношение времеви интервал, за който се обслужват, но тези действия създадоха до известна степен неудобства за живущите, както и невъзможност да бъде предлаган контрол на постъпващите в съдовете отпадъци.

Наличните съоръжения осигуряват третиране на биоразградимите и на рециклируемите отпадъци, но по отношение на строителните отпадъци от домакинствата, само наличието на площадка за временно съхранение не осигурява достатъчно условия за ефективното им третиране с цел последващо оползотворяване. Необходимо е доразвиване на инсталацията с оглед обезпечаване на дейностите по управление на строителните отпадъци от домакинствата

С оглед постигането на целите за повторна употреба, рециклиране и други видове оползотворяване е необходимо да се извърши проучване на възможностите за изграждане на общински площадки за разделно събрани отпадъци от домакинствата, вкл. и едрогабаритни, която да осигурява възможност за ремонт, преработка, вкл. смяна на предназначението на даден отпадък и др. дейности, които да доведат до превръщането на отпадъка в продукт.

Спазвайки йерархията в управлението на отпадъците и по-конкретно принципът за предотвратяване на образуването на отпадъци може да се търси развитие на системата за домашно компостиране. Наблюдава се неефективно използване на раздадените по селата компостери, но от друга страна повече жители в квартали с еднофамилни жилищни сгради проявяват желание да компостират на място. Това ще доведе до положителен ефект освен при намаляване на отпадъците, но и при дейностите по сметосъбиране, тъй като ще отпадне ангажимента към събиране на съдовете за „мокра“ фракция.

Необходимо е да бъдат предприети мерки за оптимизиране и надграждане на системите за събиране и транспортиране на различните потоци отпадъци, с цел увеличаване количествата на рециклируеми и оползотворими отпадъци. Необходимо е да се извърши проучване на потенциалните ползватели, срещи с населението, с цел проследяване на нагласите и желанието и в други квартали в града за домашното компостиране, което ще допринесе за развитие на системата.

VI. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ

1. Функции за управление на отпадъците

Националното законодателство, свързано с управление на отпадъците, регламентира редица дейности, отнасящи се към органите на местното самоуправление, които могат условно да се групират по следния начин:

- Дейности, свързани с прилагане на националната политика по околна среда на местно ниво;
- Дейности, свързани с изготвяне на стратегически и нормативни документи, регламентиращи управлението на отпадъците на територията на общината;
- Подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на общинската инфраструктура за отпадъци;
- Дейности по събиране и транспортиране на отпадъците;
- Дейности по обезвреждане и третиране с цел оползотворяване на отпадъците;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- Дейности, свързани с контрол на разпоредбите в местното и националното законодателство.

Изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците в община Габрово до 2028 г., изисква подобряване на институционалния капацитет и засилване на контролните функции на местно ниво. Налага се приемането на мерки за насърчаване на взаимодействието между общините Габрово и Трявна, с цел изпълнение на техните отговорности, което ще подпомогне усъвършенстването на системите за управление на отпадъците в региона.

Анализът съдържа подробно описание на задълженията и отговорностите на органите на местното самоуправление.

2. Състояние на човешките ресурси

В дейностите по управление на отпадъците са ангажирани следните институции: Община Габрово; Общински съвет – Габрово; Регионално сдружение за управление на отпадъците за общините Габрово и Трявна; ОП Регионално депо за неопасни отпадъци – Габрово; ОП Благоустройство.

В Общината управлението на отпадъците се осъществява от Кмет - ресорен Заместник кмет – Кметове на населени места и служители в Дирекция „Инфраструктура и екология“.

Към Общински съвет Габрово функционира постоянна комисия по „ЕКОЛОГИЯ, ЗЕМЕДЕЛИЕ И ГОРИ“, състояща се от 7 общински съветници.

Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, специалистите от общинската администрация, инспектори – контрол по управление на отпадъците към ОП Регионално депо за неопасни отпадъци-Габрово, а по населени места на община Габрово-кметовете и кметските наместници.

Служителите, назначени да отговарят за проблемите по управление на отпадъците притежават необходимото образование, професионална компетентност и опит за заемане на длъжността. Те извършват контролната дейност по отпадъците, но анализът на количествените характеристики на човешките ресурси показва, че броят на служителите, пряко отговорни за управлението на отпадъци е недостатъчен спрямо разширяващите се ангажименти на общините в тази сфера.

Към ОП „Регионално депо за неопасни отпадъци – Габрово“, са назначени служители, имащи пряко отношение към управление на отпадъците.

Организационната структура, отговорна за управлението на околната среда на Регионалното депо към 2020 г. е следната:

- ❖ Директор – 1;
- ❖ Еколог – 1;
- ❖ Счетоводител – 1;
- ❖ Оператор електронна везна – 2;
- ❖ Техник поддръжка -1
- ❖ Машинист– 1;
- ❖ Шофьор товарен автомобил- 1;
- ❖ Оператор компостираща инсталация-1;
- ❖ Лаборант-1;
- ❖ Оператор пречиствателна станция и газова инсталация -1;
- ❖ Инспектори – контрол по управление на отпадъците-4.

Разпределението на отговорностите на всеки един служител е описано подробно в длъжностната му характеристика. Служителите имат необходимата квалификация и

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

професионалния опит за извършване на дейности по управление на отпадъци и нужните познания за заемане на съответната длъжност.

Дирекция „Инфраструктура и екология“ към нея има отдел „Околна среда и води“ с назначени – началник отдел и 6 експерти. Част от функциите на дирекцията са прилагане на политиките по околна среда, създаване на проекти за нормативни актове и стратегически документи, свързани с управление на отпадъците, спазване на регламентираните със законови и подзаконовни актове задължения, контрол по изпълнение на договори с организации по оползотворяване и други лица, притежаващи разрешителни издадени по реда на чл. 35 от ЗУО.

Към „Общински инспекторат“ при Община Габрово до първото полугодие на 2020г. са били назначени 7 лица, ангажирани с контрол по спазване на разпоредбите в местната нормативна уредба и националното законодателство свързано с управление на отпадъците. Посочените лица са осъществявали и контрол по други разпоредби на законови и подзаконовни актове, като и по други общински наредби.

За периода 2016г. – 2020г. от контролните органи към Община Габрово и ОП Регионално депо за неопасни отпадъци са съставени общо 3 бр. АУАН по Наредба за управление на отпадъците на територията на община Габрово актове по отношение управление на отпадъците и 20 бр. АУАН по Закон за управление на отпадъците

ОП „Благоустрояване“ –дейността на общинското предприятие е регламентирана с Правилник за устройството и дейността на Общинско предприятие „Благоустрояване“ гр. Габрово /Приет с Решение № 206/09.11.2017 г. на ОбС – Габрово, изм. с Решение № 7/25.01.2018 г./.

Основната дейност на предприятието е събиране и транспортиране на битови отпадъци. Като в същото време отговаря за поддръжка на съдовото стопанство и представители на предприятието участват в комисии за определяне на разположението и броя на съдовете за БО. Определят честотата на сметосъбиране по обособени зони и графиците по които се обслужват. Осъществява координация с гражданите и общинска администрация по отношение извозването на други отпадъчни потоци – едрогабаритни отпадъци, строителни и обемни растителни отпадъци и др. Предоставя услуги по транспортиране на производствени и строителни отпадъци.

Числения състав на предприятието е 253 души, в това число щатна численост на персонала – 218 броя и сезонно наети при необходимост, за не повече от пет месеца 35 сезонни работници, заети в дейности, свързани със зимното поддържане на териториите за обществено ползване.

Община Габрово полага непрекъснати усилия за повишаване капацитета на служителите по отношение на действащата нормативна уредба, прилагането ѝ на практика и своевременно идентифициране и предприемане ефективни действия по отношение нарушенията на нормативната уредба в областта на управлението на отпадъците.

В областта на дейностите с отпадъци общината има разработени програмни и нормативни документи, актуални спрямо приетите документи на национално ниво.

Прегледът на функциите за управление на отпадъците в общината показва, че:

- По отношение на политиката за отпадъците, в Общината са изготвени планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейностите, свързани със събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци са организирани;
- Ежегодно се разработва и приема годишна план - сметка за дейности с отпадъците, като те се обезпечават финансово, чрез определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи, налагане на санкции към 2021г. са достатъчни;
- Необходимо е да се подобрят дейностите за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.

По отношение на състоянието на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци, прегледът показва, че:

- Персоналът, натоварен с функции за управление на отпадъците притежава необходимите качествени характеристики и професионална квалификация, но следва да се предвидят мерки за повишаване на квалификацията, тяхното задържане и професионално развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците;
- По отношение на количествената характеристика се установи наличие на служители, които пряко и единствено да са отговорни за управление на отпадъците. Налице е нужда от поне още един специалист, към дирекция „Инфраструктура и екология“ който да изпълнява функции по управление на отпадъците;
- Общината разполага с необходимата материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала за изпълнение на функциите - осигурени помещения, офис оборудване, служебни автомобили за контролните органи

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването им в дейности за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари, специализирани курсове и обучения

ОБООБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ

- ❖ Община Габрово има натрупан опит и изграден капацитет в разработване на нормативни актове и програмни документи в областта на управление на отпадъците;
- ❖ В общината функционира добре изградена и надграждана система система за събиране на отпадъците;
- ❖ Назначени са инспектори, които пряко отговарят за дейностите, свързани с контрол по опазване на чистотата, околната среда и управление на отпадъците
- ❖ Необходимо е допълнително повишаване на квалификацията, професионалното развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците на отговорните служители;
- ❖ Необходимо е създаване на регистри на обекти, които подлежат на контрол;
- ❖ Резултатите от контролната дейност по управление на отпадъците се публикуват на интернет-страницата на Община Габрово - <https://chisto.gabrovo.bg/razdelno-sabirane/sanktsii/>, за осведомяване на обществеността;
- ❖ Общината има осигурен „портал за сигнали”, на който гражданите могат да подават сигнали за нарушения и да правят предложения, включително свързани с дейностите по третиране на битовите отпадъци и поддържане чистотата на населените места.
- ❖ Функциите на структурните звена в общата и специализираната администрация осигуряват до голяма степен възложените с нормативната уредба правомощия.

VII. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНИТЕ ГАБРОВО И ТРЯВНА

Територията на регион за управление на отпадъците Габрово, включва общините Габрово и Трявна. Община Габрово обхваща гр. Габрово и 133 бр. по-малки населени места. Община Трявна обхваща гр.Трявна, гр. Плачковци и 104 бр. по-малки населени места.

По данни на НСИ за периода от 31.12.2015г. до 31.12.2020 г. населението в Община Габрово е спаднало от 61 893 на 55 768 души, а в Община Трявна – от 10 816 на 9 786 души. Към настоящият момент 99% от общия брой жители на двете общини са обхванати в системата на организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци. В Габрово дейността се осъществява от общинско предприятие “Благоустройство” – Габрово, а в Трявна – от Общината.

Системата за разделно събиране на битовите отпадъци на територията на общините Габрово и Трявна е организирана на две фракции – „суха“ фракция, която обхваща рециклируемите отпадъци, гума, текстил, кожа и др. и „мокра“ фракция, обхващаща биоразградимите отпадъци от кухни и заведения, от паркове и градини и др. Двете общини са определени да използват общо регионално депо и съоръжения за предварително третиране на битови отпадъци, съгласно Националната програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2009 - 2013 г. В изпълнение на чл. 24 (1) и (5) от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), на 19.10.2010 г. двете общини са учредили Регионално сдружение на общините Габрово и Трявна за управление на отпадъците. То е със седалище в Община Габрово. В рамките на споразумение за партньорство са договорени отговорности между партньорите в „Регионално сдружение на общините Габрово и Трявна за управление на отпадъците”, като за Възложител на всички процедури и договори за възлагане по смисъла на ЗОП е община Габрово.

Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на общините Габрово и Трявна и Областният управител - без право на глас.

Общото събрание на сдружението се свиква от председателя - Кмета на Община Габрово, веднъж на 6 месеца. Основната цел на общините от региона в областта на управлението на отпадъците е да осигурят прилагането на съвременните изисквания за опазване на околната среда.

Изводи

От извършения анализ на съществуващото състояние, беше установено, че текущата практика по управление на отпадъците, прилагана от общините в региона през годините, въпреки инвестициите и подходите (организираните системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци и отпадъци от текстил, облекла и обувки, както изграждане на подземни съдове за събиране на БО, с цел подобряване качеството на рециклируемите материали), все още не отговаря на следните съществени нормативни изисквания на действащото национално законодателство и планираните промени в европейското законодателство:

- ❖ Трайно постигане на количествени цели за оползотворяване и рециклиране на битовите и масово разпространените отпадъци, както и очакваните промени в количествените цели и начина на изчисляването им;

- ❖ Стабилизиране на биоразградимите отпадъци преди депониране и намаляване на количеството на биоразградимите отпадъци до 35% от нивата през 1995г.;

- ❖ Покриване на пълните разходи за третиране на битовите отпадъци от причинителите на отпадъците (населението и стопанските субекти, образуващи битови отпадъци) в съответствие с принципа „замърсителят плаща”;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

❖ Изискванията за поносимост за населението на отделяните разходи за управление на отпадъците.

За постигане на устойчиво управление на отпадъците и във връзка с влизането в сила от 2020 г. на нови по-строги цели за управление на отпадъците, както и с оглед на очакваното бъдещо завишаване на количествените цели вследствие на новата концепция за „кръгова икономика“ на Европейския съюз (ЕС) е необходимо модернизиранието на съществуващата техническа инфраструктура за управление на битовите отпадъци, образувани на територията на двете общини

Изисква се с избраните съоръжения и технология на третиране да се постигне максимално разделяне на рециклируеми материали, RDF и други материали за оползотворяване. Основната цел е намаляване до минимум на отпадъци, негодни за рециклиране или оползотворяване.

VIII. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Финансирането на услугите и дейностите по събиране, транспортиране и обезвреждане на битови отпадъци се осъществява чрез събиране на такса "Битови отпадъци", определена в годишен размер, въз основа на одобрена План-сметка на разходите за събиране, извозване и обезвреждане на битовите отпадъци, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване на територията на общината за съответната година. Към настоящият момент, такса "Битови отпадъци" се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на отпадъците. Този начин на определяне на таксата не стимулира предприемането на мерки от страна на физическите лица за предотвратяване образуването на отпадъци и предаването им за рециклиране (напр. в системите за разделно събиране на организациите по оползотворяване, които са безплатни за гражданите).

Таксата трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Обезпеченията по чл.60 и отчисленията по чл.64 от ЗУО са друг икономически инструмент. Те са насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет. Размерът на отчисленията по чл.64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година, като за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв./т.

При средногодишен доход от 15 088 лв. през 2020 г. (източник НСИ), границата на поносимост за услуги по управление на отпадъците, които едно домакинство може да си позволи (1%; от дохода) възлиза на 150,88 лв./дом./г. При население 55 768 жители на общината през 2020г., и 2,15 бр. ж./домак.(източник НСИ), границата на поносимост за цялата община може да се определи като 3 913 616,67 лв. Това е максималният приход, който може да се събере от домакинствата без да е непоносимо натоварването за тях.

За осъществяване на дейности със строителни или производствени отпадъци, общинска администрация е въвела такси за транспортиране и за обезвреждане на отпадъците, като те се определят на база оперативните разходи за транспортиране или обезвреждане на 1 т. отпадък и са дължими при извършването на услугата.

Изводи и препоръки

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Необходимо е да се извърши проучване за и прилагане на добри практики за допълнителни стимули за населението за по – успешно спазване на въведените организационни схеми за управление на отпадъците.

IX. АНАЛИЗ НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ЗАМЪРСИТЕЛЯ ПЛАЩА“ И „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“

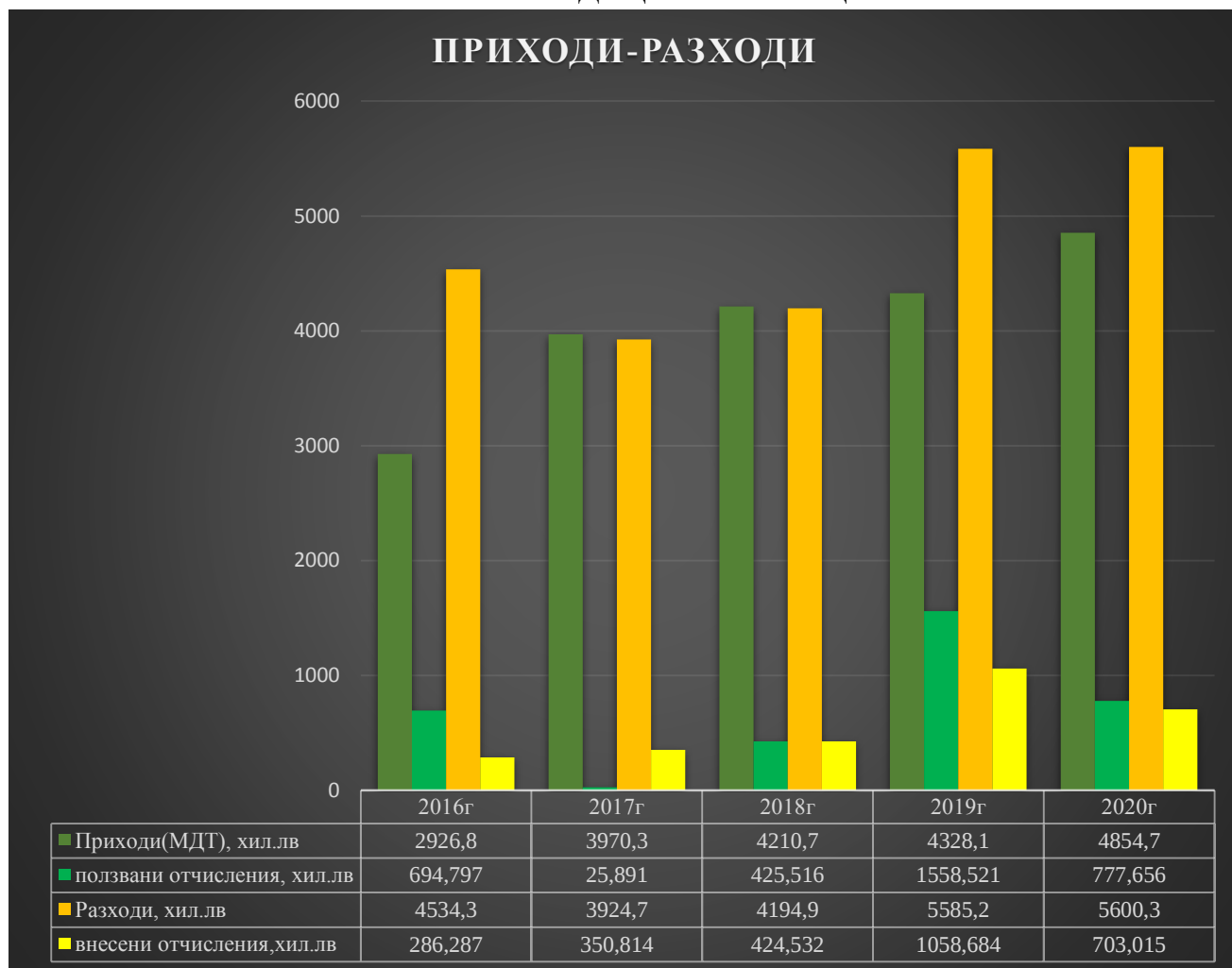
1. Схеми за управление на отпадъците

В съответствие с националното законодателство, община Габрово прилага успешно организационна схема, която осигурява разделното събиране на рециклируемите отпадъци (хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло) и на биоразградимите отпадъци.

1.1 Схемата „замърсителя плаща“ се прилага частично за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса-битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Към настоящият момент, размерът на такса битови отпадъци се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване изцяло на принципа „замърсителят плаща“.

Основен принцип, на който се основава системата е „разделяне при източника“. Тя се базира на разделянето т. нар. „суха“ и „мокра“ фракции, с което се осигурява разделяне на биоразградимите отпадъци от рециклируемите. Отпадъците, които би следвало да попадат в сухата фракция, не позволяват замърсяване на рециклируемите отпадъци, с което се осигурява максимално добър ефект, с минимални усилия от страна на населението при разделяне на отпадъците. Дейностите по сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци се извършва от ОП „Благоустройство“ – второстепенен разпоредител с бюджет към Община Габрово. Предприятието отговаря и за обезпечаването на системата със съдове за битови отпадъци и поддръжката им. Обезвреждане на отпадъците и дейности по оползотворяване на биоразградимите отпадъци и част от строителните, се извършва от ОП „Регионално депо за неопасни отпадъци – Габрово“, също второстепенен разпоредител с бюджет към Община Габрово. Дейностите, които се извършват с отпадъци на регионалното депо са обезвреждане чрез депониране, оползотворяване на биоразградими отпадъци чрез открито компостиране и временно съхранение на строителни отпадъци и земни маси с цел оползотворяване за запръстяване. Дейността по третиране чрез сепариране на отпадъците от „сухата“ фракция се изпълняват от външен изпълнител, на база сключен договор след проведена процедура по реда на ЗОП.

Данните относно разпределението на приходите от такса БО и разходите, свързани с опазване на околната среда са показани в диаграма №18

Диаграма 18 Разпределение на приходите от такса битови отпадъци и разходите за управление на отпадъците

Както се забелязва от диаграмата събираемостта на такса БО за периода 2016-2020г., въпреки че е нямало увеличение в размера на такса БО е сравнително постоянна през последните години и няма особени вариации в стойностите при приходите.

По отношение на разходите за управление на отпадъците се наблюдава повишение в стойностите им през годините, което се дължи на увеличение на минималната работна заплата, увеличение на ел. енергия, горива, увеличение на цените за материали и външни услуги, които са обвързани с минималната работна заплата. Трябва да се отбележи, че голямо влияние оказват и разходите свързани със заплащане на отчисленията по чл. 64 от ЗУО, за всеки тон депониран отпадък през годините се заплаща цена, която за 2016г. е била 36 лв./т; за 2017 г. - 40 лв./т; за 2018 г. - 45 лв./т; за 2019 г. - 57 лв./т; за 2020 г. - 69 лв./т, което прави приблизително 90% увеличение на разходите за отчисления по ЗУО.

1.2 Събиране на масово разпространени отпадъци – на територията на община Габрово са реализирани системи за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, отпадъци от опаковки и облекла. Тези системи обхващат принципа „Отговорност на производителя“ посредством организациите по оползотворяване, с които Община Габрово е сключила договори. Системите са обезпечени съдово със средства предоставени от организациите по оползотворяване, както и транспортирането на тези отпадъци. Всички дейности по третиране също се финансират от организациите, които получават

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

продуктовата такса от производителите които са обхванати от колективната система за събиране на МРО.

1.3 Приемане на разделно събрани отпадъци от домакинствата, включително опасни и едрогабаритни – съгласно чл. 19, ал. 3, т. 11, общините трябва да осигурят **площадки за безвъзмездно приемане на разделно събрани отпадъци от домакинствата**, вкл. опасни и едрогабаритни отпадъци, като Община Габрово е осигурила тази възможност чрез сключване на Договор за сътрудничество с лице, притежаващо разрешително за дейности с отпадъци, издадено по реда на чл. 35 от ЗУО и чрез мобилен бус за събиране на разделно събрани отпадъци от домакинствата. Мобилният бус се движи по предварително утвърден график във всички квартали на град Габрово. Приема на отпадъците е безвъзмезден както за населението, така и за Общината, като единствено при постъпване на опасни отпадъци, общинска администрация има ангажимент да заплати разходите по тяхното обезвреждане, в случаите, когато същите не попадат към масово разпространените отпадъци.

Х. АНАЛИЗ НА ЗАМЪРСЕНИТЕ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И МЕРКИТЕ ПРЕДПРИЕТИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

1. Описание на замърсените терени на територията на община Габрово

Дейностите по закриване на ползваните през годините площадки за обезвреждане на отпадъци в малките населени места са приключили до края на 2009 г. както със средства от общинския бюджет, така и чрез финансиране от ПУДООС посредством кампания за почистване и рекултивиране на нерегламентирани депа.

Нерегламентирано по смисъла на ЗУО и подзаконовите нормативни актове беше и общинското депо за твърди битови отпадъци, което не отговаряше на изискванията, заложиени със законодателството. Същото беше закрито и рекултивирано в рамките на реализирания проект за изграждане на Регионално депо за неопасни отпадъци, предназначено за общините Габрово и Трявна през 2015 г.

Обект на този анализ ще бъдат нерегламентираните замърсявания на територията на общината, които сами по себе си също са съществен проблем, тъй като могат да доведат до значително натрупване на голямо количество отпадъци и замърсявания, които биха имали сериозен негативен ефект върху околната среда.

От данните предоставени от кметовете и кметски наместници по места, се наблюдава намаляване на броя населени места, които имат замърсени терени на територията си, както и намаляване на общия брой нерегламентирани сметища.

На територията на община Габрово при наличие на замърсявания, се извършват действия по установяване на извършителя. Ако такъв не може да бъде установен, същите се почистват периодично от ОП Благоустройство. Голяма част от тези нерегламентирани замърсявания са в дерета или корита на реки, което допълнително утежнява ситуацията и почистването им е задължително.

Добре организираната система за сметосъбиране и сметоизвозване и ефективния контрол водят до значително намаляване на броя на инцидентните локални замърсявания с отпадъци. Общината ежегодно почиства замърсени зони с нерегламентирано изхвърлени отпадъци. Част от предприетите мерки са и превантивните дейности, като например поставяне на табели, съставяне на предписания и разясняване на последствията от замърсяванията.

Наблюденията и анализите показват, че една от причините за образуване на локални сметища

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.
е липсата на информираност и безотговорно отношение на жители по населените места на община Габрово.

Изводи и препоръки

Съществува необходимост от ежегодно предоставяне на актуална информация относно състоянието на малките населени места от общината, с цел изготвяне на план за почистването им. Също така е необходимо закупуване на табели, целящи превенция на замърсяванията, което може да се осъществи или от общинския бюджет или от бюджета на съответното кметство. Провеждането на кампании, както образователни, така и за почистване е важен аспект към приобщаване на хората към този проблем и продължаване на усилията в тази посока е успешен модел.

XI. АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ. РАБОТА С НАСЕЛЕНИЕТО НА ОБЩИНАТА

1. Стратегически подход в информационно-разяснителните кампании, обхващащи обществеността.

Предоставянето на информация за управлението на отпадъците, повишаването на екологичната култура и привличането на населението в различни форми на партньорства по отношение опазването на околната среда са сред водещите политики на Община Габрово, целящи информираност на гражданите.

Комуникационният подход на Община Габрово по отношение на разяснителните кампании включва няколко ясни стъпки, чиято основна цел е да предоставят разбираема информация, която бързо и лесно да достигне до обществеността, предлагайки запомнящо се и достъпно съдържание. Моделът включва следните основни елементи:

- **ИНФОРМАЦИЯ**, представена на достъпен език
- **АТРАКТИВНИ КАМПАНИИ**, повтарящи се във времето и със запомнящо се съдържание
- **ПЕЧАТНИ МАТЕРИАЛИ**, адаптирани за различните целеви аудитории
- **АКТИВНА РАБОТА С ОБЩЕСТВЕННОСТТА**, планирана чрез провеждане на срещи, дискусии, открити събития, еко уроци и др. Предоставяне на информация не само чрез стандартни печатни материали, но и чрез различни канали за комуникация – игри, състезания, обсъждания, презентации, форуми и др.
- **РАЗЛИЧНИ КОМУНИКАЦИОННИ КАНАЛИ**, въздействащи на различните целеви групи и обхващащи голяма част от населението - радио, интернет, медии, от уста на уста.

2. Информационни и образователни дейности и информационно обезпечаване относно дейностите с отпадъци

2.1. Кампании и акции

Информационните и образователните кампании винаги са били важен аспект от развитието на организационните схеми за управление на отпадъците. През годините активно са се развивали

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

различни кампании, свързани с разделното събиране на отпадъците, превенцията върху образуването на отпадъци, рециклирането и компостирането.

В периода 2016 – 2020 г. са проведени множество информационни кампании, част от които са основни и ежегодно провеждани, а други имат допълващ, сателитен характер.

Ежегодно се отбелязва Денят на Земята и Деня на Околната среда, в които се провеждат различни състезания и инициативи – ревю с изработени от отпадъци тоалети; кулинарни състезания, чиято цел е да се обърне специално внимание на генерираните био отпадъците и важността за тяхното правилно отделяне от рециклируемите отпадъци; изложба от ръчно изработени от отпадъци експонати; провеждане на състезания „Открий съкровището“ за намиране на предварително скрити различни видове отпадъци и изхвърлянето им на правилните места; провеждане на занимателна и образователни игри „Пускам, пускам отпадък“ и „Играй на чисто“ за малките участници. „Време за природа“ е друга инициатива, посветена на Световния Ден на Околната среда. Участват отбори с деца от габровски училища и детски градини се включиха в категориите "Моето цветно/чисто място" и "Изкуство от отпадъци"

Инициатива под надслов „Ненужна хартия за нова книга“ се проведе в няколко издания. Кампанията „Отпадък с кауза“, по време на която в специално организиран пункт се предават разделно събрани отпадъци за рециклиране, допринесе за няколко благотворителни инициативи. Традиционно се провежда и кампанията „Био отпадък за компост“, по време на която желаещите да се включат донасяйки определено количество био разградим отпадък, получават пакет компост, произведен на Регионалното депо в гр. Габрово. Заедно с подаръка участниците получават полезна и важна информация за разделното събиране на отпадъци и ръководства за компостиране в домашни условия.

Инициатива „Арт на депото“ се проведе в две издания с участието на Националната Гимназия за Приложни Изкуства- гр. Трявна и Школа по изобразително изкуство „Елиза Арт“- гр. Габрово. Част от бетонната стена на Регионалното депо бе превърната в пано за рисуване на малки и големи художници, чиито теми бяха: „Да пазим природата чиста“ и „Резервна планета Земя няма“.

Проведени са множество посещения на Регионалното депо, както от граждани, така и от ученици от всички училища в гр. Габрово, а също и ученици от гр. Трявна. По време на посещенията са посетени всички инсталации и съоръжения, намиращи се на територията на Регионалното депо, обсъдени са правилата на разделното събиране на отпадъци.

По време на летните академии, екипът по управление на отпадъците посещава всички училища в гр. Габрово и провежда образователната кампания „В природата на отпадъка НЕ Е да бъде сред природата“. Провеждат се и занимателни тематични игри. На всички участници в провежданите уроци са раздадени игри „Отпадък с късмет“. Играта е специално разработена за прилаганата в община Габрово система за управление на отпадъците и заложените в нея правила следват принципите на разделното събиране на отпадъци, наложени в гр. Габрово.

Организиран се зелените походи, чието провеждане съчетава широко теренно проучване на различни местности и почистване на територията, включена в похода. Инициативата е част от предвидената и целенасочена работа със заинтересованите местни общности, поставяща акцент върху младите хора. Специалните образователни лекции се реализират в партньорство и с участието на експерти от Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН.

Провеждани са информационни срещи със служителите на различни фирми, извършващи дейности на територията на гр. Габрово. Посредством представените презентации се запознава аудиторията с правилата за разделното събиране на отпадъци и пътя, който те изминават от контейнерите до различните инсталации на Регионалното депо, в зависимост от техния характер.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Код: Зелено е едно от събитията на открито, организирани от Община Габрово. На разположение на участниците са различни зони, в които има възможност за забавление, за творчество, научаване на нови полезни неща, свързани с опазване на околната среда. В „зелената класна стая“ има възможност да се научи повече за отпадъците и тяхната същност и как отпадъците могат да се превърнат в ресурс за създаване на нови продукти. Проведе се интересен експеримент – „Писмо в бутилка по пътя на боклука“. Бутилки с послания бяха „изхвърлени“ в жълтия контейнер за смет, след което поеа по пътя на боклука. Писмата бяха „уловени“ на сепариращата инсталация на габровското депо за отпадъци.

Инициативата „Пролетно почистване: Обери боклука“, ежегодно се организира от Община Габрово, като всеки габровец може да се включи като почисти района около дома си, градинката в квартала или пък излезе извън пределите на града и почисти замърсени територии. Община Габрово осигурява необходимите материали, пособия, техника и оборудване, транспортиране на събраните отпадъци до Регионалното депо.

Община Габрово всяка година подкрепя кампанията на bTV „Да изчистим България заедно“.

Набрала голяма популярност е кампанията за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Кампанията се провежда два пъти в годината – през пролетния и есенния сезон, като успоредно с нея се организира и информационен щанд с различни еко инициативи.

Проведени шест издания на флаш моб – внезапни театрални прояви, провеждани на масови събития, с цел провокация на присъстващите по темата за отпадъците и правилно поведение и отношение към тях.

Еко фестивал Узана поляна фест, съдържащ в себе си множество еко инициативи, информационни щандове и тематични занимания. Събитие, с изисквания към участниците за неизползване на пластмасови прибори за еднократна употреба, създадени условия за разделно събиране на отпадъците.

На всички събития, кампании и инициативи се раздават информационни материали и награди, представляващи предмети за многократна употреба.

За достигане до по-широка аудитория на информация за дейностите по управление на отпадъците, Община Габрово възлага изработване и ежедневно излъчване на радио клипове в местно радио, рубрика „Екологът говори“.

2.2. Информационно обезпечаване по отношение дейностите с отпадъци

Всички дейности, представляващи обществен интерес, свързани с управление на отпадъците се оповестяват на интернет страницата на Община Габрово, както и специално създадената през 2019г. интернет платформа www.chisto.gabrovo.bg.

С цел да достигне полезна информация и важни контакти до всички жители на община Габрово, ежегодно се изработват информационни материали с различен характер – Ръководство за разделно събиране на отпадъци, Ръководство за компостиране, магнит за хладилник, съдържащ синтезирана важна и полезна информация, информационно табло за жилищните входи, информационна табела за контейнерните площадки и др.

През последните пет години, заедно с данъчните съобщения се изпраща информационен материал, съдържащ важна и полезна информация, относно разделното събиране на отпадъци.

2.3. Иновации с демонстрационен характер

В рамките на проект, който се реализира от Община Габрово са в процес на изграждане подземни площадки с „умни“ контейнери, оборудвани с датчици за отчитане на различни показатели, а достъпа на ползвателите ще е индивидуален с помощта на карта. Предстои изграждане на четири зони за споделено компостиране – в жилищен квартал, в детска градина, в училище и в хижа. В централно и комуникативно място в града предстои да бъде позиционирана депозитна

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

вендинг машина са разделно събиране на два вида отпадък – пластмасови бутилки и метални кенчета. Ползвателите ще бъдат бонифицирани по различни начини и с различни привилегии.

След успеха на представената през 2017 година тематична театрална постановка за деца „Цветовете на боклука“, реализирана в партньорство на Община Габрово с Държавен куклен театър – Габрово, през 2021 година се продължи работата в тази посока. Представена е театралната постановка пред всички деца в габровските училище от първи и втори класове. Предстои театрална постановка и за възрастни, чиято тема отново е свързана с важността на разделното събиране на отпадъци и техният път като важен ресурс.

3. Изводи и препоръки

Като основен извод от обстойния преглед на реализираните през годините кампании е, че всяка следваща година освен приемственост има и доразвиване на концепцията за стратегическия подход в информирането на обществото. Реализираните през годините инициативи показват активна политика по отношение на кампании, обучения и информационни акции, свързани със всички дейности по управление на отпадъците. Необходими са още усилия по отношение разпространяване на информацията в интернет пространството, тъй като това е един от най-всеобхватните методи, който може да достигне до голям брой хора. Мерките, които ще се предприемат трябва да са комплексни, така че с една кампания да се обхващат възможно по-голям брой организационни схеми и информацията да се предоставя по начин, който да не затормозява възприемането ѝ.

Препоръчва се в секцията на Регионалното депо в сайта www.chisto.gabrovo.bg, периодично да бъде публикувана информация относно дейностите осъществявани на площадката, изпълнение на цели, постигнати резултати и др.

XII. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Не случайно предотвратяването на отпадъците е на най-високото ниво в йерархията за управление на отпадъците. Именно от тези дейности има най-голям екологичен ефект. Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт, а чрез мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, тези натоварвания се намаляват.

Предмет на настоящият анализ са мерките, приложени до 2020г. свързани с предотвратяване образуването на отпадъци на територията на община Габрово. Този анализ ще даде възможност да се установи дали въведените и утвърдени мерки и добри практики за предотвратяване на отпадъците са били ефективни и устойчиви във времето.

Община Габрово, водена от главната си цел в сферата управление на отпадъците - от депониране на отпадъци, към „нулеви отпадъци“, работи активно за осигуряване превенция над образуването на отпадъци, промяна на обществените нагласи и постигане на качествено разделно събиране. Прилага различни по характер мерки, като инвестиционни, информационно-образователни, икономически и нормативни, с цел намаляване на депонираните отпадъци и увеличаване дяла на количествата отпадъци, чието образуване е предотвратено. На територията на община Габрово са въведени системи за разделно събиране на различни потоци отпадъци – биоразградими, рециклируеми, текстил и облекла, опасни отпадъци, ИУЕЕО, НУБА, опаковки.

Реализирани са мерки за оптимизиране на дейностите по сметосъбиране в града и селата, чрез обновяване автопарка на ОП Благоустройство. Закупуват се съдове за разделно събиране на битови отпадъци- за „суха“ и „мокра“ фракция, които заменят старите и амортизирани. Създадена е система

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

за събиране на биоразградими отпадъци от магазини и борси за продажба на плодове и зеленчуци, като са раздадени индивидуални кафеве съдове, които се извозват по определен график.

Изградена е система от подземни контейнери с цел повишаване качеството на рециклируемите отпадъци. За ясното указване на вида отпадък, който трябва да се постави в съответния контейнер, върху надземната част на съдовете са поставени информационни стикери, а капачите са в съответните цветове – жълт за рециклируеми и кафяв за биоразградими отпадъци. През август 2019 г. Община Габрово подаде за оценка пилотен проект по процедурата за финансиране на демонстрационни проекти в областта на управлението на отпадъците по Оперативна програма „Околна среда“ 2014 – 2020 г. Стойността на предложението е 390 936 лв., изцяло безвъзмездна финансова помощ. Предвижда се изграждане на две площадки с подземни контейнери за битов отпадък, които да се ползват от домакинствата на четири жилищни блока в централната градска част. Те ще бъдат снабдени със система за индивидуален достъп, мрежа за подаване на данни и соларно захранване.

Инвестирани са средства за закупуване на мобилен шредер за третиране на строителни и дървесни отпадъци.

С цел оптимизиране на системите за разделно събиране на отпадъци, Община Габрово е сключила договори с Организации по оползотворяване на опаковки, ИУЕЕО, НУБА, опасни отпадъци от бита и споразумения за сътрудничество в областта оползотворяване на отпадъци от текстл, облекла и дървесина (едрогабаритни отпадъци). Инвестирани са средства за Мобилен пункт за приемане на разделно събрани отпадъци от домакинства, който се движи по определен график и обхваща всички кватрала на територията на град Габрово.

Изпълнени са комплекс от мерки за поощряване на разделното събиране на битови отпадъци в града и селата. През последните години се работи с всички възрастови групи, водят се информационни кампании, провеждат се специални събития, игри. Съвместно с Държавен куклен театър – Габрово беше подготвен куклен спектакъл „Цветовите на боклука“ и представен в 15 безплатни представления за деца от предучилищна възраст и от 1 - 4 клас и др. Част от проведените важни събития са „Арт на депото“ и „Ден на отворени врати на депото“, чиято цел бе да провокират гражданите да посетят депото, за да добият представа какъв е пътят на отпадъка. Код „Зелено“ посветено на здравословния начин на живот и възможностите да живеем, пазейки природата. „Писмо в бутилка“ - пускане на послание в пластмасова бутилка в контейнерите за отпадъци и други.

Изводи и препоръки

От така направените анализи, на приложените мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, могат да се направят следните изводи и препоръки:

- ❖ Община Габрово залага на мерки и дейности, свързани с постигане на целите на най-високото ниво в йерархията при управление на отпадъците, а именно: предотвратяване на образуването им; подготовка за повторна употреба; рециклиране; друго оползотворяване и обезвреждане;

- ❖ Изпълнява проекти, които допринасят за постигане на най-високите нива в йерархията за управление на отпадъците;

- ❖ Разширява системите за разделно събиране на различни потоци отпадъци;

- ❖ Общината има осигурен „портал за сигнали“, на който гражданите могат да подават сигнали за нарушения и да правят предложения, включително свързани с дейностите по третиране на битовите отпадъци и поддържане чистотата на населените места.

- ❖ Изпълнява комплекс от мерки, свързани с разделното събиране на битови и масоворазпространени отпадъци;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- ❖ Назначени са инспектори, които пряко отговарят за дейностите, свързани с контрол по опазване на чистотата, околната среда и управление на отпадъците;
- ❖ Инвестира се в машини, допълнителни съоръжения, съдове за разделно събиране на битови отпадъци, сметосъбираща и почистваща техника.

Препоръчително е прилаганите мерки и дейности да се развиват и надграждат.

- ❖ Необходимо е допълнително повишаване на квалификацията, професионалното развитие на отговорните служители в сферата управление на отпадъците;
- ❖ Необходимо е създаване на регистри на обекти, които подлежат на контрол;
- ❖ Надграждане на ГИС с повече информация, свързана с разделното събиране и предаване на различните потоци отпадъци;
- ❖ С цел оптимизиране на разходите по предварително третиране на битовите отпадъци е препоръчително да се предприемат действия за придобиване на собствени инсталации за сепариране и стабилизиране на БО.

ХІІІ. ПРОГНОЗИ ЗА ОБРАЗУВАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

1. Прогноза за населението на територията на община Габрово

Прогнозата за населението е изготвена от Нортика ЕООД във връзка с прединвестиционни проучвания свързани с надграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Габрово. Прогнозата е изготвена на база демографски параметри като естествен прираст, раждаемост, смъртност, миграция и др. (данни НСИ).

Извадково за целите на прогнозирането в рамките на програмния период са взети данните за 2022 – 2028 г., показани в Таблица 18

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Общо	54 466	53 618	52 769	51 943	51 117	50 291	49 465
град	49 345	48 576	47 807	57 059	46 311	45 563	44 815
	5 118	5 038	4 958	4 880	4 802	4 724	4 646

Таблица 18 Прогноза за населението на община Габрово за периода 2022 – 2028 г.

От таблицата се вижда, че прогнозата за населението е с тенденция към намаляване броя на жителите с близо 850 души на година, като може да се заключи, че за периода 2022г. – 2028г., населението ще намалее с около 9%.

2. Прогноза за количеството и състава на образуваните отпадъци

Източник на информация, относно прогнозите за количеството и състава на образуваните отпадъци е „Прединвестиционно проучване“ за обект Регионално депо за неопасни отпадъци-Габрово, с изпълнител „Нортика“ ЕООД.

Прогнозата за количеството на генерираните отпадъци предвижда, че въпреки намаляването на населението, поради очаквания ръст на БВП, количеството на отпадъците и (съответно търсенето на услуги по управление на отпадъците) ще се запази на сегашните нива с леко понижаване.

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица са в зависимост от броя жителите и потребителските навици и възможности. За да се отчетат тези фактори е въведен терминът "норма на натрупване" (НН), отчитащ средното годишно количество

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се използва при определянето на потенциала за образуване на битови отпадъци в дадена общност.

За прогнозиране ръста на битовите отпадъци са предложени три сценария, които се различават по различното нарастване на НН, като предполагат увеличаване на НН като дял от ръста на БВП, като се постига постепенно намаляване на този дял във времето и като резултат се получава постоянно нарастване на отпадъците, но с постепенно затихващ ръст. Разгледани са следните сценарии за промяна на количеството и състава на образуваните отпадъци:

Сценарий 1, който се счита за по-малко вероятен, предполага прогресиращо относително разделяне промяната на НН в зависимост от БВП, водещо към слабо, но постоянно намаляване на годишното нарастване на НН (ръстът на образуването на отпадъци е приблизително от 15% от ръста на БВП за прогнозния период). (Таблица №19)

При оптимистичния и прогресивен **Сценарий 3** се предполага устойчиво намаляване на количествата през целия прогнозен период (ръстът на образуването на отпадъци е в рамките на 5% от ръста на БВП). Този сценарий, макар и привлекателен, изглежда малко вероятен. (Таблица №21)

Отчитайки тенденцията през последните години за увеличаване НН с ръста на БВП и инертността на мерките за предотвратяване на отпадъците по вероятен е да се очаква незначително намаляване на количеството на образуваните отпадъци. **Сценарий 2**, който се приема за базов, предполага развитие при практически постоянно относително разделяне в първите години от намаляващото годишно нарастване, без постигане на устойчивост в края на прогнозния период, в условията на интензивните икономически промени и занижена обществена съзнателност относно околната среда (ръстът на образуването на отпадъци е около 35% от ръста на БВП за посочения период). (Таблица №20)

За основа на прогнозата за образуваните отпадъци е използвана информация за количеството на отпадъците и морфологичният им състав.

Практиката показва, че увеличаването на НН е в резултат на различното нарастване на отделните фракции. Например в миналото НН на стъклото е била постоянна или дори ниска, докато НН на пластмасовите и хартиените отпадъци е нараствала. Допуска се, че НН и морфологичния състав на БО за страната ще се развиват в характерната посока на морфологичния състав в Западна Европа, при отчитане на особености на национално ниво, както и такива, отнасящи се за съответните генератори.

По-долу са отразени тенденциите при изследваните фракции:

- ❖ Хранителни отпадъци - предвижда се тенденция на запазване на количествата на образуваните хранителни отпадъци, като евентуален ръст на производството едва ли би увеличил консумацията на хранителни продукти.
- ❖ Хартия - тенденция към запазване на количеството - увеличеното потребление на опаковки се компенсира от навлизането на електронни носители, изместващи печатните издания и офис хартията;
- ❖ Картон - тенденция към увеличено потребление на опаковки и оттам нарастване в рамките на НН;
- ❖ Пластмаса - усъвършенстването на опаковките чрез намаляване на теглото и тенденцията към замяна на пластмасови с хартиени води в посока намаляване на отпадъците, от друга страна се очаква повишаване на общото потребление и увеличаване на пластмасовите бутилки;
- ❖ Текстил - не се очакват промени;
- ❖ Гума - не се очакват промени;
- ❖ Кожа - не се очакват промени;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- ❖ Градински - с оглед на по-доброто събиране и управление на отпадъците от зелените площи се очаква леко повишение, което за малките населени места може да се компенсира от използване на част от отпадъците за домашно компостиране;
- ❖ Дървесни отпадъци, Стъкло и Метални отпадъци - очаква се слабо повишаване в условията на увеличено потребление на стоки, съдържащи тези широкоразпространени материали;
- ❖ Инертни отпадъци - очаква се намаление с оглед на факта, че употребата на твърди горива следва да се ограничи за постигане нормите за качество на атмосферния въздух в градска среда. Допълнително, се очаква и подобряване на организацията за събиране на строителните отпадъци;
- ❖ Опасни отпадъци- очаква се по-значително понижаване с оглед на по-стриктно прилагане на контрол върху забраните за изхвърляне, създаване на пунктове за приемане.

Таблица №19

Масов баланс и постигане на степени на рециклиране и оползотворяване по Сценарий1

Година		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Общо количество на образувани битови отпадъци	[т./г.]	24 306	24 131	23 955	23 777	23 606	23 433	23 259	23 084
Разделно събиране на рециклируеми БО от домакинствата, предавани за рециклиране	[т./г.]	1 977	1 977	1 977	1 977	2 903	2 903	2 903	2 903
Рециклиране на отпадъци от опаковки - от Организации по оползотворяване	[т./г.]	1 713	1 736	1 759	1 782	2 594	2 630	2 665	2 701
Сортиране и предаване за рециклиране чрез инсталация за МТ (сепариране)	[т./г.]	1 675	1 645	1 614	1 583	793	756	719	681
Хартия и картон	[т./г.]	209	209	209	210	129	129	129	130
Пластмаса	[т./г.]	977	962	946	930	362	343	324	304
Стъкло	[т./г.]	334	320	307	293	186	169	152	135
Метал	[т./г.]	155	154	152	150	117	116	114	112
Сортиране в инсталация за МТ и предаване за оползотворяване (R1 и R10)	[т./г.]	4 691	4 655	4 620	4 585	3 721	3 686	3 650	3 615
Инертни	[т./г.]	273	272	270	268	266	265	263	261
Горими отпадъци за изгаряне с оползотворяване на енергия		4 418	4 384	4 350	4 317	3 455	3 421	3 388	3 354
Рециклиране на БО от търговски, административни и промишлени обекти	[т./г.]	140	140	139	139	139	139	139	138
Домашно компостиране	[т./г.]	222	220	218	216	213	211	209	207
Компостиране на зелени и хранителни отпадъци (закрито)	[т./г.]	6 818	6 818	6 818	6 818	7 750	7 750	7 750	7 750
Загуби при биологично третиране	[т./г.]	1 034	1 008	982	955	676	649	623	595
Количество рециклирани отпадъци от хартия, пластмаси, стъкло, метали спрямо общото количество образувани отпадъци от хартия, пластмаси, стъкло, метали	[%]	70,5%	70,7%	70,9%	71,1%	83,7%	84,1%	84,4%	84,7%
Количество рециклирани отпадъци спрямо общото количество образувани отпадъци	[%]	50,7%	51,0%	51,4%	51,7%	60,1%	60,5%	61,0%	61,4%
Количество рециклирани и оползотворени отпадъци спрямо общото количество образувани отпадъци	[%]	70,0%	70,3%	70,7%	71,0%	75,8%	76,2%	76,6%	77,1%
Общо количество на депонираните отпадъци	[т./г.]	6 035	5 932	5 827	5 722	4 815	4 708	4 601	4 492

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Таблица №20

Масов баланс и постигане на степени на рециклиране и оползотворяване по Сценарий 2

Година		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Общо количество на образувани битови отпадъци	[т./г.]	24 306	24 131	23 955	23 777	23 606	23 433	23 259	23 084
Разделно събиране на рециклируеми БО от домакинствата, предавани за рециклиране	[т./г.]	0	0	0	0	0	0	0	0
Рециклиране на отпадъци от опаковки - от Организации по оползотворяване	[т./г.]	1 713	1 736	1 759	1 782	2 594	2 630	2 665	2 701
Сортиране и предаване за рециклиране чрез инсталации за автоматизирано МБТ и RDF	[т./г.]	5 443	5 387	5 332	5 276	4 482	4 415	4 348	4 280
Хартия и картон	[т./г.]	1 603	1 604	1 606	1 607	1 463	1 464	1 466	1 468
Пластмаса	[т./г.]	2 762	2 736	2 710	2 684	2 268	2 237	2 205	2 172
Стъкло	[т./г.]	717	690	663	635	444	410	377	342
Метал	[т./г.]	360	357	353	350	307	304	301	297
Сортиране в инсталации за автоматизирано МБТ и предаване на RDF за оползотворяване (R1 и R10)	[т./г.]	4 550	4 515	4 481	4 447	4 343	4 310	4 278	4 246
Инертни	[т./г.]	1 367	1 358	1 349	1 340	1 331	1 323	1 314	1 306
Горими отпадъци за изгаряне с оползотворяване на енергия		3 183	3 157	3 132	3 107	3 012	2 988	2 964	2 940
Рециклиране на БО от търговски, административни и промишлени обекти	[т./г.]	140	140	139	139	139	139	139	138
Домашно компостиране	[т./г.]	222	220	218	216	213	211	209	207
Открито компостиране на зелени и хранителни отпадъци	[т./г.]	5 205	5 205	5 205	5 205	7 001	7 001	7 001	7 001
Загуби при биологично третиране	[т./г.]	1 464	1 438	1 412	1 385	874	848	821	794
Количество рециклирани отпадъци от хартия, пластмаси, стъкло, метали спрямо общото количество образувани отпадъци от хартия, пластмаси, стъкло, метали	[%]	93,4%	93,4%	93,4%	93,4%	94,0%	93,9%	93,9%	93,9%
Количество рециклирани отпадъци спрямо общото количество образувани отпадъци	[%]	51,4%	51,7%	51,9%	52,2%	60,2%	60,5%	60,8%	61,2%
Количество рециклирани и оползотворени отпадъци спрямо общото количество образувани отпадъци	[%]	70,2%	70,4%	70,6%	70,9%	78,6%	78,9%	79,2%	79,6%
Общо количество на депонираните отпадъци	[т./г.]	5 569	5 490	5 409	5 327	3 960	3 879	3 798	3 715

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Таблица №21

Масов баланс и постигане на степени на рециклиране и оползотворяване по Сценарий 3

Година		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Общо количество на образувани битови отпадъци	[т./г.]	24 306	24 131	23 955	23 777	23 606	23 433	23 259	23 084
Разделно събиране на рециклируеми БО от домакинствата, предавани за рециклиране	[т./г.]	2 780	2 780	2 780	2 780	2 780	2 780	2 780	2 780
Рециклиране на отпадъци от опаковки - от Организации по оползотворяване	[т./г.]	1 713	1 736	1 759	1 782	2 594	2 630	2 665	2 701
Сортиране и предаване за рециклиране чрез инсталация за МБТ и производство на RDF	[т./г.]	1 805	1 768	1 730	1 692	1 163	1 118	1 073	1 028
Хартия и картон	[т./г.]	218	218	219	219	181	181	182	182
Пластмаса	[т./г.]	1 051	1 028	1 004	981	607	578	549	520
Стъкло	[т./г.]	259	248	237	226	150	136	123	109
Метал	[т./г.]	276	273	270	266	226	223	219	217
Сортиране в инсталация за МБТ и предаване за оползотворяване (R1 и R10)	[т./г.]	7 251	7 164	7 076	6 988	5 564	5 478	5 392	5 306
Инертни	[т./г.]	711	706	701	697	692	688	683	679
Стабилизиращи биоразградими (подситова фракция)	[т./г.]	2 909	2 854	2 799	2 742	1 566	1 511	1 455	1 398
Горими отпадъци за изгаряне с оползотворяване на енергия		3 630	3 603	3 576	3 549	3 306	3 280	3 254	3 229
Рециклиране на БО от пунктове за вторични суровини- на търговска основа	[т./г.]	140	140	139	139	139	139	139	138
Домашно компостиране	[т./г.]	222	220	218	216	213	211	209	207
Компостиране на био отпадъци	[т./г.]	5 795	5 795	5 795	5 795	7 682	7 682	7 682	7 682
Загуби при биологично третиране	[т./г.]	514	503	492	481	265	254	242	230
Количество рециклирани отпадъци от хартия, пластмаси, стъкло, метали спрямо общото количество образувани отпадъци от хартия, пластмаси, стъкло, метали	[%]	82,4%	82,6%	82,8%	82,9%	86,9%	87,2%	87,4%	87,6%
Количество рециклирани отпадъци спрямо общото количество образувани отпадъци	[%]	50,3%	50,6%	50,9%	51,3%	60,8%	61,2%	61,6%	62,1%
Количество рециклирани и оползотворени отпадъци спрямо общото количество образувани отпадъци	[%]	80,2%	80,3%	80,5%	80,7%	84,4%	84,6%	84,8%	85,1%
Общо количество на депонираните отпадъци	[т./г.]	4 086	4 026	3 965	3 903	3 206	3 142	3 077	3 011

XIV. SWOT АНАЛИЗ

1. Теория на SWOT Анализа

SWOT анализът е един от най-често практикуваните методи за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. SWOT анализът разглежда четири фактора, които идентифицират документа.

- силни страни (Strengths)
- слаби страни (Weaknesses)
- възможности (Opportunities)
- заплахи (Threats)

SWOT анализът е разработен за целите на стратегическото планиране на бизнес организациите. След известно адаптиране, той активно и успешно се прилага за разработване на стратегически документи в административното планиране.

Методът цели да установи:

- Кой са най-важните силни и слаби страни в дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на вътрешната структура.
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на външната среда.
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна.
- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго предимство, което притежава анализираната област в сравнение с други сходни общини, средното за страната, други общини в съседни на страни или в Европа. Силната страна е отличително качество, което показва кои са сравнителните предимства на изследваната област. Някои елементи, които на пръв поглед имат негативен оттенък, могат да се окажат силна страна.

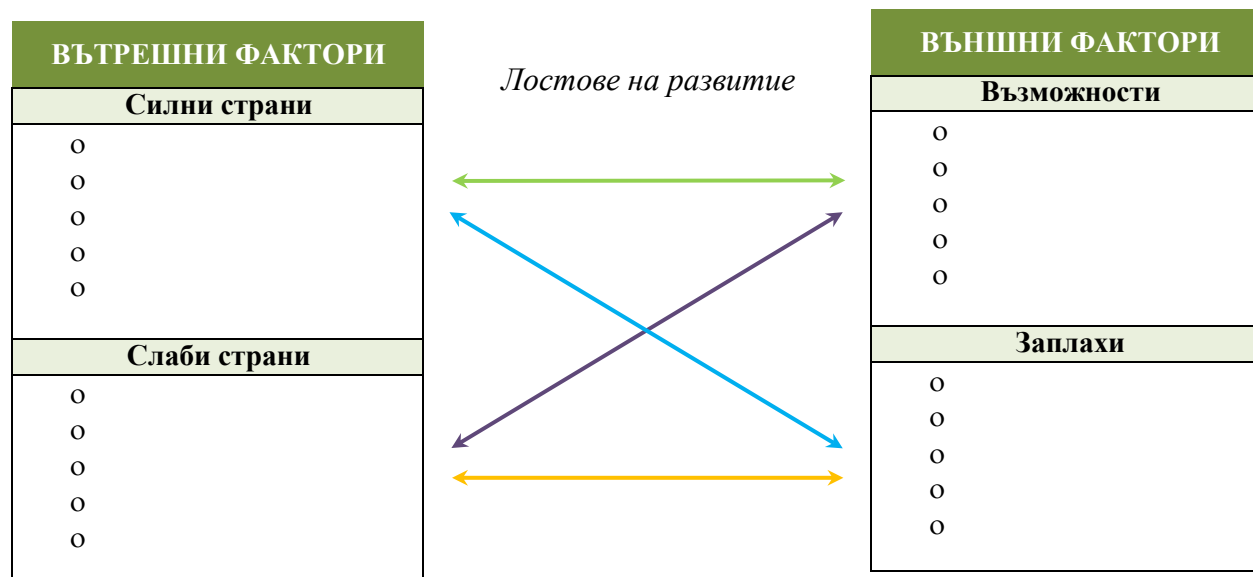
Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието. Те характеризират изоставането на разглежданата област в дадената община спрямо други общности, с които се правят сравненията, или спрямо поставени изисквания.

Възможности. Те представляват най-благоприятните елементи на външната среда на проблемната сфера или организацията. Важно правило, което не бива да се забравя е, че възможностите са неизползвани ресурси на средата. В противен случай те би трябвало да се отнесат към силните страни.

Заплахи. Това са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за изследваната сфера област. Те поставят най-големите бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние. По принцип заплахите са елементи на средата, върху които трудно се влияе.

2. Матрица на SWOT Анализа

Тя представлява таблица, която се състои от четири квадранта, в които се подреждат и визуално представят основните характеристики на управлението на отпадъците (вж. схемата по-долу). Обикновено попълването на четирите квадранта обобщава резултатите от аналитичната част на стратегическия документ и изводите и препоръките, направени в края на всеки анализ. Матрицата показва взаимовръзката между характеристиките в четирите квадранта. При извършване на SWOT анализа могат да се разкрият множество силни и слаби страни, възможности и заплахи. Подбрани са само най-важните от тях които да попаднат в съответните квадранти на матрицата и са разписани в т. 3, стр. 76 - *SWOT анализ на Програма за управление на отпадъците на територията на Община Габрово 2021-2028*

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

3. SWOT анализ на Програма за управление на отпадъците на територията на Община Габрово 2021-2028

СИЛНИ СТРАНИ

1. Наличие на местна нормативна уредба, обхващаща основните аспекти на националното законодателство свързано с управление на отпадъците
2. Осигурена инфраструктура за осъществяване на дейностите с битовите отпадъци и биоразградимите отпадъци
3. Добре организирана система за третиране на утайки от ПСОВ с цел генериране на метан
4. Установени организационни схеми за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, водещи до добри резултати в отделянето на тези потоци от общите битови отпадъци
5. Достатъчна численост на персонала, ангажиран с управление на отпадъците
6. Наличие на приемственост при провеждането на информационно-образователни акции и кампании

ВЪЗМОЖНОСТИ

1. Въвеждане на задължение за информиране на общинска администрация относно отпадъчните потоци, извън контролираните от нея системи, в местната нормативна уредба
2. Промяна на обществените нагласи чрез осъществяване на информационно образователни кампании и други акции.
3. Механизми за включване на населението при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците- публични обсъждания, информация чрез медиите.
3. Създаване на условия за третиране на строителни отпадъци от бита и възникване на възможност за влагане в строителството на тези, генерирани от строителни фирми
4. Подобряване на организационните схеми за събиране на отпадъци и въвеждане на нови такива
5. Постигане на заложените в законодателството цели за рециклиране и оползотворяване, освен чрез постигане на по-добра чистота на постъпващите отпадъчни потоци, но и чрез оптимизация на технологичните процеси при отделянето им.

SWOT

СЛАБИ СТРАНИ

1. Недостатъчна информираност по отношение постъпващите рециклируеми отпадъци с произход от бита в пунктовете за вторични суровини
2. Липса на разделяне при източника, водещо до замърсяване на "сухата" и "мократа" фракция
3. Недостатъчен контрол по отношение управлението на строителните отпадъци, генерирани от строителни фирми
4. Липса на съоръжения за третиране на строителни отпадъци в региона
5. Наличие на замърсени терени в малките населени места или повторното замърсяване на вече почистени такива
6. Необходимост от реализиране на организационни схеми за събиране и предаване за третиране с цел оползотворяване на отпадъци, извън тези, за които са изградени такива

ЗАПЛАХИ

1. Невъзможност да бъде отчетено постигане на целите за рециклиране и оползотворяване, поради недостатъчна информация
2. Недостигане на заложените цели поради нефункциониращи организационни схеми и слабо възприемане от обществото на необходимостта от разделното събиране и реализираната система на територията на Община Габрово, които да доведат до непълноценно третиране и оползотворяване
3. Възникване на нови замърсявания с битови и строителни отпадъци и недостатъчен ресурс за тяхното почистване
4. Невъзможност за намаляване на отчисленията по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците, което води до увеличение на такса битови отпадъци
5. Увеличаване на разходите за дейности по сметосъбиране, сметоизвозване, чистота и третиране на битовите отпадъци.

XV. ПРЕГЛЕД НА ДОБРИ ПРАКТИКИ В БЪЛГАРИЯ

Прегледът обхваща добри практики за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, за подготовка за повторна употреба и/или за разделно събиране на битови отпадъци и за последващото им рециклиране.

Използван като източник на информация Национален план за управление на отпадъците 2021-2028г., както и публично достъпна информация за успешно реализирани вече добри практики с постигнати резултати.

1. Добри практики за предотвратяване на образуването на отпадъци

Като добри практики са посочени въведените в детските градини метални чаши за многократна употреба за вода и други напитки за децата, както и диспенсъри за вода, и като по този начин е премахнато използването на пластмасови чаши и бутилки.

Промяната носи екологични и икономически предимства.

2. Добра практика, въведена от голяма търговска верига магазини, която прилага стратегия за ограничаване и предотвратяване използването на пластмаса е предлагането голям избор от продукти в опаковки за многократна употреба: много напитки и млечни продукти са в стъклени бутилки и буркани, вместо в пластмасови за еднократна употреба.

3. Въведени са добри практики в хотели и магазини, с цел намаляване и предотвратяване отпадъците от пластмасови продукти за еднократна употреба, като са преустановили от 2019г., продажбата на минерална вода и безалкохолни напитки в пластмасови бутилки, както и използването на всякакви найлонови торбички.

В курортен комплекс Боровец хотел е спрял напълно употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба. В приключенския офис на хотела, например, е инсталирана чешма с рилска вода от водопровода с цел да се намалят пластмасовите отпадъци не само в курорта, но и в цялата планина, както и да се насърчат посетителите да използват алтернативни бутилки за многократна употреба.

4. Добра практика, която представлява нов управленски подход за предотвратяване образуването на отпадъци, приложена от община Бургас Администрацията на община Бургас разработва „План за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба“. Целта е да се направят обстойно обследване за използваните в общинската администрация, общинския съвет, общинските предприятия и общинските търговски дружества пластмасови продукти за еднократна употреба, да се направят технически и финансово-икономически анализи за ограничаване и премахване използването на пластмасови продукти за еднократна употреба и да се изготви план с мерки, които да се приложат в организации под контрола на община Бургас за предотвратяване образуването на пластмасови отпадъци.

5. В допълнение към посочените добри практики по-долу са посочена три инициативи за предотвратяване на образуването на отпадъците, както следва: Инициатива, въведена в Народното събрание – преустановяване използването на пластмасови чаши за кафе от Комисията по околна среда и води и замяната им с чаши за кафе, изработени от овесени ядки, които се изядат след употребата им. Преустановено е използването и на вода в пластмасови бутилки. Инициатива за използване на чаши за многократна употреба по време на обществени събития на открито вместо пластмасови чаши за еднократна употреба с цел предотвратяване на пластмасови отпадъци Инициатива за провеждане на обществено събитие в планината без употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба. Добрата практика е приложена праз март 2019г. в Панчарево, където е проведен първият планински маратон без пластмаса. Според организаторите от спортен

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

клуб "Бегач" спортната надпревара ще бъде първата в България, която ще се проведе без употребата на пластмаса за еднократна употреба.

6. Добри практики за подготовка за повторна употреба на отпадъци от текстил

В България системата за разделно събиране на текстилни отпадъци все още не е нормативно регламентирана и е по инициатива на общини, с цел намаляване на депонираните отпадъци. Разполагат се специализирани контейнери на възможно най-удобни за гражданите места в градовете. Ангажимент на общината е да определи кои са подходящите места за поставянето на контейнери, а ангажимент на бизнес организации, които се занимават със събиране на отпадъци от текстилни облекла е да събират тези отпадъци и след това да ги подготвят за повторна употреба. Събраните в контейнерите отпадъци се транспортират от специализираните компании за третиране на текстилни отпадъци до техни площадки, на които се извършва последващо сортиране на съдържанието в контейнерите. При процеса отпадъците се сортират по видове, като годните за повторна употреба се отделят. Друга част от текстилните отпадъци се сортират и нарязват и се използват като памучни парцали за индустрията. Текстилните материи, които не са подходящи за директна повторна употреба като дрехи или парцали, и други отпадъци, отделени в процеса на сортиране (например опаковки), се балират и предават на други компании за правилно рециклиране и оползотворяване. Негодни текстилни материали (напр. дънки и бял текстил) се сортират по цвят, изрязват се техните ципове и копчета и се предават на инсталации за производство на изолационна вата.

7. Добри практики за насърчаване на предотвратяването на отпадъци

Добрите практики за създаване на интернет страници, чрез които да се разпространява интересна, полезна и достъпна за гражданите и други заинтересовани страни информация за управление на отпадъците, спазвайки йерархията за управлението им са многобройни. Сред тях на европейско ниво може да се посочи интернет-страницата на Европейската комисия „Готови ли сте за промяна? Изкусителната сила на пластмасовите продукти за еднократна употреба“: <https://www.bereadytochange.eu/bg/> или Европейска комисия - Околна среда – отпадъци - предотвратяване <https://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/index.htm>. На ниво национални институции може да се посочи интернет-страницата на Министерство на околната среда и водите, където на ниво отпадъци има полезна информация за специфичните потоци отпадъци: <https://www.moew.government.bg/bg/otpaduc>

Като добър пример за българска община е посочен Свиленград, който вече е на картата на Zero Waste Europe – Европейска мрежа за нулеви отпадъци (ZWE): <https://zerowasteurope.eu/2019/06/svilengrad-municipality-movingbulgaria-towards-zero-waste/>. Това е европейско признание за Свиленград. Тя е първата община в България, възприела подхода Нулеви отпадъци, за да се придвижи към кръгова икономика. <https://www.zazemiata.org/svilengrad-nulevi-otpaduci/> Община Свиленград е посочена като пример за умно управление на отпадъците и за мотивация за непрекъснато развитие на системата. През 2018 г се сформира Обществен съвет за Нулеви отпадъци, в които членуват 20 активни граждани, представители на училища, читалища, пенсионерски клубове, бизнеса, полицията, ромския квартал, както и от еко отдела на общината и общински съветници.

XVI. ПРЕГЛЕД НА ДОБРИ ПРАКТИКИ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Представените практики в настоящата част демонстрират добри за информационни, промоционални и регулаторни мерки за стимулиране на предотвратяването на отпадъците. Те са избрани като се вземат предвид следните критерии:

Насоченост: Практиките са съсредоточени върху превенцията на отпадъците, ясно разграничени от другите стратегии за управление на отпадъците или широки екологични цели

Иновативност: Практиките използват оригинални или находчиви техники за предотвратяване на отпадъците

Приложимост в друг контекст: Практиките могат лесно да бъдат възпроизведени и са сходни в региони в Европа

Представителност: Практиките произхождат от широк кръг държави, оперират на национално, регионално и местно ниво и са насочени към различни потоци отпадъци. Ефективност: Практиките имат ясно определени цели и измерими резултати. Източникът на информация е официалната страница на ЕК, Околна среда – отпадъци: <https://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/practices.htm>.

1. Консултантски услуги за опаковане Еко-амбалаж (Франция) Организацията Еко-амбалаж е създадена през 1992 г. Еко-организацията е финансирана основно от индустрията и представлява платформа между бизнеса и други заинтересовани страни за насърчаване на рециклируеми опаковки и намаляване на отпадъците по опаковки. Членовете на Еко-амбалаж получават подкрепа в техните усилия на минимизиране на отпадъците чрез обучение и консултиране за ефективен дизайн на опаковки и чрез оценка и актуализация на съществуващите им стратегии за опаковките.

Следните няколко услуги се предлагат безплатно на членовете на Еко-амбалаж.

- Интензивни еднодневни обучения за екодизайн за инженери и дизайнери с акцент върху минимизиране на опаковките.

- Пакети за одитиране за МСП, които определят начини за оптимизиране на използването на опаковки и минимизиране на отпадъците. Тези одити сега се разширяват и за по-големи предприятия.

- Партньорства със студенти в ESIEC – френско инженерно училище, специализирано в опаковане, където студентите ръководи фирмен проект за предотвратяване образуването на опаковки.

Информация за добрата практика е представена на: www.ecoemballages.fr/entreprises/pourquoiadherer

2. Инициатива Еко-точки за продажба на насипни стоки (Италия) Супермаркетите CRAI създават инициативата „Еко-точки“ през 2005 г., като предлагат продукти в насипно състояние с минимално опаковане.

Еко-точки съчетава иновация, чувствителност по отношение на околната среда и спестяване на разходи чрез пазаруване на стоки в насипно състояние. Чрез еко-точките, които могат да бъдат намерени в определени части на супермаркетите, CRAI предлага нов начин за пазаруване, в отговор на нарастващия обществен интерес към проблемите на околната среда.

Еко-точките предлагат всеки ден продукти, като тестени изделия, ориз, зърнени храни, бобови растения, ядки, кафе, подправки и сладкиши в насипен формат от дозатори (диспенсери).

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Чрез системата от еко-точки CRAI възнамерява да намали отпадъците от опаковки, като в същото време предлага продукти на по-ниски цени.

Ползите от тази система включват:

- купуване само на необходимото количество
- спестяване на потребителите на между 10% и 70% в сравнение с цената на опакованите стоки
- значително по-малко отпадъци от опаковки.

3. Инициатива за зелен бизнес (Ирландия) Националната програма за предотвратяване на отпадъците в Ирландия е стартирана от Министъра на околната среда, наследството и местната власт през 2004 г. за повишаване на осведомеността и за предоставяне на техническа помощ и финансова подкрепа за предотвратяване и намаляване на отпадъците.

Инициативата за зелен бизнес подкрепя целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците чрез предоставяне на фирми на инструменти и насоки за ресурсна ефективност в три области: отпадъци, вода и енергия. Това е публично финансирано предприятие, което подпомага бизнеса да бъде по-ефективен чрез спестяване на ресурси и създаване на ползи за околната среда.

Инициативата за зелен бизнес предоставя специфична подкрепа за бизнеса чрез:

- Инструмент за одит на отпадъците, който помага на бизнеса да разделя отпадъците по вид, обем и източник и да следи промените в тези категории
- Бенчмаркинг¹ инструмент, позволяващ на бизнеса да сравни своите резултати за ефективност с европейските средни стойности
- Телефонна линия за помощ
- Помощ на място Инициативата също финансира награди за зелено гостоприемство - доброволна програма, която предоставя независими одити на бизнеси за отпадъци, води и енергийна ефективност, предоставя бенчмарк инструменти и отличава водещи бизнеси с награда (подобно на 1 еко-етикет).

XVII. НАЦИОНАЛНА ГЕНЕРАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

ОБЩЕСТВО И БИЗНЕС, КОИТО ПОДОБРЯВАТ ПРИЛАГАНЕТО НА ЙЕРАРХИЯТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ВЪВ ВСИЧКИ ПРОЦЕСИ И НИВА

Стратегическите цели заложи в националния план за управление на отпадъците, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	1. Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци 1.1 Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	1. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци 2. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради 3. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО 3.1 Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

В рамките на НПУО 2021-2028 г. са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели.

ХVІІІ. ВИЗИЯ, ЦЕЛИ И ПРОГРАМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА
ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ГАБРОВО

ВИЗИЯ НА ОБЩИНА ГАБРОВО ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

**ГРАЖДАНИ И БИЗНЕС НА ОБЩИНА ГАБРОВО
ПРИЛАГАТ ПРИНЦИПА „НУЛЕВИ ОТПАДЪЦИ“**

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Визията обобщава основните цели на Община Габрово за намаляване на депонираните отпадъци и увеличаване на дяла на количествата отпадъци, чието образуване е предотвратено. Формулирани са няколко стратегически цели, съобразени с националните цели, на които ще се основават и програмите за изпълнение:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Цел 2: Увеличаване количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и създаване на условия за максимално отклоняване на отпадъчните потоци от депо;

Цел 3: Намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и нулево замърсяване

Цел 4: Мобилизация на капацитет и ресурси за устойчиво управление на отпадъците на територията на община Габрово

Заложените в Програмата за управление на отпадъците на Община Габрово цели са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

1. Алтернативи за постигане на заложените цели

При разработването на програмата са разгледани три алтернативи за постигане на целите, за които са анализирани ефективността на инвестиционните и оперативни разходи, както и икономическите и екологични ползи.

Сценарий „без действие“ не е разглеждан подробно, тъй-като се приема, че няма да доведе до постигане на заложените цели за намаляване на количеството образувани отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване. При този сценарий съществуващите до момента организационни схеми за събиране на отпадъци продължават да функционират както до сега, съоръженията за третиране на отпадъците, реализирани в рамките на предходния програмен период, функционират без да се въвеждат подобрения или без оптимизация на процесите, не се осъществява работа с обществеността по отношение утвърждаване на реализираните системи за разделно събиране и не се променят моделите за събиране и третиране на отпадъци.

Алтернатива 1: Децентрализиран подход при управлението на отпадъците

Алтернатива 1 се основава на принципа „третиране и разделяне при източника“ и включва комплекс от няколко основни инвестиционни мерки:

- Осигуряване на компостери в малките населени места от общината и в квартали, застроени с еднофамилни жилищни сгради, разполагане на съоръжения за компостиране (например барабанен термокомпостер от затворен тип) в сгради в режим на етажна собственост.
- Инвестиции за подобряване на капацитета на инсталацията за аеробно третиране на територията на РДНО.
- Инвестиции в осигуряване на допълнителна техника за транспорт на отпадъци.
- Осигуряване на индивидуални съдове за разделно събиране на метал, хартия и картон, пластмаса, стъкло, като за всеки вид отпадък е осигурен отделен съд;
- Разполагане на индивидуални съдове за смесени битови отпадъци на всяко домакинство в малките населени места и квартали, застроени с еднофамилни жилищни сгради;
- Предоставяне на съдове за събиране на различни масово разпространени отпадъци в сградите в режим на етажна собственост.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Резултатите от изготвения финансов анализ са показани по-долу:

Децентрализирано управление на отпадъци

		Стойност	
		Недисконтирана	Дисконтирана
Референтен период /години/	30		
Финансов дисконтов процент	4%		
Общо инвестиционни разходи		-40,912,477.71	-23,928,768.75
Остатъчна стойност		8,325,581.94	2,468,204.17
Нетни приходи			16,109,527.32
ННС			-12,399,250.03

За целите на анализа и при трите разглеждани алтернативи са изключени мерките, свързани с подобряване на нивото на информираност, общностната култура и капацитет за превенция на образуването на отпадъци, както и тези, насочени към предотвратяване образуването на производствени отпадъци. За тези мерки се приема, че ще бъдат интегрирана част от всеки един сценарий и нямат добавена стойност за оценката на ефективността на инвестициите в сравнителен план.

Силни страни при реализацията на децентрализиран подход на управление на отпадъците:

- Тази алтернатива се характеризира с много висок екологичен ефект, предвид възможностите за ефективен контрол на разделното събиране на отпадъци на ниво домакинство и прилагане на принципа „замърсителят плаща“;
- Алтернативата предоставя и максимални възможности за прилагане на йерархията при управлението на отпадъците, чрез предотвратяване на образуването, включително компостиране;
- За голяма част от територията на общината подходът се оценява като подходящ предвид вида на застрояване и характера на населените места;
- Децентрализираният подход позволява увеличаване на количеството на разделно събраните масово разпространени отпадъци.

Недостатъци при прилагането на децентрализиран подход на управление на отпадъците:

- Видно от представените резултати от финансовия анализ, този вариант се характеризира с изключително сериозни инвестиционни разходи за закупуване на съдове, техника за сметоизвозване и изграждане на съоръжения. Отрицателната нетна настояща стойност на инвестицията определя алтернативата като непосилна за общинския бюджет и изцяло зависима от външно и проектно финансиране.
- Увеличаването на броя на съдовете за различните потоци отпадъци води до много високи разходи за обслужване на системите за разделно събиране. Прогнозираното намаление на количествата образувани и извозвани до инсталациите за третиране отпадъци не може да компенсира по-високите оперативни разходи като цяло;
- Разходите на тон отпадък варират от 248 лв./тон до 475 лв./ тон в годините на най-големи инвестиции, което може да бъде предизвикателство по отношение на финансирането на дейностите по управление на отпадъците със средствата на общинския бюджет.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- Прилагането на алтернативата изисква радикална промяна на модела и значителни инвестиции за надграждане на вече реализираните мерки от предходния период на територията на общината.

Алтернатива 2: Централизиран подход при управлението на отпадъците

Характерно за разглежданата алтернатива е третирането на всички потоци отпадъци, генерирани на територията на Община Габрово, на регионалното депо за неопасни отпадъци:

- Целият отпадъчен поток следва да бъде събиран в един съд за битови отпадъци и ще постъпва в сепариращата инсталация за сортиране;
- Еднофамилните съдове, разположени в някои квартали и села от общината, ще бъдат заменени с по-големи, обслужващи нуждите на няколко домакинства;
- Домашното компостиране в малките населени места ще бъде заменено със събиране на биоразградимите отпадъци от общата система за събиране на отпадъци;
- Ще бъдат изградени площадки за безвъзмездно приемане на разделно събрани отпадъци от домакинствата, включително и масово разпространени отпадъци, като съдове за тяхното събиране ще бъдат разположени само на нея;
- Предвиждат се по-малки разходи за инвестиции в инсталацията за аеробно третиране, но значителни инвестиции за надграждане на инсталацията за предварително третиране на територията на РДНО, предвид необходимостта от увеличаване на капацитета за сепариране.

Резултатите от изготвения финансов анализ са показани по-долу:

Централизирано управление на отпадъци

		Стойност	
		Недисконтирана	Дисконтирана
Референтен период /години/	30		
Финансов дисконтов процент	4%		
Общо инвестиционни разходи		-15,968,857.14	-10,629,852.31
Остатъчна стойност		2,467,161.43	731,415.31
Нетни приходи			9,147,345.45
ННС			-9,417,552.70

Силни страни при реализацията на централизиран подход на управление на отпадъците:

- Основно предимство на варианта са по-ниските инвестиционни разходи за подмяна на съдово стопанство и инсталации.
- Разходите за сметосъбиране и транспортиране на отпадъци са оптимизирани, предвид централизацията на системите и редуциране на броя на локациите.
- Разходите на тон отпадък са относително стабилни, като достигат най-висока стойност от 455 лв. за тон в годините на най-голяма инвестиция.
- Увеличаване на количествата рециклируем отпадък след сепарация на депо.

Недостатъци при прилагането на централизиран подход на управление на отпадъците:

- Неефективен контрол по отношение на количествата отпадъци образувани от домакинствата и разделното им събиране;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- Високи инвестиционни и оперативни разходи за предварително третиране на отпадъци на депо, които компенсират ефекта от оптимизацията на оперативните разходи за сметосъбиране;
- Недостатъчна чистота на отпадъците, предвидени за рециклиране и компостиране и лоши качествени характеристики на произведения продукт след компостиране;
- Риск от възникване на нерегламентирани замърсявания поради отдалеченост на съдовете за събиране на отпадъци и съоръженията за третиране.

Алтернатива 3: Интегриран подход при управлението на отпадъците

Интегрираният подход при управлението на отпадъците на територията на община Габрово комбинира децентрализирания и централизирания модел, като се основава на постигнатите резултати и надграждането на инвестициите в системите за събиране и третиране:

- Надграждане на вече съществуващия модел на домашно компостиране в малките населени места и в някои градски квартали, застроени с еднофамилни жилищни сгради и разделно събиране на биоразградимите отпадъци в кварталите застроени със сгради в режим на етажна собственост;
- Преминаване от индивидуални съдове за събиране на отпадъци към по-големи, обслужващи няколко домакинства с възможност за контрол на достъпа;
- Разполагане на елементи от системите за събиране на масово разпространени отпадъци на стратегически места, характеризирани с голяма посещаемост;
- Възможност за мобилно обслужване при някои от отпадъчните потоци;
- Разширяване и надграждане на двукомпонентния модел за събиране на битови отпадъци – „суха“ и „мокра“ фракция;
- Инвестиции за подобряване на аеробното третиране на биоразградими отпадъци и оптимизация на инсталацията за предварително третиране при РДНО.

Резултатите от анализа на разходите при тази алтернатива също демонстрират отрицателна нетна настояща стойност, но при значително по-ниски инвестиционни разходи и по-висок екологичен ефект.

Интегрирано управление на отпадъци

		Стойност	
		Недисконтирана	Дисконтирана
Референтен период /години/	30		
Финансов дисконтов процент	4%		
Общо инвестиционни разходи		-15,181,000.00	-9,929,704.55
Остатъчна стойност		2,232,340.00	661,800.09
Нетни приходи			15,554,225.24
ННС			-7,674,262.35

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Силни страни при реализацията на интегриран подход на управление на отпадъците:

- По-ниски инвестиционни разходи, свързани с надграждане и разширяване на вече съществуващи системи за събиране и третиране.
- Оптимизация на разходите и времето за събиране и транспортиране на отпадъци.
- Относително стабилен размер на разходите за тон отпадък, като най-голяма е стойността (464 лв./т) в началото на референтния период, в годината на най-голяма инвестиция.
- Възможности за контрол при източника на образуване и прилагане на принципа „замърсителят плаща“.
- Намаляване на разходите за предварително третиране на отпадъците на депо и възможност за постигане на сравнително добра чистота на разделно събрания отпадък.
- Увеличаване на количествата разделно събран отпадък при източника и отделяне на част от отпадъчните потоци от общия поток отпадъци постъпващи на депо.
- Приемственост по отношение модела за разделно събиране и мерките, изпълнени в предходния програмен период.

Недостатъци при прилагането на интегриран подход на управление на отпадъците:

- Недостатъчно ефективен контрол на разделното събиране.
- Непълен обхват на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци или отдалеченост на елементите им от жителите на някои от крайните квартали.

От разглежданите алтернативи с най-добър екологичен ефект е *Алтернатива 1*, но тя е и с най-високи разходи, необходими за изпълнение на целите.

Алтернатива 2 е с ниски инвестиционни разходи, но при нея има голяма вероятност да не бъдат постигнати целите за рециклиране и оползотворяване, както и параметрите по отношение на качеството на рециклируемите материали и продукта след компостиране.

Предлаганият вариант е *Алтернатива 3*, която съчетава елементи от другите две алтернативи, което я прави икономически адекватна и екологично устойчива.

2. Програми и мерки

Настоящата програма предвижда, целите да бъдат изпълнени при прилагане на програмен подход. Програмите ще подпомогнат изпълнението на стратегическите цели, чрез изпълнение на конкретни мерки и подходи за постигането им. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

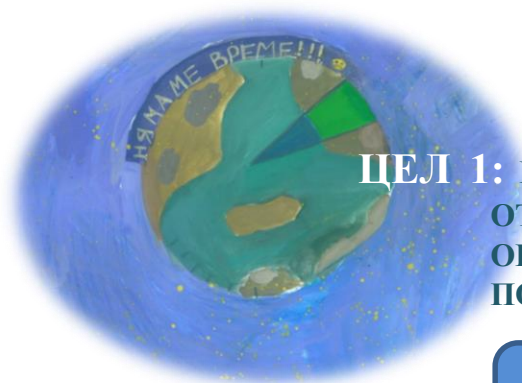
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Цели и програми, заложи в Програма за управление на отпадъците на Община Габрово за периода 2021-2028г.

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и създаване на условия за максимално отклоняване на отпадъчните потоци от депо	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло
	Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци
	Програма за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
	Програма за управление на масово разпространените отпадъци
	Подпрограма за управление на опаковки и отпадъци от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонирани отпадъци	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонирани отпадъци
Цел 4: Мобилизация на капацитет и ресурси за устойчиво управление на отпадъците на територията на община Габрово	Програма за подобряване на институционалния капацитет за устойчиво управление на отпадъците
	Програма за подобряване нивото на информираност и участие на гражданите в процесите на формулиране и изпълнение на общински политики за устойчиво управление на отпадъците

Мерките заложи за постигане на конкретни цели са формулирани в резултат от прегледа на:

- Примерните мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, съгласно Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО;
- Мерките, заложи в Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.
- Добрите практики през последните години, приложени в страната ни и в други държави;
- Включени са различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, икономически, административно-регулаторни, нормативни. Мерките са насочени основно към домакинствата, бизнеса, администрации и ученици.

ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ
ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ**

**ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА
ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ**

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

**ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ
ОТПАДЪЦИ**

1. Национални цели и посока на развитие

Водена от стремежа към постигане на растеж чрез модерна, ресурсно ефективна и конкурентна икономика, Европа залага своето икономическо бъдеще на **Зелената сделка**. Съпътстващите я амбициозни стратегии и планове подпомагат зеления и цифров преход и предвиждат постигането на редица ползи и извън намаляването на парниковите газове – по-малко отпадъци, по-малко употреба на материали, както и по-малко замърсяване в съответствие с обявената от Европейската Комисия **амбиция за нулево замърсяване**.

Политиката по управление на отпадъците на Европейско ниво е насочена както към опазването на околната среда и защитата на човешкото здраве от неблагоприятното въздействие на замърсяването с отпадъци, така и към подкрепа на прехода към кръгова икономика.

Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците (*Рамковата директива относно отпадъците*) определя законодателната рамка на ЕС за третиране и управление на отпадъците. Съгласно Рамковата директива относно отпадъците (*РДО*) „управлението на отпадъците в Съюза следва да се усъвършенства и да се превърне в устойчиво управление на материалите, с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното, ефективното и рационалното използване

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, да се увеличава използването на енергия от възобновяеми източници, да се повишава енергийната ефективност и да се намалява зависимостта на Съюза от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност“.

Принципите и целите, свързани с третирането и управлението на отпадъците, са транспонирани на национално ниво в *Закона за управление на отпадъците (ЗУО)*. В чл. 50 от ЗУО е регламентирано изготвянето на програма за предотвратяване образуването на отпадъци, неразделна част от Националния план за управление на отпадъците (НПУО). Съгласно чл. 52, ал. 4 от ЗУО, общините разработват програма за управление на отпадъците в съответствие със структурата и съдържанието на НПУО, която задължително включва и програма за предотвратяване образуването на отпадъци и залага мерки, водещи до предотвратяване на отпадъците и стимулиране на повторната употреба, както и определя индикатори за проследяване на изпълнението им.

В изпълнение на горното изискване на ЗУО, община Габрово разработва настоящата Програма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО), като неразделна част от Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. Целите ѝ съответстват на генералната стратегическа национална цел към изграждане на общество и бизнес, които не генерират отпадъци, и на националните цели за предотвратяване на отпадъците.

Принципите на ресурсната ефективност, заложи в европейското и националното законодателство, са важен аспект от управлението на отпадъците, тъй като ресурсите са ограничени и всяка дейност, която води до предотвратяване образуването на отпадъци и повторна употреба на продукти, има не само екологичен, но и икономически ефект. Стремешт е към създаване на общество, което консумира все по-малко количество ресурси, без това да води до намаляване на качеството на живот. Ключова в това отношение е ролята на отделните потребители и домакинствата, които могат да бъдат стимулирани да ограничават потреблението на стоки, водещи до образуването на отпадъци и да удължават живота на редица продукти, използвани в ежедневието. От своя страна производителите следва да предприемат действия за устойчиво производство и ограничаване теглото и обема на опаковките, съдържанието на опасни вещества и материали, проектиране и производство на опаковки за многократна употреба или с възможност за възстановяване.

Съществена е и ролята на институциите и обществените организации за налагане на модели на поведение и провеждане на кампании и инициативи, насочени към повишаване на нивото на информираност и ангажираност на гражданите.

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя за цел намаляването наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и намаляването на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г.

Европейската комисия (ЕК) определя усилията за предотвратяването и намаляването на хранителни отпадъци като една от приоритетните области от Плана за действие на ЕС за кръгова икономика.

Предложените действия за намаляване загубата и разхищението на храни включват:

- реформи за популяризиране на по-добро разбиране и използване на обозначаването върху етикета на датата на годност или трайност на храните (включително възможни законодателни реформи);

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- улесняване на даряването на храни на хранителни банки и благотворителни организации;
- подкрепа за инициативите за увеличено използване на непродадените храни и страничните продукти като ресурс в производството на храни за животни.

Съгласно Рамковата Директива относно отпадъците 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, изменена с директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. „мерките следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата. За да допринесат за постигането на напредък по изпълнението на целта на ООН за устойчиво развитие и за да гарантират този напредък, държавите членки следва да се стремят към постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия Европейски съюз с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. Като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, държавите членки следва да въведат конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци, в своите програми за предотвратяване на отпадъците. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци следва също така да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).“

Приетата през 2021 г. Националната програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни 2021-2026г. залага стратегическа рамка за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци със съответните мерки и действия, които да обхванат всички етапи на хранителната верига – първично производство, преработката на храни, търговията на едро и дребно, общественото хранене и домакинствата. Националната програма включва следните области на действие:

- предотвратяване (превенция) загуби (нереализиран излишък) на храни;
- преразпределение на нереализирани годни храни за консумация от нуждаещи се лица;
- осведоменост и информиране на обществото за проблема със загубата и разхищението на храни.

2. Място на предотвратяването в йерархията за управление на отпадъците

Рамковата директива относно отпадъците формулира основните принципи и определя йерархията за **управлението на отпадъците в ЕС**. Съгласно тази йерархия третирането на отпадъците следва логиката на реализираните ползи за обществото, икономиката и околната среда в следния порядък: **предотвратяване, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане**.

Неслучайно първоначалното предотвратяване на създаването на отпадъци е от ключово значение и стои най-високо в йерархията. Това е най-ефективният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Именно тези дейности имат най-голям екологичен ефект. Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт, а чрез мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, тези натоварвания се намаляват.

Рамковата директива относно отпадъците насърчава предприемането на „подходящи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци“. Директивата насочва вниманието към прилагането на мерки за подпомагане „новаторските модели на производство, търговия и потребление, които намаляват наличието на опасни вещества в материалите и продуктите, които насърчават увеличаването на продължителността на живота на продуктите и повторната им употреба,

включително чрез създаване и подкрепа на мрежи за повторна употреба и за ремонт, като тези, организирани от предприятията на социалната икономика и схемите за обратно изкупуване и връщане за повторно пълнене, както и като стимулират повторното производство, обновяването и, по целесъобразност, повторната употреба на продуктите и платформите за споделяне“. Съществена част от усилията за намаляване образуването на отпадъци е свързана с провеждането на „комуникационни и образователни инициативи за повишаване на осведомеността по въпросите на предотвратяването на образуването на отпадъци и нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, както и използването на схеми за обратно изкупуване и поставянето на количествени цели и, по целесъобразност, предоставянето на подходящи икономически стимули за производителите“.

В § 1, т. 28 от Допълнителните разпоредби на ЗУО предотвратяването на образуването на отпадъци е дефинирано като:

„мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- а) количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаване на жизнения цикъл;*
- б) вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- в) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.“*

По смисъла на закона предотвратяването се раглежда в количествен и качествен аспект. Докато количественото предотвратяване може да бъде измерено чрез нормата на натрупване или чрез количествата отпадъци, събрани чрез организираните системи за събиране, оползотворяване и обезвреждане, то качественото предотвратяване е по-трудно да бъде обвързано с ясно изразени показатели. Комбинацията от двете е най-удачното решение.

3. Оперативни цели на програмата

При формулирането на целите на програмата за предотвратяване на отпадъците, в т.ч. и хранителните отпадъци са взети предвид няколко важни аспекта:

- Преди всичко целите и мерките за предотвратяване трябва да бъдат постижими с оглед на техническите възможности за реализацията им.
- Мерките за предотвратяване на отпадъците трябва да водят до намаляване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.
- Трябва да бъде отчетен икономическия аспект, тъй като ако една дейност за предотвратяване образуването на отпадъци изисква влагането на голям финансов ресурс, а всъщност резултатите от нея не биха довели до съществено подобряване качеството на компонентите на околната среда, то следва да бъде търсена друга алтернатива за оползотворяване на този вид отпадък.

Както държавните органи и местната администрация трябва да работят в една насока при разработване на политиките, така и Националният план и общинските програми трябва да са съгласувани, за да има реален ефект от прилагането на всички заложи мерки. В тази връзка, програмата за предотвратяване образуването на отпадъци на територията на община Габрово споделя общи цели с Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъците. Оперативните цели на Програмата за управление на отпадъците на община Габрово са формулирани и в съответствие с целите за предотвратяване на отпадъци, поставени от Рамковата директива относно отпадъците, а именно: *прекъсване на връзката между икономическия растеж и въздействието върху околната среда, свързано с образуването на отпадъци (чл. 29, т. 2 от РДО).*

Оперативни цели на Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци:

- Намаляване на количеството образувани отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;
- Намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите.

Подпрограмата за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци, като компонент от Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци на община Габрово, залага следните **оперативни цели:**

- Намаляване на количеството образувани хранителни отпадъци
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците

4. Мерки

Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци включва различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, икономически и административно-регулаторни. Те допълват и надграждат прилаганите досега мерки. Някои от тях са насочени към повече от една целева групи, а други към конкретна (домакинства, бизнес, учаци се и др.).

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и "меки" мерки, като са групирани по приоритетни области на действие (ПО):

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

ПО1: Намаляване на количествата образувани отпадъци от бита

По отношение на биоразградимите отпадъци, мерките от програмата са насочени към надграждане и разширяване на съществуващата система за домашно компостиране чрез безплатно предоставяне на компостери и кошчета за разделно събиране на биоразградими отпадъци от домакинства. Предвижда се до 2028г. да бъдат предоставени допълнителни 350бр. компостери. Поправката и подготовката за повторна употреба на продукти ще бъдат насърчавани чрез извършване на предварително проучване, проектиране и изграждане на общински център за поправка и обновяване на мебели, домакинска техника и др., Прилагането на тези мерки предполага не само осигуряване на достъпност и улеснение за гражданите, но и възможности за местната икономика и стимулиране на дребния бизнес на територията на община Габрово.

Предвижда се активната роля на общината да намери своето проявление и във въвеждането на мерки за разширяване обхвата на електронните услуги за граждани и бизнес. Тези мерки целят не само ангажираност на институциите и бизнеса, но и промяна на поведенческите модели, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъци.

ПО2: Намаляване на количествата образувани производствени отпадъци и подкрепа за модели за кръгова употреба на материали

Преминаването към кръгова икономика предполага трансформиране на моделите на производство и способност на бизнеса да се адаптира към новите предизвикателства. Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци залага конкретни мерки, насочени към икономическите субекти, опериращи на територията на община Габрово. Предвидените мерки включват: постоянен мониторинг и анализ на тенденциите в образуването на производствени отпадъци на територията на общината и региона и проучване на възможностите за промишлена симбиоза; организиране на работни срещи между представители на общинската администрация, бизнеса, браншовите организации и академичните среди за планиране на стратегии за намаляване на производствените отпадъци; както и организиране на съвместни информационни кампании за популяризиране на системата за екомаркировка на ЕС, схеми за управление на околната среда и одитиране сред бизнеса.

Намаляването и предотвратяването на образуването на строителни отпадъци в община Габрово ще бъдат подпомогнати от въвеждането на принципите за селективно разрушаване на сгради в нормативните актове на общинско ниво.

Не на последно място, с оглед ефективното използване на водните ресурси и пестенето на вода, в програмата са заложили мерки за провеждане на информационни кампании за популяризиране на добри практики за намаляване на количествата използвана вода във всички икономически сектори, вкл. селското стопанство. Всички тези мерки дават възможност за подобряване на информационната основа и капацитета за предотвратяване образуването на производствени отпадъци, интегриране на целите за устойчиво управление на отпадъците в политиките на местно ниво и подобрен достъп до специализирана информация и добри практики в областта на кръговата икономика.

ПО3: Насърчаване на устойчивите модели на потребление

Програмата на община Габрово за предотвратяване образуването на отпадъци се основава на разбирането, че принципите на кръговата икономика и разумното използване и пестенето на ресурси могат да бъдат постигнати само чрез промяна в моделите на потребление. Мерките са насочени към

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

проучване на възможностите за създаване и функциониране на виртуална платформа за редистрибуция на използвани продукти от бита, както и ремонт на съществуващи и изграждане на нови питейни фонтанки за намаляване образуването на отпадъци от опаковки на бутилирана вода. Дейностите, свързани с по-добрата информираност и застъпване на принципите за устойчиво и „зелено“ образование в учебните заведения включват подготовката и въвеждането на специализирани обучителни програми за "зелено" предприемачество и "зелен" бизнес

Подпрограмата за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци адресира предизвикателствата, свързани с необходимостта от подобряване на стратегическата и планова рамка на общинско ниво и конкретни инициативи за предотвратяване загубата на храни:

ПО1: Подобряване на стратегическата и планова рамка на общинско ниво

В рамките на приоритетната област на действие са заложили мерки за разработване на план за намаляване на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и др. звена и подобряване на информационната основа (създаване на база данни) за количествата генерирани хранителни отпадъци.

ПО2: Мерки за предотвратяване загубата на храни

Община Габрово предвижда и разработването на пилотен модел за предоставяне на хранителни продукти с изтичащ срок на годност или такива с нарушени опаковки в подкрепа на социално уязвими лица и семейства на територията на община Габрово.

Действията, заложили в програмата, насочени към потребителите и бизнеса, са свързани с разработването на анализ на възможностите и въвеждане на икономически механизъм за стимулиране на добри практики за намаляване на хранителни отпадъци от бизнеса.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

✚ СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ЧРЕЗ ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ

✚ ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

**✚ ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ: НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВОТО ОБРАЗУВАНИ ОТПАДЪЦИ;
НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ;
НАМАЛЯВАНЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА В МАТЕРИАЛИТЕ И ПРОДУКТИТЕ**

Приоритетни области на действие	Дейности (мерки)	Бюджет, лева	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	Водеща организация	Партньори
Намаляване на количествата образувани отпадъци от бита	Разширяване на системата за домашно и споделено компостиране - безплатно предоставяне на компостери и кошчета за разделно събиране на биоразградими отпадъци на домакинства	175 000,00	Програми съфинансирани от ЕС; ФМ на ЕИП; Общински бюджет	до 2028г	Разширен обхват на инфраструктурата за домашно компостиране	брой предоставени компостери - 4600 бр.	брой предоставени компостери - 4 950 бр.	Община Габрово	

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Намаляване на количествата образувани отпадъци от бита	Проучване, проектиране и изграждане на общински център за поправка и обновяване на мебели, домакинска техника и др.	200 000,00	ФМ на ЕИП Публично - частни партньорства	До 2028 г	Подобрен достъп до услуги за населението, свързани с поправка и подготовка за повторна употреба на продукти	брой изградени и функциониращи центрове - 0	брой изградени и функциониращи центрове - 1	Община Габрово	Икономически оператори РДНО
	Дигитализация на услугите, свързани с управлението на отпадъци с цел намаляване на образуваните отпадъци от административна дейност	15 000,00	Програми съфинансирани от ЕС Общински бюджет	До 2024 г	Подобри условия за предотвратяване образуването на отпадъци от административна дейност	брой въведени мерки/електронни услуги - 1	брой въведени мерки/електронни услуги - 4	Община Габрово	Общински съвет – Габрово Икономически оператори
Намаляване на количествата образувани производствени отпадъци и подкрепа за модели за кръгова употреба на материали	Постоянен мониторинг и анализ на тенденциите в образуването на производствени отпадъци на територията на общината и региона. Проучване на възможностите за промишлена симбиоза	60 000,00 лв.	Програми съфинансирани от ЕС	2025 г.	Подобрена информационна основа и капацитет за изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на производствени отпадъци	брой проучвания - 0	брой проучвания - 1	Община Габрово	Икономически оператори
Намаляване на количествата	Организиране на срещи между общинска	0,00 лв.		ежегодно	Подобрена информационна основа и	брой проведени	брой проведени	Община Габрово	Икономически оператори

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	администрация, бизнес, браншови организации, академични среди за планиране на стратегии за намаляване на производствените отпадъци				капацитет за изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на производствени отпадъци	работни срещи - 0	работни срещи - 5		
образувани производствени отпадъци и подкрепа за модели за кръгова употреба на материали	Съвместни информационни кампании за популяризиране на системата за екомаркировка на ЕС, схеми за управление на околната среда и одитиране сред бизнеса	35 000,00 лв.	LIFE	ежегодно	Подобрена информационна основа и капацитет за изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на производствени отпадъци	брой проведени информационни кампании - 0	брой проведени информационни кампании - 7	Браншови организации	Община Габрово
	Въвеждане на принципите за селективно разрушаване на сгради в нормативните актове на общинско ниво	0,00 лв.		2024 г.	Интегриране на целите за устойчиво управление на отпадъците в политиките на местно ниво	брой актуализиран и нормативни актове - 0	брой актуализиран и нормативни актове - 1	Община Габрово	Общински съвет - Габрово
	Информационни кампании за популяризиране на добри практики за намаляване на количествата използвана вода	20 000,00 лв.	Програми съфинансирани от ЕС	2025 г.	Подобрен достъп до специализирана информация и добри практики в областта на кръговата икономика	брой проведени информационни кампании - 0	брой проведени информационни кампании - 4	Община Габрово	Браншови организации

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	във всички икономически сектори, вкл. селското стопанство								
Насърчаване на устойчивите модели на потребление	Проучване на възможностите за създаване и функциониране на виртуална платформа за редистрибуция (преразпределение) на използвани продукти от бита	20 000,00	общински бюджет	2025 г.	Подобрен достъп до информация за населението, свързана с алтернативни на закупуването на нови продукти и услуги	брой проучвания - 0	брой проучвания - 1	Община Габрово	РДНО - Габрово
	Ремонт на съществуващи и изграждане на нови питейни фонтанки за намаляване образуването на отпадъци от опаковки на бутилирана вода	45 000,00	общински бюджет	2028 г.	Подобрена инфраструктура и въведени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	брой изградени фонтанки - 13	брой ремонтирани/ изградени фонтанки - 18	Община Габрово	
	Подготовка и въвеждане на специализирани обучителни програми за "зелено" предприемачество и "зелен" бизнес в учебните заведения	50 000,00 лв.	Програми съфинансирани от ЕС	2028 г.	Създадени условия и подкрепяща среда за устойчиво и "зелено" образование	брой въведени обучителни програми - 0	брой въведени обучителни програми - 3	Образователни институции	Община Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

✚ **СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ**

✚ **ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ**

✚ **ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ: НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВОТО ОБРАЗУВАНИ ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ
НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**

Приоритетни области на действие	Дейности (мерки)	Бюджет, лева	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	Водеща организация	Партньори
Подобряване на стратегическата и планова рамка на общинско ниво	Разработване на план за намаляване на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и др. Звена	0,00		До 2024г	Подобрена информационна основа и капацитет за изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	брой разработени планове - 0	брой разработени планове - 1	Община Габрово	Образователни институции
	Създаване на база данни, с цел подобряване на информационната основа за количествата генерирани хранителни отпадъци	35 000,00	общински бюджет	2025 г.	Подобрена информационна основа и капацитет за изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	брой бази данни - 0	брой бази данни - 1	Община Габрово	РДНО - Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Мерки за предотвратяване загубата на храни	Пилотен модел за предоставяне на хранителни продукти с изтичащ срок на годност или такива с нарушени опаковки в подкрепа на социално уязвими лица и семейства на територията на община Габрово	50 000,00	публично - частни партньорства	2026 г.	Въведени добри практики за намаляване загубата на храни	брой въведени пилотни инициативи - 0	брой въведени пилотни инициативи - 1	Община Габрово	Икономически оператори
	Анализ на възможностите и въвеждане на икономически механизъм за стимулиране на добри практики за намаляване на хранителни отпадъци от бизнеса	15 000,00	общински бюджет	2024 г.	Въведени добри практики за намаляване загубата на храни	брой изготвени анализи - 0	брой изготвени анализи - 1	Община Габрово	Браншови организации

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА МАКСИМАЛНО ОТКЛОНЯВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ПОТОЦИ ОТ ДЕПО

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СЪЖКЛО

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ ОТПАДЪЦИ

ПРОГРАМА ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИТЕ ОТПАДЪЦИ

Устойчивото управление на отпадъците и вторичната употреба на материалите, които те съдържат са ключови елементи на политиката на ЕС за опазване на околната среда. Приетите през 2018 г. четири директиви: за изменение на Рамковата директива (ЕС) 2018/851 относно отпадъците, Директивата (ЕС) 2018/850 относно депонирането на отпадъци, Директивата (ЕС) 2018/852 относно опаковките и отпадъците от опаковки и Директивите (ЕС) 2018/849 относно излезлите от употреба превозни средства, относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и относно

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ЕС) определят и нови, по-амбициозни цели на Общността по отношение на подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъците:

- Обща за ЕС цел за рециклиране на 65 % от битовите отпадъци до 2035 г. (55 % до 2025 г. и 60 % до 2030 г.);
- Обща за ЕС цел за рециклиране на 70 % от отпадъци от опаковки до 2030 г.;
- Забрана за депониране на разделно събирани отпадъци, като се изисква разделно събиране на биологичните отпадъци до 2023 г. и за текстила и опасните отпадъци от домакинствата до 2025 г.;
- Опростени и подобрени определения и хармонизирани методи за изчисляване на равнищата на рециклиране в ЕС;
- Конкретни мерки за насърчаване на повторното използване на материалите — превръщането на страничен за един отрасъл продукт в суровина за друг;
- Задължителни режими на разширена отговорност на производителите, чрез задължения за производство на екологосъобразни продукти и подкрепа за схеми за възстановяване и рециклиране (за опаковки, батерии, електрическо и електронно оборудване и излезли от употреба превозни средства, например).

С публикуваната през 2018 г. **Стратегия за пластмасите в кръговата икономика**¹ и приетата през 2019 г. Директива (ЕС) 2019/904 на Европейския парламент и на Съвета относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда се определят основните цели по отношение на ограничаването на производството и употребата, подобряване нивата на рециклиране и ограничаване на замърсяването с пластмасови отпадъци, включително забрана в целия ЕС на пластмасови продукти за еднократна употреба. От държавите от ЕС се изисква да предприемат мерки за намаляване на потреблението на определени пластмаси за еднократна употреба, когато няма алтернатива, да наблюдават потреблението на тези продукти, да предприемат мерки за информиране и насърчаване на отговорното поведение на потребителите.

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СТЪКЛО

1. Национални цели и посока на развитие

Съгласно Закона за управление на отпадъците целите за рециклиране на битовите отпадъци на национално ниво се постигат поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0028>

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Предпоставките за постигане на целите за увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са заложи в националната стратегическа и законодателна рамка, по-специално Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и Националния план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г.

Раздел III от Закона определя задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация по отношение на организацията на управлението на битовите и строителни отпадъци на територията от компетентност на съответната община, включително събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, разделното събиране на битови отпадъци най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци, съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба, организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци, разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината и др.

Наред със законодателните изисквания, налице са и редица икономически инструменти, които имат за цел да стимулират изпълнението на ангажиментите по постигане на показателите за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци: отчисления по чл. 64 от ЗУО, възможности за освобождаване от 50% от дължимите отчисления по чл. 64 за тези общини, които постигат целите за рециклиране, възможност натрупаните отчисления да бъдат използвани за инвестиции в системи за рециклиране и др. оползотворяване на битови отпадъци, възможности за финансиране на общински проекти в сектор отпадъци чрез средства на програма „Околна среда“ и ПУДООС.

В Националния план за управление на отпадъци, Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци, са предвидени два типа мерки: инвестиционни (насочени към изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, инсталации за рециклиране, инсталации за компостиране, създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и др.) и неинвестиционни (свързани с провеждане на информационни и разяснителни кампании, обучения, нормативни промени и др.). Общините са посочени като отговорни институции при реализацията на мерки, свързани с изграждане/доизграждане на РСУО, изграждане на общински площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка, изграждане на инсталации за рециклиране, системи за разделно събиране, провеждане на информационни кампании и др. Община Габрово е включена в списъка на РСУО с предвидено изграждане на инсталации за предварително третиране на неопасни отпадъци.

Съгласно Решение №13/06.02.2015г. на Общото събрание на РСУО – Габрово, общините от регионалната система Габрово и Трявна изпълняват задълженията по постигане на целите заложи в чл. 31, ал. 1 от ЗУО съвместно, в съответствие с процентното съотношение на общото количество депонирани отпадъци. При изчисляване на целите се вземат предвид отпадъците от опаковки (включително раз-делно събрани отпадъчни опаковки от бита) и разделно събрани фракции от бита със следните кодове: 20 01 01 и 15 01 01 – за хартия и картон; 20 01 04 и 15 01 04 – за метали; 20 01 39 и 15 01 02 – за пластмаса; 20 01 02 и 15 01 07 – за стъкло.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

В рамките на РДНО – Габрово е изградена и функционира сепарираща инсталация за предварително третиране на битовите отпадъци генерирани на територията на общините Габрово и Трявна.

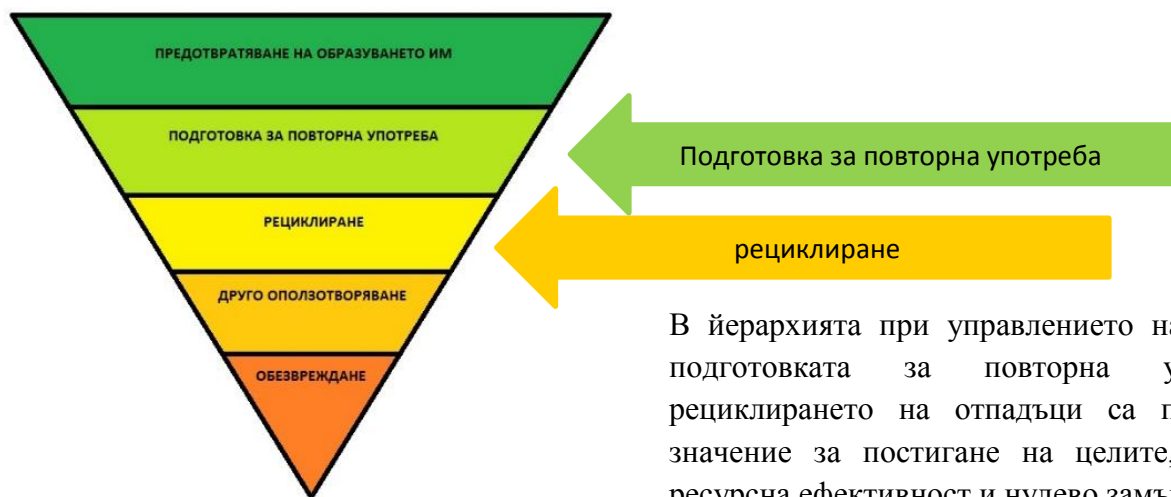
На територията на общината са въведени системи за разделно събиране на битови отпадъци на принципа на суха и мокра фракция, функционира мобилен пункт за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, осъществяват се обучителни програми за служителите от общината, ангажирани с управлението на отпадъците за запознаването им с нормативната уредба относно изискванията за рециклиране на битовите отпадъци и представяне на добри общински практики и препоръки в тази област.

2. Място в йерархията за управление на отпадъците

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗОУ:

"Подготовка за повторна употреба" са дейностите по оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, чрез които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, за да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е друга предварителна обработка.

"Рециклиране" е всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.

В йерархията при управлението на отпадъците подготовката за повторна употреба и рециклирането на отпадъци са приоритет от значение за постигане на целите, свързани с ресурсна ефективност и нулево замърсяване.

3. Оперативни цели на програмата

Извършената в рамките на аналитичната част оценка на ефективността на изградените и функциониращи системи за разделно събиране и сортиране на рециклируеми отпадъци не демонстрира съществен принос за изпълнението на целите за рециклиране на битовите отпадъци. Изготвената морфология на потоците отпадъци постъпващи на вход и изход инсталация за предварително третиране (сепариране) показва следното съотношение:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Вид отпадъци	суха фракция		мокра фракция	след сепарация
	град	Села		
Хартия и картон	10%	6%	5%	4%
Пластмаса	12%	13%	8%	9%
Стъкло	6%	8%	2%	6%
Метали	1%	3%	2%	9%

Рециклируемите фракции са малък процент от общото количество отпадъци, постъпващо на депо - средно 7%. Това може да се дължи на факта, че все повече населението използва специализираните съдове за събиране на отпадъци от опаковки, разположени на територията на община Габрово и е аргумент за допълнителни инвестиции за надграждането и разширяването им.

Изводите от анализа и обвързващите цели на национално ниво са основание за формулиране на оперативните цели на програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло за община Габрово:

- до 1 януари 2025 - подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- до 1 януари 2030 - подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци.

4. Мерки

Програмата е съвкупност от инвестиционни мерки, насочени към надграждане на съществуващите системи за разделно събиране, инсталации и капацитет за предварително третиране, внедряване на системи за нови потоци отпадъци, изпълнение на иновативни пилотни модели за разделно събиране и неинвестиционни мерки, свързани с актуализация на местната нормативна уредба, подобряване на вътрешно административни процедури за управление и интегриране на целите за разделно събиране, осигуряване на бази данни и достъп до информация за различни групи заинтересовани страни, мерки за промяна на нагласи и поведение.

Постигането на посочените оперативни цели е обвързано със следните области на интервенция:

ПО1: Подобряване на системите за разделно събиране и предварително третиране на отпадъци

Надграждането на инсталацията за предварително третиране на отпадъци на територията на РДНО се комбинира с оценка на ефективността, разширяване на обхвата и оптимизацията на съществуващите системи за разделно събиране на отпадъци, внедряване на нови системи за МРО, проектиране и изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства и разширяване на обхвата на услугата "мобилен пункт".

ПО2: Въвеждане на ефективни модели на управление

Приоритетната област на действие обхваща ключови за подобряване на ефективността на модела на управление на отпадъците мерки, като: разширяване на системата за разделно събиране на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

отпадъци от административна дейност и засилване на сътрудничеството със заинтересованите страни за целите на ефективното управление на отпадъците.

ПОЗ: Мерки за насърчаване на разделното събиране на отпадъци от бизнеса

Като приоритетни за програмирания период са изведени мерки за подобряване на управлението на потоците отпадъци, генерирани в резултат на икономическа дейност на територията на общината, които включват: картиране на "горещи" точки, които генерират рециклируем отпадък и провеждане на информационни кампании, свързани със задължението на търговските обекти да събират разделно отпадъци, общинска програма за подкрепа на проекти за "нулев" отпадък и „зелен“ етикет в търговските обекти, въвеждане на пилотен модел за депозитна система, основан на публично - частно партньорство.

Планираните мерки допълват и са обвързани с мерките, предвидени в изпълнение на Цел 4 Мобилизация на капацитет и ресурси за устойчиво управление на отпадъците на територията на община Габрово и по-специално областите на действие, насочени към оптимизация на модела на управление на отпадъците на територията на община Габрово и проследяване на напредъка по постигане на целите, свързани с прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

Инвестициите в системи за разделно събиране на отпадъци са с принос и за постигането на оперативните цели на подпрограмата за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- **СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА МАКСИМАЛНО ОТКЛОНЯВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ПОТОЦИ ОТ ДЕПО**
- **ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СТЪКЛО**
- **ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ: ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СТЪКЛО**

Приоритетни области на действие	Дейности (мерки)	Бюджет, лева	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	Водеща организация	Партньори
Подобряване на системите за разделно събиране и предварително третиране на отпадъци	Анализ на морфологичния състав на отпадъците, постъпващи за депониране и след сепариране и изготвяне на проект за оптимизация на инсталацията за предварително третиране на отпадъците	150 000,00 лв.	приходи от такси (отчисления и обезпечения)	2028 г.	Подобрена инфраструктура за предварително третиране на неопасни отпадъци	брой изготвени проучвания/ инвестиционн и проекти - 0	брой изготвени проучвания/ инвестиционн и проекти - 1	РДНО - Габрово	Община Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Подобряване на системите за разделно събиране и предварително третиране на отпадъци	Надграждане на РСУО-Изпълнение на проект за собствена инсталация за предварително третиране на отпадъци	2 200 000,00	Програми съфинансирани от ЕС Общински бюджет приходи от такси (отчисления и обезпечения)	2028	Подобрена инфраструктура за предварително третиране на неопасни отпадъци	брой изградени инсталации за предварително третиране на отпадъци - 0	брой изградени инсталации за предварително третиране на отпадъци - 1	Община Габрово	РСУООГТ
Подобряване на системите за разделно събиране и предварително третиране на отпадъци	Оценка на ефективността и обхвата на съществуващата система за разделно събиране на отпадъци от бита, разширяване и оптимизация, подмяна на амортизирани контейнери (отпадъците от картон, пластмаса, стъкло, метал, дървесни).	400 000,00 лв.	Публично - частни партньорства Общински бюджет	2025	Подобрена инфраструктура за разделно събиране на отпадъци от бита	брой обновени/изградени контейнерни площадки - 635	брой обновени/изградени контейнерни площадки - 650 бр.	ОП Благоустрояване	Община Габрово ООПО

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Разширяване на обхвата на системата от подземни контейнери за разделно събиране на отпадъци от домакинства, изграждане на системи за контролиран достъп, система за информация в реално време, видеонаблюдение и възобновяеми енергийни източници	720 000,00 лв.	Програми съфинансирани от ЕС Общински бюджет ПЧП	2028 г.	Подобрена инфраструктура за разделно събиране на отпадъци от бита	обхват на системите за разделно събиране на отпадъци (бр. контейнерни площадки) - 6	обхват на системите за разделно събиране на отпадъци (бр. контейнерни площадки) - 18	Община Габрово	ОП Благоустройство
Подобряване на системите за разделно събиране и предварително третиране на отпадъци	Разширяване на съществуващите системи за МРО. Надграждане на организираната система за разделно събиране на отпадъци от текстил, проучване на възможности за предаване за оползотворяване на различни видове отпадъци и внедряване на нови системи за	25 000,00 лв.	публично - частни партньорства	2028 г.	Подобрена инфраструктура за разделно събиране на отпадъци	брой въведени системи за разделно събиране на отпадъци - 6	брой въведени системи за разделно събиране на отпадъци - 8	Община Габрово	Организации по оползотворяване на отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	събирането им на територията на община Габрово - отработени масла, гуми и др.								
	Разширяване на системата за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства - проектиране и изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства и разширяване на обхвата на услугата "мобилен пункт"	150 000,00 лв.	публично - частни партньорства	2024 г.	Подобрена инфраструктура за разделно събиране на отпадъци	брой изградени площадки за разделно събрани отпадъци от домакинства - 2	брой изградени площадки за разделно събрани отпадъци от домакинства - 3	Икономически оператори	Община Габрово Организации и по оползотворяване на отпадъци
Модели на управление	Разширяване на системата за разделно събиране на отпадъци от административна дейност, вкл. дейности на предприятията на територията на общината (доставка и	30 000,00 лв.	общински бюджет	2023 г.	Подобрена инфраструктура и системи за разделно събиране на отпадъци	Обхват на системата за разделно събиране (бр. съдове) - 57	Обхват на системата за разделно събиране (бр. съдове) - 130	Община Габрово	Организации и по оползотворяване на отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	разполагане на съдове, система за обслужване, инструкции за разделно събиране)								
	Засилване на сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъци, базиран на оценка на потребностите и целесъобразност и с цел развитие на системата	0,00 лв.		2024 г.	Подобрен капацитет за партньорства в областта на разделното събиране и оползотворяването на отпадъци	брой актуализиран и/ сключени договори за партньорство - 0	брой актуализиран и/ сключени договори за партньорство - 2	Община Габрово	Организации по оползотворяване на отпадъци
Мерки за насърчаване на разделното събиране на отпадъци от бизнеса	Картиране на "горещи точки" (търговски обекти, които генерират рециклируем отпадък) и провеждане на информационни кампании, свързани със задължението на търговските обекти за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло	14 000,00 лв.	общински бюджет	ежегодно	Подобрен достъп до информация, свързана с разделното събиране на отпадъци	брой проведени информационни кампании - 0	брой проведени информационни кампании - 7	Икономически оператори	Община Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Разработване и пилотно прилагане на общинска програма за подкрепа на проекти за "нулев" отпадък в търговските обекти и "зелен" етикет	50 000,00 лв.	общински бюджет	2028 г.	Създадени ефективни механизми за стимулиране на добри практики и ефективно прилагане на йерархията за управление на отпадъците	брой подкрепени проекти - 0	брой подкрепени проекти - 5	Община Габрово	Икономически оператори
	Пилотен модел за депозитна система, основан на публично - частно партньорство с организации по оползотворяване на отпадъци, търговски обекти	150 000,00 лв.	ФМ на ЕИП	2025 г.	Ефективно прилагане на принципите за екологична отговорност	обхват на депозитната система (брой депозитни машини) - 0	обхват на депозитната система (брой депозитни машини) - 1	Община Габрово	Общински съвет – Габрово ООпО

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ ОТПАДЪЦИ

1. Национални цели и посока на развитие

Биоразградимите отпадъци са основен поток отпадъци с изключително голям потенциал в процеса на трансформация към кръгова икономика. Новото европейско законодателство поставя нови амбициозни цели, както по отношение на превенцията на образуването на биоразградими отпадъци, така и по отношение на тяхното оползотворяване под формата на компост и енергия. С дял от 34% в общия поток отпадъци, рециклирането и оползотворяването им е от ключово значение за постигане на глобалната цел за рециклиране на 65% от битовите отпадъци до 2035 г.

Ревизираната през 2018 г. Рамкова директива относно отпадъците въвежда основни изисквания, свързани с устойчивото управление на биоразградимите отпадъци:

- Задължението на държавите членки да събират разделно или да осигуряват рециклиране при източника на биоразградими отпадъци от края на 2023 г.
- Намаляване на загубата на храни в изпълнение на Цел за устойчиво развитие 12 на ООН;
- Планиране и изпълнение на специфични програми за превенция на загубата на храни след 2020 г.

На национално ниво, разпоредбите на чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО изискват до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995г.

Задълженията на местната власт се регламентират с *Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци*, (Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. Обн. ДВ. бр.11 от 31 януари 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 юни 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 януари 2021г), съгласно която в програмата по чл. 52 от ЗУО се включват мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците на територията на общината, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.). Мерките следва да включват най-малко:

- поетапно въвеждане на разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, събирани чрез общинските системи за разделно събиране, както и изчисляване на броя на домакинствата и на населението на всяка община, обслужвани от общинската система за разделно събиране;
- разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от обществени зелени площи, паркове и градини;
- план за изграждане на съоръженията за оползотворяване на биоотпадъците, когато такива са предвидени на територията на общината, в т.ч. определяне на местоположението, необходимия капацитет и технология за третиране;
- насърчаване компостирането на място, в т.ч. домашното компостиране;
- повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и третиране на биоотпадъците;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

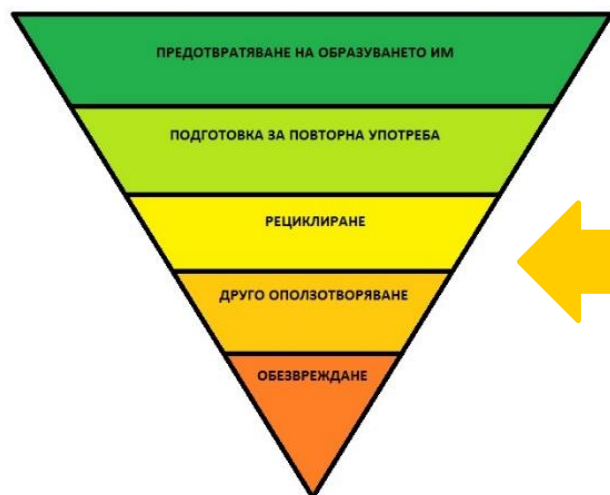
- насърчаване на рециклирането, включително компостиране, и разграждането на биологичните отпадъци по начин, който осигурява високо равнище на опазване на околната среда и води до резултати, отговарящи на съответните стандарти за високо качество;
- насърчаване използването на безопасни материали, произведени от биологични отпадъци;
- разработване и популяризиране на подробен график за обслужване на съдовете за разделно събиране на биоотпадъци.

2. Място в йерархията за управление на отпадъците

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗОУ:

Биоотпадъци са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

"Биоразградими отпадъци" са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Мерките за насърчаване на разделното събиране на биоразградими отпадъци, тяхното устойчиво третиране и намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са мерки от най-висок порядък в йерархията при управлението на отпадъците.

Компостиране и оползотворяване

3. Оперативни цели на програмата

Биоотпадъците съставляват 37% от общото количество генерирани на територията на Община Габрово битови отпадъци. Заедно с другите биоразградими отпадъци, които поради една или друга причина не могат да бъдат рециклирани, процентното съотношение е приблизително 50%.

Община Габрово провежда целенасочена политика за постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на генерираните биоразградими отпадъци. Изградената инфраструктура за разделно събиране и третиране на територията на общината обхваща:

- система за разделно събиране на биоразградими отпадъци, разделяща потока от битови отпадъци на две фракции – „суха“ и „мокра“;
- система за домашно компостиране на биоразградими отпадъци в малките населени места от общината (компостери за домакинствата);

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- изградена площадка за открито компостиране на биоотпадъци на територията на РДНО – Габрово с капацитет 10 000 т/г.

Ежегодно се провеждат кампании сред населението, свързани с отпадъчните потоци, които трябва да постъпват в съдовете за биоразградими отпадъци, както и такива за домашното компостиране. Разработен е и разпространен наръчник за домашно компостиране.

Независимо от предприетите през предходния програмен период мерки свързани с разделно събиране на биоразградимите отпадъци от домакинствата, все още голям процент от отпадъците генерирани от домакинствата, постъпващи на депо, са именно биоразградимите такива.

Горното е основание в рамките на Цел 2 Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и създаване на условия за максимално отклоняване на отпадъчните потоци от депо да бъде формулирана и самостоятелна програма с оперативна цел: Изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци, съобразно ЗУО.

4. Мерки

Програмата за постигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци обхваща мерки в рамките на две приоритетни области на действие:

ПО1: Системи за разделно събиране и третиране на биоразградими отпадъци

В обхвата на приоритетната област на действие са включени: мерки за разширяване и обновяване на съществуващата систем за разделно събиране на биоразградими отпадъци от домакинства и търговски обекти, обществени трапезарии и кухни, училища и детски градини, изграждане на площадки за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци от домакинства с контролиран достъп в малките населени места на територията на община Габрово, надграждане и модернизация на системата за аеробно третиране на биоразградими отпадъци на територията на РДНО.

ПО2: Инициативи за ефективно въвеждане на принципа "разделяне при източника"

Предвидени са мерки, свързани с повишаване на обществената информираност и популяризиране на ползите от разделно събиране на биоразградими отпадъци.

Осъществяването на програмата ще има и значителен принос за изпълнение на целите за намаляване на парниковите газове, тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на метан от депото за битови отпадъци.

Програмата е обвързана и с изпълнение на мерките, предвидени по Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване, насочени към разширяване на системата за домашно компостиране и постигането на оперативните цели за намаляване на количеството хранителни отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

✚ СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА МАКСИМАЛНО ОТКЛОНЯВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ПОТОЦИ ОТ ДЕПО

✚ ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ ОТПАДЪЦИ

✚ ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ: ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА БИООТПАДЪЦИ, СЪОБРАЗНО ЗУО

Приоритетни области на действие	Дейности (мерки)	Бюджет, лева	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	Водеща организация	Партньори
Системи за разделно събиране и третиране на биоразградим и отпадъци	Разширяване и обновяване на съществуващата система за разделно събиране на биоразградими отпадъци от домакинства - проучване, доставка на допълнителни и подмяна на амортизирани съдове	360 000,00	Програми съфинансирани от ЕС	2025 г.	Подобрен достъп до екологична инфраструктура за устойчиво третиране на биоразградими отпадъци	Брой подменени/ нови съдове за биоразградим и отпадъци - 1692	Брой подменени/ нови съдове за биоразградим и отпадъци - 2592	Община Габрово	ОП Благоустройство ОП РДНО
	Анализ, проучване и изграждане на площадки за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци от	150 000,00	ФМ на ЕИП	2026 г.	Подобрен достъп до екологична инфраструктура за разделно събиране на биоразградими отпадъци	"брой изградени площадки за разделно събиране на биоразградим и отпадъци - 0: компостери за споделено	"брой изградени площадки за разделно събиране на биоразградим и отпадъци - 12;	Община Габрово	РДНО - Габрово ОП "Благоустройство"

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	домакинства в населените места (села) на територията на община Габрово, с контролиран достъп. Проучване на възможности за споделено компостиране по населени места.					компостиране - 0"	компостери за споделено компостиране - 18"		
	Разширяване на системата за разделно събиране на отпадъци от търговски обекти, обществени трапезарии и кухни, училища и детски градини	6 000,00	ФМ на ЕИП	2026 г.	Подобрен достъп до екологична инфраструктура за разделно събиране на биоразградими отпадъци	брой обхванати обекти от системата за разделно събиране - 20	брой обхванати обекти от системата за разделно събиране - 30	Община Габрово	ОП Благоустройство ОП РДНО - Габрово
Системи за разделно събиране и третиране на биоразградим и отпадъци	Модернизация и надграждане на системата за аеробно третиране на биоразградими отпадъци на територията на РДНО - инвестиции в техника, подобряване на технологичните процеси, осигуряване на условия за	2 000 000,00	Програми съфинансирани от ЕС Приходи от такси (отчисления и обезпечения)	2028 г.	Подобрен капацитет и инфраструктура за третиране на биоразградими отпадъци	брой обновени/модернизиран и инсталации - 0	брой обновени/модернизиран и инсталации - 1	РДНО - Габрово	РСУО – Габрово Община Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	мониторинг на параметрите на процеса и др.								
Инициативи за ефективно въвеждане на принципа "разделяне при източника"	Развитие на мерките за популяризиране на ползите от разделно събиране на биоразградими отпадъци, вкл. наръчник за домакинства, информационни материали и брендиране на елементите на системата	14 000,00	общински бюджет	ежегодно	Подобрено ниво на информираност и подобрена ефективност на системата за третиране на биоразградими отпадъци от домакинства	брой проведени информационни кампании - 0	брой проведени информационни кампании - 7	Община Габрово	РДНО – Габрово ОП Благоустройство

**ПРОГРАМА ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ
ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ**

1. Национални цели и посока на развитие

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с голям потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г.

Съгласно Рамковата директива относно отпадъците, до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците.

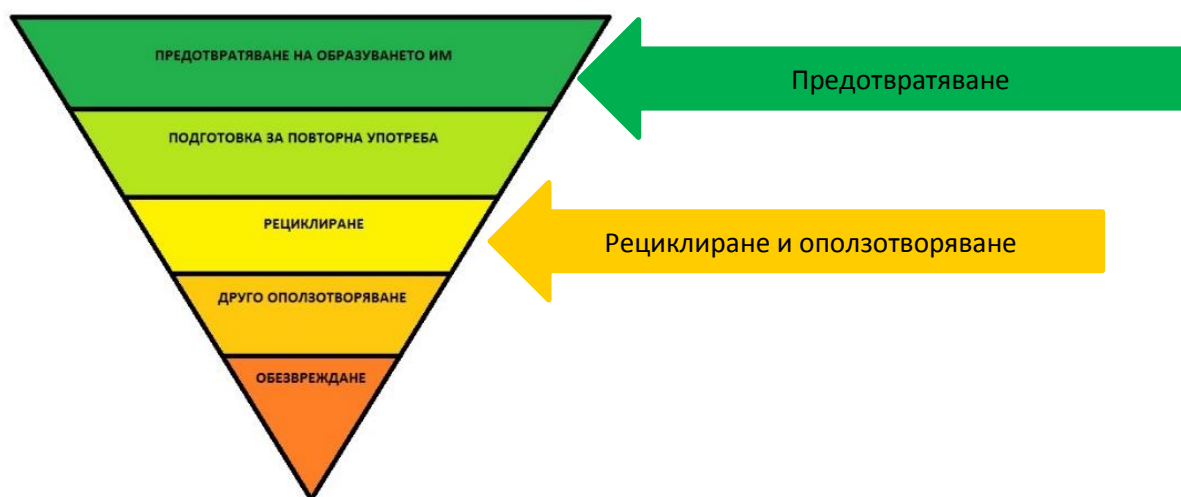
В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци;
- Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.
- Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

2. Място в йерархията за управление на отпадъците

Големият потенциал на отпадъците от строителство и разрушаване като ресурс и материал за повторна употреба от една страна и рисковете за околната среда от тяхното депониране – от друга, определят мястото на планираните мерки по отношение на строителните отпадъци в приоритетния ред за управление на отпадъците:

3. Оперативни цели на програмата

Анализът на количествата и видовете строителни отпадъци, постъпващи на РДНО – Габрово дава основание за следните изводи:

- 17% от постъпващите на вход строителни отпадъци са насочени за депониране, като 83 % са разделени по вид и код, съгласно *Наредба №2 за класификация на отпадъците*.
- Отпадъците, образувани от дейностите по строителство и от разрушаване представляват значителен компонент от общото количество отпадъци, но в голямата си част са земни маси, за които са налице много по-големи възможности за оползотворяване;
- Към 2020г. единствената площадка за предаване на този поток отпадъци е на РДНО - Габрово, като възможностите за рециклиране и оползотворяване на общинско и регионално ниво не са достатъчно експлоатирани.

Оперативната цел на Програмата за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради се планира в съответствие с горепосочените изводи от анализа, както и с основната стратегическа цел, поставена в Национален стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване: до 2020г. в България да бъде изградена развита система за управление на отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР), която да осигури не по-малко от 70% рециклиране на отпадъците, образувани в резултат на строителните дейности.

Други важни цели са предотвратяването и намаляването на количеството на образуваните ОСР и са въведени практики за селективно разрушаване, както и събиране и съхраняване на ОСР на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

строителната площадка по начин, осигуряващ в максимална степен тяхното последващо икономически и технически целесъобразно рециклиране и оползотворяване.

4. Мерки

Програмата обхваща две приоритетни области на действие, свързани с функциите на местната администрация за планиране и контрол на управлението на отпадъци от строителна дейност и разрушаване и подобряване на инфраструктурата за оползотворяване:

ПО1: Капацитет за управление и контрол

Планирани са неинвестиционни мерки, които обхващат въвеждане на добри практики за провеждане на „зелени“ обществени поръчки, въвеждане и поддържане на регистър за отчитане на изпълнението на планове за управление на строителни отпадъци и системни проверки и контрол за прилагане на принципа „разделяне при източника“.

ПО2: Подобряване на инфраструктурата за оползотворяване на отпадъци от строителство и разрушаване

Предвидени са допълнителни инвестиции за надграждане и популяризиране на системата за събиране и оползотворяване на строителни отпадъци от текущи ремонти, генерирани от домакинства и идентифициране на потенциални площадки за временно съхранение на строителни отпадъци.

Програмата за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради се допълва от няколко мерки, предвидени в рамките на програмата за предотвратяване образуването на отпадъци по Цел 1, свързани с въвеждането на принципите за селективно разрушаване и по Цел 4, свързани с популяризиране на възможностите за оползотворяване и повторно използване на строителни отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- **СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА МАКСИМАЛНО ОТКЛОНЯВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ПОТОЦИ ОТ ДЕПО**
- **ПРОГРАМА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ**
- **ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ: ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА, РЕЦИКЛИРАНЕ И ДРУГО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ, СЪОБРАЗНО ЗАЛОЖЕНАТА В ЗУО**

Приоритетни области на действие	Дейности (мерки)	Бюджет, лева	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	Водеща организация	Партньори
Капацитет за управление и контрол	Въвеждане на критериите за "зелени" обществени поръчки при възлагане на строително - ремонтни дейности и дейности по поддръжка на общински обекти	0,00 лв.		2024 г.	Подобрен капацитет за ефективно прилагане на принципа "замърсителят плаща"	разработени и въведени механизми/ добри практики - 0	разработени и въведени механизми/ добри практики - 1	Община Габрово	

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Въвеждане и поддържане на регистър за отчитане на количествата разделно събрани и оползотворени строителни отпадъци и проследяване на изпълнението на инвестиционните проекти на територията на общината	0,00 лв.		ежегодно	Подобрен капацитет за ефективно прилагане на принципа "замърсителят плаща"	брой разработени и въведени системи за отчитане - 0	брой разработени и въведени системи за отчитане - 1	Община Габрово	Икономически оператори
	Планирани проверки и контрол на управлението на отпадъците от строителство и разрушаване за ефективно прилагане на принципа "разделяне при източника"	0,00 лв.		ежегодно	Подобрен капацитет за контрол и ефективно прилагане на принципа "замърсителят плаща"	брой разработени и изпълнени планове за проверка и контрол - 0	брой разработени и изпълнени планове за проверка и контрол - 7	РДНО - Габрово	Община Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Подобряване на инфраструктурата за оползотворяване на отпадъци от строителство и разрушаване	Надграждане и популяризиране на системата за събиране и оползотворяване на строителни отпадъци от текущи ремонти, генерирани от домакинства, вкл. с възможности за електронно обслужване	30 000,00	общински бюджет публично - частни партньорства	2025 г.	Подобрен достъп и информация за услуги, свързани с оползотворяване на строителни отпадъци	дял на предадените за оползотворяване строителни отпадъци от общо образувани - 77%	дял на предадените за оползотворяване строителни отпадъци от общо образувани - 80%	Община Габрово	ОП Благоустройство РДНО – Габрово Икономически оператори
Подобряване на инфраструктурата за оползотворяване на отпадъци от строителство и разрушаване	Прединвестиционно проучване за идентифициране на потенциални площадки за временно съхранение на строителни отпадъци	45 000,00	общински бюджет публично - частни партньорства	2024 г.	Подобрен капацитет и инфраструктура за устойчиво управление на отпадъци от строителството	брой проучвания - 0	брой проучвания - 1	Община Габрово	ОП Благоустройство РДНО – Габрово Икономически оператори

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИТЕ ОТПАДЪЦИ
ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИ И ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ

1. Национални цели и посока на развитие

Съгласно ЗУО:

"Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки
- ИУМПС
- ИУЕЕО
- Отпадъчни масла и нефтопродукти
- Отпадъци от гуми
- Отпадъци от батерии и акумулатори

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложи на европейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролята на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Група МРО	Цели
<u>Отпадъци от опаковки</u>	До 2025 г. 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, вт.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Съкло: 70% Хартия и картон: 75% До 2030 г. 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Съкло: 75% Хартия и картон: 85%

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

<u>ИУМПС</u>	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
<u>ИУЕЕО</u>	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
<u>Отпадъци от отработени масла</u>	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
<u>Отпадъци от гуми</u>	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
<u>Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)</u>	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
<u>Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори</u>	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
<u>Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори</u>	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка. Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране. В допълнение към гореизложените цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите-членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

2. Място в йерархията за управление на отпадъците

Мястото на мерките, свързани с разделното събиране, рециклирането и оползотворяването на различните групи масово разпространени отпадъци в йерархията за управлението на отпадъците се определя от тяхното значение за намаляване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве, както и от целите за постигане на ресурсна ефективност.

3. Оперативни цели на програмата

Анализът на различните потоци масово разпространени отпадъци за територията на Община Габрово позволява следните обобщения:

- Данните за количеството събрани отпадъци от опаковки през последните години демонстрират тенденция на отклоняване на тези потоци отпадъци от общия битов отпадък, т.е. налице е устойчива тенденция за разделяне още при източника на образуване;
- На територията на общината функционира система от специализирани и обозначени съдове за негодни за употреба портативни батерии, които са разположени на територията на административни сгради на местната и държавната власт и в сградите на детски градини и училища, които имат голяма посещаемост от страна на жители на общината;
- Излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване се събира чрез мобилен пункт, на база подадени заявки;
- Системата от 11 бр. специализирани съдове за разделно събиране на отпадъци от текстил е с потенциал за разширяване на обхвата;
- Прилаганите пилотни модели за оползотворяване/рециклиране на дървесни отпадъци, генерирани вследствие разкомплектоване на едрогабаритни отпадъци, мобилният пункт и съществуващите площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства успешно изпълняват целите за увеличаване на количествата рециклируеми и оползотворими отпадъци.

Функциониращите системи обхващат основните потоци масово разпространени отпадъци. Оценката за тяхната ефективност е основание в рамките на програмата за МРО да бъдат планирани дейности за тяхното надграждане и разширяване в комбинация с мерки за повишаване нивото на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

информираност и стимулиране на устойчиви модели на потребление, които са с принос за постигане на следните оперативни цели:

- Осигуряване на условия за успешно изпълнение на задълженията за разделно събиране на МРО;
- Постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки.

4. Мерки

Програмата за масово разпространени отпадъци обхваща инвестиции и инициативи за осигуряване на ефективна инфраструктура и достъпни услуги за разделно събиране в няколко приоритетни области на действие:

ПО1: Подобряване на системите за разделно събиране

Приоритет са системите за следните видове отпадъци: ИУЕЕО и НУБА, излезли от употреба автомобилни гуми и отпадъци от текстил. Планирани са мерки за анализ на ефективността и разширяване на системите за разделно събиране, основани на съвместни инициативи и партньорство с организации по оползотворяване на отпадъци.

ПО2: Подобряване на обществената информираност

Предвидените мерки за подобряване достъпа до информация включват: създаване на регистър с площадките, на които се извършва смяна на масла и гуми със сключени договори с лица, притежаващи разрешително за дейности с отпадъци, както и регистър на центровете за разкомплектоване на ИУМПС, организиране и провеждане на информационни кампании за превенция на изхвърлянето на МРО в съдове за битови отпадъци.

Подпрограмата за управление на опаковки и отпадъци от опаковки насочва усилията в следните приоритетни области:

ПО1: Изграждане на ефективна инфраструктура за разделно събиране

Планирани са мерки, при които основен акцент е сътрудничеството с организации по оползотворяване на отпадъците, осигуряването на достъп до информация за предлаганите услуги и подобряване на обхвата на съществуващите системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки, включително и за малките населени места на територията на общината.

ПО2: Стимулиране на устойчиви модели на потребление

Мерките са насочени към различни целеви групи: информационни кампании, мерки за контрол и проучване на възможностите за въвеждане на вериги за съвместно събиране и предаване на отпадъци от опаковки от бизнеса; тематични информационно - обучителни кампании за стимулиране на разделното събиране на отпадъци от опаковки в училища и детски градини на територията на общината; разработване и прилагане на специфична комуникационна стратегия за популяризиране на наличните на пазара рециклируеми опаковки.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

 СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ И СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА МАКСИМАЛНО ОТКЛОНЯВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИТЕ ПОТОЦИ ОТ ДЕПО

 ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИТЕ ОТПАДЪЦИ

 ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ: ОСИГУРЯВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА УСПЕШНО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА МРО

Приоритетни области на действие	Дейности (мерки)	Бюджет, лева	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	Водеща организация	Партньори
Подобряване на системите за разделно събиране	Разширяване на системата за разделно събиране, организиране и провеждане на съвместни инициативи за събиране на ИУЕЕО и НУБА (съвместно с организации по оползотворяване на отпадъци и в партньорство с търговски обекти и места за продажбата им)	70 000,00	публично - частни партньорства	ежегодно	Подобрен капацитет за партньорства в областта на разделното събиране на МРО	брой съвместни инициативи - 0	брой съвместни инициативи - 7	Организации по оползотворяване на отпадъци	Община Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Сътрудничество с организации по оползотворяване на отпадъци за разделно събиране на излезли от употреба автомобилни гуми и масла	0,00 лв.		до 2028 г.	Подобрен капацитет на системите за разделното събиране на МРО	брой партньорства - 0	брой партньорства - 2	Община Габрово	Организации по оползотворяване на отпадъци
--	--	----------	--	------------	---	-----------------------	-----------------------	----------------	--

 ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИ И ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ

 ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ: ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ

Приоритетни области на действие	Дейности (мерки)	Бюджет, лева	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	Водеща организация	Партньори
Изграждане на ефективна инфраструктура за разделно събиране	Анализ и оценка на ефективността на съществуващата система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и предложение за подобряване и оптимизация, включително за осигуряване на възможности за разделно	0,00 лв.		2024 г.	Подобрен капацитет на системите за разделното събиране на отпадъци от опаковки	брой изготвени анализи - 0	брой изготвени анализи - 1	Община Габрово	Организации по оползотворяване на отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	събиране в малките населени места								
	Изготвяне на периодични модели на потреблението и анализи на тенденциите при генерирането и вида на отпадъци от опаковки на общинско ниво	45 000,00 лв.	публично - частни партньорства	2028 г.	Подобрена информационна основа и капацитет за планиране и изпълнение на политики за устойчиво управление на отпадъците	брой изготвени анализи - 0	брой изготвени анализи - 3	Община Габрово	РИОСВ Организаци и по оползвотворяване на отпадъци
Изграждане на ефективна инфраструктура за разделно събиране	Пилотна инициатива за разделно събиране на отпадъци от опаковки в малките населени места	15 000,00 лв.	публично - частни партньорства	2024 г.	Подобрен достъп до инфраструктура за разделно събиране на отпадъци от опаковки	брой обхванати малки населени места - 1	брой обхванати малки населени места - 15	Община Габрово	Организаци и по оползвотворяване на отпадъци
Стимулиране на устойчиви модели на потребление	Проучване на възможностите за въвеждане на вериги за съвместно събиране и предаване на отпадъци от опаковки от бизнеса	15 000,00 лв.	общински бюджет	2026 г.	Подобрен достъп до услуги за разделно събиране на отпадъци от опаковки за бизнеса	брой изготвени проучвания - 0	брой изготвени проучвания - 1	Община Габрово	Организаци и по оползвотворяване на отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Пилотна инициатива за доброволно споразумение с търговски вериги/ обекти за намаляване на употребата на опаковки и въвеждане на стандарти за екомаркировка	15 000,00 лв.	общински бюджет	2026 г.	Подобрен капацитет за партньорства в областта на предотвратяването на отпадъци	брой подписани споразумения - 0	брой подписани споразумения - 2	Община Габрово	Икономически оператори
--	--	---------------	-----------------	---------	--	---------------------------------	---------------------------------	----------------	------------------------

ЦЕЛ 3 НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ И НУЛЕВО ЗАМЪРСЯВАНЕ

ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

1. Национални цели и посока на развитие

Европейският зелен курс, предвижда амбициозна пътна карта за постигане на неутрална по отношение на климата **кръгова икономика**, в която **икономическият растеж не е зависим от използването на ресурси**.

С Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО) се определят мерки за справяне с неблагоприятното въздействие на генерирането и управлението на отпадъци върху околната среда и здравето на човека, както и за подобряване на ефективното използване на ресурсите. С Директивата относно депонирането на отпадъци се установяват стандарти за депата, за да се предотвратят неблагоприятните последици за здравето на човека, водите, почвата и въздуха.

В решението си от 15 октомври 2014 г. Съдът на Европейския съюз постановява, че преди депонирането отпадъците трябва да бъдат преработени по най-подходящия начин, за да се намали във възможно най-голяма степен отрицателното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

В съответствие с европейските цели и в изпълнение на националното законодателство, НПУО 2021-2028 г. определя като основна цел „Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други“. Планът предвижда програма от мерки, в резултат от изпълнението на които се очаква до **2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци**.

На национално ниво, **51 % от общите планирани инвестиции** в НПУО 2021-2028 са насочени към Програмата за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци, което е доказателство за важността на тези усилия. Предвижда се реализация както на инфраструктурни, така и на „меки“ мерки, насочени към:

- осигуряване на капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- рекултивиране и закриване на всички общински депа;
- осигуряване на инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците
- осигуряване на инфраструктура за оползотворяване на утайките от ГПСОВ, намаляване на емисиите на парникови газове и изграждане на функционираща електронна система за предлаганите продукти от третирани утайки от ПСОВ за употреба в земеделието и за рекултивация на нарушени терени;
- разработване на иновативни продукти и технологии, чрез които да се подобри йерархията на управление на отпадъците
- изготвяне на практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци
- повишаване на капацитета на институциите да осъществяват контрол на трансграничен превоз на отпадъци, вкл. за откриване на незаконни превози на отпадъци.

2. Място в йерархията за управление на отпадъците

Европейското и национално законодателство (чл. 6. (1) от ЗУО) въвеждат приоритетен ред при управлението на отпадъците, съгласно който **депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците.**

В допълнение чл. 6 (3) на от ЗУО изисква от компетентните органи при прилагането на йерархията по ал. 1 да вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

3. Оперативни цели на програмата

В изготвения анализ на управлението на отпадъците на общинско ниво е идентифицирана необходимост от фокусирани усилия в посока на намаляване на количествата на депонираните битови отпадъци и увеличаване дела на рециклираните и оползотворените такива, включително и чрез прилагане на най-добри технологии и научни постижения.

От друга страна, завишените екологични изисквания и целите за нулево замърсяване на околната среда, налагат въвеждане на нови подходи и мерки по отношение както на организацията и контрола на потоците отпадъци и недопускане на депониране на опасни отпадъци, надграждане и модернизиране на инфраструктурата с цел недопускане на замърсяване на компоненти на околната

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

среда в резултат от депонирането, така и на използване на иновативни технологии за следексплоатационните грижи на депото след неговото закриване, мониторинга и контрола. Важен аспект е и превенцията на замърсяването и намаляване на риска от нерагламентирано депониране. За преодоляване на идентифицираните предизвикателства са дефинирани следните оперативни цели:

- Осигуряване на условия за ефективно прилагане на йерархията за управление на отпадъците;
- Постигане на целите за намаляване на количествата депонирани отпадъци до максимум 30% от общото количество отпадъци;
- Намаляване на негативното въздействие на отпадъците върху околната среда и нулево замърсяване.

4. Мерки

Програмата за намаляване на количествата и риска от депонирани отпадъци предвижда както инвестиционни, така и "меки" мерки, групирани по приоритетни области на действие (ПО):

ПО1: Намаляване на количествата депонирани отпадъци от производствени дейности

Идентифицираният в анализа потенциал за повишаване на процента материално оползотворяване на отпадъчните потоци, формирани от производствената дейност на територията на община Габрово изисква прилагане на специфични мерки насочени към разработване и прилагане на практики за намаляване количеството депонирани отпадъци от производствени процеси с фокус приоритетни икономически сектори - текстилна промишленост, кожарска и кожухарска промишленост, обработка на метали и пластмаси, както и към проучване на възможностите за въвеждане на диференцирани такси за предаване и третиране на сепарирани строителни отпадъци на РДНО. Планираните мерки ще подпомогнат изграждането на капацитет за партньорство и ефективно прилагане на принципите на екологична отговорност.

ПО 2: Намаляване на риска от депониране на опасни отпадъци от бита

Важен аспект на предотвратяване замърсяването и намаляването на риска за околната среда и здравето на населението е недопускане на депониране на опасни отпадъци. За целта се планират мерки насочени към подобряване на инфраструктурата и капацитета за управление на опасни отпадъци на общинско ниво, посредством надграждане на системата за разделно събиране на опасни отпадъци от бита и разширяване на системата от мобилни центрове.

ПО 3: Дейности за модернизация на РСУО

Инвестиционните мерки са насочени предимно към модернизация и надграждане на инфраструктурата на РДНО – Габрово, посредством системи за видеонаблюдение, система за отчитане на отпадъци, енергийна ефективност, система за ранно предупреждение и превенция на пожари и др. Предвиждат се и мерки свързани с поэтапна подмяна на техниката за транспорт на отпадъци с екологично чисти превозни средства и възможности за компактиране и отчитане на количествата отпадъци. Важен компонент е и информирането на населението, включително поддържане и надграждане на Интернет страница на РДНО - Габрово с информация за предлагани услуги, технология на третиране, количества отпадъци и др. Усилията са насочени към

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

модернизиране на общинската система за управление на отпадъците, съобразено с тенденциите за дигитализация, декарбонизация и нулево замърсяване.

ПО 4: Превенция на замърсяването и намаляване на риска от нерагламентирано депониране

Предвид спецификата на община Габрово е необходимо фокусиране на усилия в посока предотвратяване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъците, чрез прилагане на ефективен и регулярен контрол, вкл. и използване на новите технологии за дистанционен контрол. Усилията се насочват и към подобряване на капацитета за прилагане на принципа „замърсителя плаща“. Предвидени са и мерки за картиране и създаване на регистър на локални замърсявания, осигуряване на своевременно почистване на замърсени зони, вкл. и доброволчески кампании и др. с цел ограничаване на риска за ОС и населението.

ПО 5: Третиране и оползотворяване на утайките от ПСОВ

В резултат на изводите и препоръките от анализа на съществуващия модел на управление на утайките, формирани от ПСОВ Габрово, са дефинирани мерки насочени към екологосъобразно оползотворяване на утайките като материален и енергиен ресурс. Планира се подобряване на базата данни по отношение на количеството и състава на генерираните утайки, включително и създаване и поддържане на електронна платформа с информация. Операторът на ПСОВ е необходимо да анализира и изготви прединвестиционно проучване за оползотворяване на утайките, ползвайки най-добрите технологии и научни постижения.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, включени в предходните програми, имат съществен принос и за постигане на Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните отпадъци и нулево замърсяване.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПониРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ И НУЛЕВО ЗАМЪРСЯВАНЕ**
- ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПониРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ**
- ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ: ОСИГУРЯВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ЕФЕКТИВНО ПРИЛАГАНЕ НА ЙЕРАРХИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ; ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА ДЕПониРАНИ ОТПАДЪЦИ ДО МАКСИМУМ 30% ОТ ОБЩОТО КОЛИЧЕСТВО ОТПАДЪЦИ; НАМАЛЯВАНЕ НА НЕГАТИВНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И НУЛЕВО ЗАМЪРСЯВАНЕ**

Приоритетни области на действие	Дейности (мерки)	Бюджет, лева	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	Водеща организация	Партньори
Намаляване на количествата депонирани отпадъци от производствен и дейности	Създаване и функциониране на тематични работни групи за разработване и прилагане на практики за намаляване количеството депонирани отпадъци от производствени процеси в приоритетни икономически сектори - текстилна промишленост, кожарска и кожухарска промишленост, обработка на метали и пластмаси	0,00 лв.		до 2028 г.	Подобрен капацитет за партньорство и възможности за намаляване на количествата депонирани отпадъци	брой тематични работни групи - 0	брой тематични работни групи - 3	Община Габрово	Икономически оператор и Браншов и организации

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Проучване на възможностите за въвеждане на диференцирани такси за предаване и третиране на сепарирани строителни отпадъци на РДНО	0,00 лв.		2025 г.	Ефективно прилагане на принципите на екологична отговорност	брой изготвени анализи/ проучвания - 0	брой изготвени анализи/ проучвания - 1	Община Габрово	РДНО - Габрово Общински съвет - Габрово
Намаляване на риска от депониране на опасни отпадъци от бита	Разширяване на системата за събиране на опасни отпадъци от бита на мобилен принцип - мобилни центрове	50 000,00	приходи от такси (отчисления и обезпечения)	ежегодно	Подобрена инфраструктура и капацитет за управление на опасни отпадъци на общинско ниво	брой мобилни центрове - 1	брой мобилни центрове - 2	Община Габрово	РДНО - Габрово
Дейности за модернизация на РСУО	Инвестиции за подобряване и надграждане на инфраструктурата на РДНО - Габрово (системи за видеонаблюдение, система за отчитане на отпадъци, енергийна ефективност, оползотворяване на дъждовна вода и др.)	150 000,00	Програми съфинансирани от ЕС	2028 г.	Подобрена инфраструктура за управление на риска от депонирани отпадъци	брой подобрени и разширени съоръжения/ инсталации - 0	брой подобрени и разширени съоръжения/ инсталации - 3	РДНО - Габрово	Община Габрово РСУОО ГТ

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Поетапна подмяна на техника за транспорт на отпадъци, обслужваща населените места с екологично чисти превозни средства и възможности за компактиране и отчитане на количествата отпадъци	600 000,00	Програми съфинансирани от ЕС приходи от такси (отчисления и обезпечения)	До 2028 г.	Подобрена инфраструктура за управление на риска от депониране на отпадъци	брой подменени транспортни средства - 0	брой подменени транспортни средства - 4	ОП "Благоустройство"	Община Габрово Общински съвет Габрово
	Поддържане и надграждане на Интернет страница на Община Габрово с информация за предлагани услуги, технология на третиране, количества отпадъци и др.	0,00 лв.		ежегодно	Подобрен достъп до информация и услуги, свързани с управление на отпадъците	брой разработени внедрени информационни платформи - 0	брой разработени внедрени информационни платформи - 1	РДНО – Габрово ОП Благоустройство	Община Габрово
Превенция на замърсяването и намаляване на риска от неагламентирано депониране	Картиране, създаване и периодична актуализация на регистър на локални замърсявания на територията на община Габрово	60 000,00	Държавен бюджет общински бюджет	2024 г.	Подобрен капацитет за управление и контрол на риска от замърсяване	брой създадени регистри - 0	брой създадени регистри - 1	Община Габрово	РИОСВ

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Планиране и изпълнение на дейности за почистване на зони с нерегламентирано депониране на отпадъци	10 000,00 лв.	общински бюджет	ежегодно	Намален риск от замърсяване	изпълнени дейности по почистване	изпълнени дейности по почистване	ОП "Благоустройство"	Община Габрово РИОСВ
Превенция на замърсяването и намаляване на риска от нерегламентирано депониране	Планиране и изпълнение на мерки за контрол (проверки и предписания) за ефективно прилагане на принципа "замърсителят плаща"	0,00 лв.		ежегодно	Подобрен капацитет за управление и прилагане на принципа "замърсителят плаща"	предприети мерки за контрол	предприети мерки за контрол	РДНО - Габрово	Община Габрово
Третиране и оползотворяване на утайките от ПСОВ	Изготвяне на анализ и прединвестиционно проучване за оползотворяване на утайките от ПСОВ Габрово	100 000,00 лв.	инвестиции на публични предприятия	2028 г.	Намален риск от депониране на отпадъци от урбанизирани екосистеми	брой изготвени анализи/ проучвания - 0	брой изготвени анализи/ проучвания - 1	ВиК - Габрово	Община Габрово
	Създаване и поддържане на електронна платформа с информация за предлагани за оползотворяване третирани утайки, количества, възможна употреба, цени	15 000,00 лв.	инвестиции на публични предприятия	2028 г.	Намален риск от депониране на отпадъци от урбанизирани екосистеми	брой разработени внедрени информационни платформи - 0	брой разработени внедрени информационни платформи - 1	ВиК - Габрово	

**ЦЕЛ 4 МОБИЛИЗАЦИЯ НА КАПАЦИТЕТ И РЕСУРСИ
ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА
ОБЩИНА ГАБРОВО**

**ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА
ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**

**ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НИВОТО НА
ИНФОРМИРАНост И УЧАСТИЕ НА
ГРАЖДАНИТЕ В ПРОЦЕСИТЕ НА
ФОРМУЛИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ОБЩИНСКИ ПОЛИТИКИ ЗА УСТОЙЧИВО
УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**

**ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**

1. Национални цели и посока на развитие

Прилагането на политиката за опазване на околна среда, и в частност устойчиво управление на отпадъците, се ръководи от принципите на открито управление, системни усилия за интеграция на екологичните съображения в секторните политики и в производствените модели, постоянен диалог и партньорство с всички страни, оптимизиране на административните процедури и прилагане на ефективен превантивен, текущ и последващ контрол.

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на административен капацитет на местно ниво за изпълнение на функциите, произтичащи от нормативната уредба и поставените общински цели във връзка с общинската политика за управление на отпадъците.

Новите и все по-високи изисквания на националното законодателство за отпадъците налагат непрекъснато развитие и повишаване на административния капацитет на общините, което да гарантира, че те разполагат с ключови служители за компетентно управление на отпадъците на територията си. Управлението на отпадъците е комплекс от решения, действия и дейности, свързани с образуването на отпадъците, екологосъобразното им третиране на база определена информация, както и различните форми на контрол.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

В съответствие с развитието на националното законодателство в сектор отпадъци и с националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията, в програмата са предвидени дейности за развитие на компетентността, знанията и уменията на служителите от администрацията с функции свързани с отпадъците и за тяхното ресурсно обезпечаване.

2. Оперативни цели на програмата

Обобщените изводи и препоръки от анализа на институционалния капацитет показват, че административно Община Габрово е добре организирана и осигурена с подходящи кадри, които имат потенциал и подготовка за бъдещо развитие. Формирани са дирекция, отдел и комисии, които пряко или косвено са свързани с опазване на околната среда и управление на отпадъците. С решения на Общински съвет – Габрово са създадени две предприятия за дейности с отпадъци - ОП Благоустрояване (събиране, транспортиране и поддържане на чистота) и ОП Регионално депо за неопасни отпадъци (екологосъобразно третиране на отпадъци).

Община Габрово има добре разработена местна нормативна рамка, натрупан опит и изграден капацитет в областта на управление на отпадъците. Предвид динамиката в нормативната база на европейско и на национално ниво, нарастващите задължения на местната власт, както и необходимостта от прилагането на качествено нови и иновативни подходи и решения за устойчиво управление, е необходимо допълнително повишаване на квалификацията, професионалното развитие и повишаване на експертизата в сферата на отпадъците на отговорните служители.

Необходимо е насочване на усилията за подобряване на нормативната база и политики на общинско ниво за управление на отпадъците, както и постигане на адекватно информационно обезпечаване на всички дейности и процеси в областта на отпадъците. Изграждането на единна информационна система, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните за отпадъците в интегриран вид ще гарантира изготвянето на качествени анализи и отчети и проследяване на напредъка по заложените в Програмата за управление на отпадъците на Община Габрово цели до 2028 г.

За преодоляване на идентифицираните предизвикателства в програмата се дефинирани следните оперативни цели:

- Подобряване на нормативната рамка и рамката за планиране и управление на общинско ниво;
- Подобряване капацитета и експертизата на общинска администрация за устойчиво управление на отпадъците.

3. Мерки

Предвидените мерки са групирани по приоритетни области на действие (ПО):

ПО 1: Оптимизация на модела на управление

С цел постигане на съответствие с актуалните политики и регулации на национално и европейско ниво в областта на управлението на отпадъците и околната среда, както и за интегриране на целите за устойчиво управление на отпадъците в политиките на местно ниво, програмата предвижда серия от мерки насочени към актуализация на общинската нормативната уредба и на секторните стратегически документи; периодични оценки на програмните и нормативни документи на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

общинско ниво за съответствие с актуалните промени и тенденции в европейското и национално законодателство и политики. Планира се и разработване и прилагане на вътрешна процедура за съгласуване на устройствените планове за развитие на територията на общината със системите за управление на отпадъци, и модел за определяне на размера на такса "битови отпадъци", базиран на принципа "замърсителят плаща". Акцент в програмата от мерки са усилията на общинската администрация да служи като модел за „зелена“ администрация, като приложи местна политика за организация на събития с "нулев" отпечатък (без продукти за еднократна употреба, с приоритет върху електронни средства за информация и комуникация).

ПО 2: Подобряване на капацитета и експертизата

Мерките са насочени към подобряване на капацитета и експертизата на администрацията за устойчиво управление на отпадъците и прилагане на принципите за устойчиви инвестиции. Планира се въвеждане на компетентностен профил за служителите на общинска администрация и структурните звена, ангажирани в системата за управление на отпадъци; периодична оценка на нуждите и провеждане на обучения за повишаване на квалификацията и експертизата и на служителите от общинска администрация и структурни звена от системата за управление на отпадъците, вкл. за подготовка и провеждане на "зелени" обществени поръчки, за въвеждането на инструменти за оценка и ефективност на разходите за околна среда, за устойчиви инвестиции и др.

ПО 3: Мерки за проследяване на напредъка и контрол

За ефективно проследяване и контрол на напредъка на постигане на целите по управление на отпадъците се предвижда подготовка и публикуване на отчети за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на Община Габрово, вкл. структурирана информация за различни целеви групи. Предвиждат се и мерки за подобряване на капацитета на звеното с контролни функции към ОП РДНО – Габрово. Усилията са фокусирани върху дигитализация на процесите за проследяване и контрол и създаване на ГИС-базирана платформа с информация за всички площадки с разрешително за дейности с отпадъци, информация за отпадъците, които приемат, визуализиране местоположението и вида на контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, текстил, негодни за употреба мазнини, обекти за поправка и подготовка за повторна употреба на продукти, както и вида и количеството временно съхранени строителни отпадъци и възможностите за тяхното повторно използване.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- + СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4: МОБИЛИЗАЦИЯ НА КАПАЦИТЕТ И РЕСУРСИ ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ГАБРОВО**
- + ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**
- + ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ: ПОДОБРЯВАНЕ НА НОРМАТИВНАТА РАМКА И РАМКАТА ЗА ПЛАНИРАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩИНСКО НИВО; ПОДОБРЯВАНЕ КАПАЦИТЕТА И ЕКСПЕРТИЗАТА НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**

Приоритетни области на действие	Дейности (мерки)	Бюджет, лева	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	Водеща организация	Партньори
Оптимизация на модела на управление	Анализ и актуализация на секторните стратегически и нормативни документи на общинско ниво с цел интегриране на целите за устойчиво управление на отпадъците	0,00 лв.	общински бюджет	2024 г.	Подобренa нормативна рамка и интеграция на целите за околна среда в общинските нормативни документи и политики	брой актуализирани нормативни и стратегически документи - 0	брой актуализирани нормативни и стратегически документи - 3	Община Габрово	Общински съвет - Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Периодични оценки на програмните и нормативни документи на общинско ниво за съответствие с актуалните промени и тенденции в европейското и национално законодателство и политики	0,00 лв.		2028 г.	Подобрена нормативна рамка и интеграция на целите за околна среда в общинските нормативни документи и политики	брой изготвени оценки - 0	брой изготвени оценки - 2	Община Габрово	Общински съвет - Габрово
Оптимизация на модела на управление	Разработване и въвеждане на общинска политика за организация на събития с "нулев" отпечатък (без продукти за еднократна употреба, с приоритет върху електронни средства за информация и комуникация)	0,00 лв.		2023 г.	Интегриране на целите за устойчиво управление на отпадъците в политиките на местно ниво	брой разработени/актуализирани политики - 0	брой разработени/актуализирани политики - 1	Община Габрово	Общински съвет - Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Оптимизация на модела на управление	Разработване и прилагане на вътрешна процедура за съгласуване на устройствените планове за развитие на територията на общината със системите за управление на отпадъци	0,00 лв.		2028 г.	Създадена подходяща планова основа за ефективно прилагане на принципа "замърсителят плаща"	брой разработен и/актуализирани процедури - 0	брой разработен и/актуализирани процедури - 1	Община Габрово	Общински съвет - Габрово
	Разработване на модел за определяне на такса БО и прилагане на подход (механизъм) за определяне на размера на такса "битови отпадъци", базиран на принципа "замърсителят плаща"	60 000,00 лв.	общински бюджет	2024 г.	Създадена подходяща нормативна и планова основа за ефективно прилагане на принципа "замърсителят плаща"	брой разработен и и въведени модели - 0	брой разработен и и въведени модели - 1	Община Габрово	Общински съвет - Габрово
Подобряване на капацитета и експертизата	Въвеждане на компетентностен профил за служителите на общинска администрация и	0,00 лв.		2023 г.	Подобрен капацитет и експертиза за устойчиво управление на отпадъците	брой обхванати служители - 0	брой обхванати служители - 10	Община Габрово	РДНО - Габрово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	структурните звена, ангажирани в системата за управление на отпадъци								
	Периодична оценка на нуждите и провеждане на обучения за повишаване на квалификацията и експертизата на служителите от общинска администрация и структурни звена от системата за управление на отпадъците	21 000,00 лв.	Държавен бюджет общински бюджет	ежегодно	Подобрен капацитет и експертиза за устойчиво управление на отпадъците	брой обхванати служители - 0	брой обхванати служители - 10	Община Габрово	
Подобряване на капацитета и експертизата	Провеждане на обучения и подобряване на знанията за подготовка и провеждане на "зелени" обществени поръчки, въвеждането на инструменти за оценка и ефективност на разходите за околна среда, устойчиви инвестиции	10 000,00 лв.	общински бюджет	ежегодно	Подобрен капацитет и експертиза за прилагане на принципите за устойчиви инвестиции	брой обхванати служители - 0	брой обхванати служители - 10	Община Габрово	

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Мерки за проследяване на напредъка и контрол	ГИС-базирана платформа с информация за всички площадки с разрешително за дейности с отпадъци, информация за отпадъците, които приемат, визуализиране местоположение то и вида на контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, текстил, негодни за употреба мазнини, обекти за поправка и подготовка за повторна употреба на продукти, както и вида и количеството временно съхранени строителни отпадъци и възможностите за тяхното повторно използване	55 000,00 лв.	Програми съфинансирани от ЕС Общински бюджет	2028 г.	Подобрен капацитет и информационна основа за планиране и устойчиво управление на отпадъците	брой създадени информационни системи - 0	брой създадени информационни системи - 1	Община Габрово	РДНО – Габрово ОП Благоустройство ООПО
--	---	---------------	---	---------	---	--	--	----------------	--

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Подготовка и публикуване на отчети за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на Община Габрово, вкл. структурирана информация за различни целеви групи	0,00 лв.		ежегодно	Ефективен процес на отчитане и популяризиране на напредъка по изпълнение на Програмата за УО	брой изготвени отчети - 0	брой изготвени отчети - 7	Община Габрово	РДНО – Габрово ОП Благоустройство ООпО Общински съвет - Габрово
Мерки за проследяване на напредъка и контрол	Подобряване на капацитета на звеното с контролни функции към Община Габрово, вкл. увеличаване на числения състав, система за провеждане на периодични инструктажи, регистър на обекти, подлежащи на контрол и др.	120 000,00 лв.		2028 г.	Подобрен капацитет за контрол и прилагане на нормативните изисквания, свързани с управление на отпадъци	брой обхванати служители - 6	брой обхванати служители - 8	РДНО - Габрово	Община Габрово Общински съвет Габрово

ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НИВОТО НА ИНФОРМИРАНост И УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ В ПРОЦЕСИТЕ НА ФОРМУЛИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ ПОЛИТИКИ ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Национални цели и посока на развитие

Проблемите свързани с управлението на отпадъците са тясно свързани с чистата околна среда, здравето на населението и качеството на живот. Необходими са промени в образованието, обучението и информационните процеси като ключов фактор за насърчаване на участието на гражданите и заинтересованите страни в процесите за вземане на стратегически решения и формиране на политики, свързани с околната среда.

Политиката за информиране, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и прилагане на механизмите на контрол допринася за формиране на устойчиви модели на поведение по въпросите на околната среда, в частност на управление на отпадъците.

Необходими са целенасочени действия за по-широка осведоменост и ангажираност на гражданите, младите хора и заинтересованите страни, за да се включат в процесите на устойчиво управление на отпадъците. Чрез информираност трябва да се насърчава осъзнаването на личната и колективната отговорност.

За тази цел публичните органи, както на национално, така и на общинско ниво, играят важна роля за повишаване на осведомеността и ангажираността, като предлагат най-подходящите поведенчески модели. Постигането на подобно ниво на информираност изисква подходящи комуникационни кампании и канали, които функционират в средата на новите технологии и научните изследвания.

2. Оперативни цели на програмата

Община Габрово има добър опит и практика в предоставянето на екологична информация и във включването на гражданите в процеса на вземане на решения при формиране на екологичната политика на местно ниво. Като основен извод от обстойния преглед на реализираните през годините кампании е, че всяка следваща година освен приемственост има и доразвиване на концепцията за стратегическия подход в информирането на обществото.

Необходими са още усилия по отношение предоставяне на по-добър достъп до информация и подобряване на достъпността на информацията за околната среда. От една страна целта е предоставянето на достатъчна като обем актуална и специализирана информация, а от друга – разработване и прилагане на подходящи форми на комуникация на основни послания и резултати към широката общественост. Разработването и прилагането на активна и комплексна програма от мерки включваща както кампании, обучения и информационни инициативи адресиращи всички дейности и организационни схеми по управление на отпадъците, така и дейности за изграждане на ангажираност и стимулиране на участието на гражданите във всички етапи на процеса на управление на отпадъците са ключови за постигането на следните оперативни цели:

- Подобряване достъпа и достъпността на информацията, свързана с управлението на отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- Насърчаване участието на заинтересованите страни в процеса на планиране и изпълнение на политиките, свързани с управление на отпадъците

3. Мерки

Достъпът и достъпността на информацията за околна среда се разглеждат като еднакво значими за осигуряване на ниво на информираност. Предвидените мерки допълват и надграждат досегашния опит и усилията на общинската администрация.

ПО 1: Мерки за популяризиране на целите за устойчиво управление на отпадъците

Мерките, които са планирани са комплексни и базирани на новите информационни технологии, което гарантира достигане до голям брой хора. Усилията се насочени към подобряване на информираността на обществото по проблемите, свързани с управлението на отпадъците, повишаване на ангажираността и участието на заинтересованите страни и населението в изпълнението на общинските политики, както и към изграждане на общностна култура за нулева толерантност към замърсяването. Мерките са насочени към популяризиране на Програмата за управление на отпадъци на Община Габрово, както и към организиране и провеждане на кампании за повишаване на обществената информираност по отношение на целите за устойчиво управление на отпадъците, посветени на различните потоци отпадъци, кампании със специфичен фокус биоразградими продукти. Усилия ще бъдат насочени и към популяризиране на принципите за екодизайн на продукти и услуги.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

- **СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4: МОБИЛИЗАЦИЯ НА КАПАЦИТЕТ И РЕСУРСИ ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ГАБРОВО**
- **ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НИВОТО НА ИНФОРМИРАНост И УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ В ПРОЦЕСИТЕ НА ФОРМУЛИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ ПОЛИТИКИ ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**
- **ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ: ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА НА ИНФОРМАЦИЯТА, СВЪРЗАНА С УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИ;**
НАСЪРЧАВАНЕ УЧАСТИЕТО НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ В ПРОЦЕСА НА ПЛАНИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОЛИТИКИТЕ, СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Приоритетни области на действие	Дейности (мерки)	Бюджет, лева	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	Водеща организация	Партньори
Мерки за популяризиране на целите за устойчиво управление на отпадъците	Популяризиране на Програмата за управление на отпадъци на Община Габрово	15 000,00 лв.	общински бюджет	2028 г.	Подобрено ниво на информираност и обществена ангажираност по проблемите, свързани с управлението на отпадъците	брой информационни кампании/инициативи - 0	брой информационни кампании/инициативи - 7	Община Габрово	РДНО – Габрово ОП Благоустрояване

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

	Кампании за повишаване на обществената информираност по отношение на целите за устойчиво управление на отпадъците, посветени на различни потоци отпадъци	200 000,00	публично - частни партньорства	2028 г.	Подобрено ниво на информираност и участие на заинтересованите страни и населението в изпълнение на общинските политики по управление на отпадъците	брой проведени информационни кампании - 68	брой проведени информационни кампании - 136	Община Габрово	Организации по оползвотворяване на отпадъци
Мерки за популяризиране на целите за устойчиво управление на отпадъците	Популяризиране на принципите за екодизайн на продукти и услуги	15 000,00 лв.	публично - частни партньорства	2028 г.	Подобрено ниво на информираност и достъп до добри практики за въвеждане на принципите за екодизайн	брой информационни инициативи - 0	брой информационни инициативи - 3	Браншови организации	Община Габрово
	Разработване и изпълнение на информационни кампании за ползите и ограниченията на биоразградими продукти	15 000,00 лв.	общински бюджет	2028 г.	Подобрено ниво на информираност и обществена култура за нулева толерантност към замърсяването	брой проведени информационни кампании - 0	брой проведени информационни кампании - 2	Община Габрово	Организации по оползвотворяване на отпадъци

ХІХ. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Програмата за управление на отпадъците на община Габрово за 2021-2028 г. е елемент от една цялостна система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между настоящата програма и други национални, регионални и общински програмни и стратегически документи. От своя страна изпълнението на Програмата за управление има връзка с постигането на целите на редица европейски, национални, регионални и местни планови документи:

Нова стратегическа програма на ЕС за периода 2019—2024 г.

На заседанието си в Брюксел на 20 юни 2019 г. Европейският съвет постигна съгласие по програма на ЕС за следващите пет години. В документа „Нова стратегическа програма за периода 2019—2024 г.“ се определят приоритетните области, които ще направляват работата на Европейския съвет и ще дават насоки за работните програми на други институции на ЕС.

Четири са основните приоритети на стратегическата програма:

- Защита на гражданите и свободите
- Развиване на силна и жизнеспособна икономическа база
- Изграждане на неутрална по отношение на климата, екологична, справедлива и социална Европа
- Защита на европейските интереси и ценности в световен план. Стратегическата програма очертава и пътищата за постигане на тези цели.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030г.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво.

Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

В рамките на стратегическия приоритет на документа са заложили цели и едно от специфичните е цел 3: Ефективно използване на ресурсите в регионите чрез оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г

Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда

Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 –2027 г.

Програмата за управление на отпадъците на община Габрово е изцяло съобразена с НПУО, която е елемент от цялостната национална система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между НПУО 2021-2028 г. и други национални програмни документи. При разработването на целите на НПУО 2021-2028 г. и в частност на Програмата за управление на отпадъците на община Габрово, са взети предвид анализите и предвижданията както на хоризонтални, така и на секторни планови документи, от които пряко или косвено произтичат част от мерките, заложи в него. От своя страна изпълнението на НПУО ще допринесе постигането на целите на други националните планови документи.

Национална програма за развитие (НПР 2030)

Националната програма за развитие България 2030 е приета с Протокол № 67 на Министерския съвет от 02.12.2020 г. Тъй като Националната програма за развитие България 2030 е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, определящ визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, НПУО 2021-2028 г. и всички програми към него са съобразени визията на НПР 2030: „През 2030 г. България е държава с висок жизнен стандарт и конкурентноспособна, нисковъглеродна икономика.“ Намалването на депонирането на отпадъци е пряко свързано с намаляването на емисиите на парникови газове.

Поставените цели и програми в НПУО 2021-2028 г. водят пряко до постигане на целевата стойност на индикатора на НПР 2030 за подобряване на показателя ресурсна ефективност чрез мерките за предотвратяване образуването на отпадъците, повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъците вместо използването на първични суровини.

Една от петте оси на развитие, заложи в НПР 2030 е „Зелена и устойчива България“, в рамките на която са определени три национални приоритета, първият от които е: „Кръгова и нисковъглеродна икономика“. Основната цел на приоритета е повишаването на ресурсната – и в частност енергийната – производителност. Специално се подчертава, че фокус ще бъде поставен върху преминаването от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита. Тяхното рационално и отговорно използване ще бъде основна предпоставка за подобряването на околната среда и за постигането на устойчив ръст на икономиката. Поради това, че икономиката на България е най-ресурсоемката в рамките на общността, фокусът ще бъде поставен върху трансформирането на линейната икономика на страната в кръгова. Ще бъдат предприети действия за повишаване на нормата на кръговото (вторично) използване на материалите в икономиката. С цел постигането на по-добри резултати ще бъде осъществено въвеждането на нисковъглеродни, ресурсно ефективни и безотпадни технологии. Внедряването на екоиновационни дейности, включително нови екологични продукти и технологии, ще заема важно място при подкрепата за предприятията от различни програми. Едновременно с това, ще бъдат положени усилия за създаването на нови работни места в областта на екологосъобразната и синята икономика.

В НПР 2030 се поставят и ключови действия: при управлението на отпадъците ще бъде увеличен делът на компостираните био отпадъци и рециклираните битови, производствени и

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

строителни отпадъци. Ще бъдат предприети мерки за подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъци, като се надграждат и разширяват съществуващите изисквания. Осигурено ще бъде предоставянето на финансови стимули за подпомагане на разделното събиране на отпадъци, както и за употребата на рециклирани суровини. За постигане на по-добра ефективност на рециклирането и повишаване на количествата рециклирани битови отпадъци ще бъде въведено допълнително задължително разделно събиране на биоотпадъците и отпадъците от текстил. Ограничаването на депонирането ще продължи да бъде стимулирано и чрез задължителните и до момента режими на разширена отговорност на производителите по отношение на масово разпространените отпадъци с фокус върху повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на многократната употреба. Същевременно ще продължи приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, като ще се предприемат мерки за предотвратяване на незаконното изхвърляне на отпадъци и произтичащото замърсяване. Посочените приоритети и ключови действия са конкретизирани като мерки в Плановите за действие към програмите на НПУО 2021-2028 г.

Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) е в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО и е неразделна част от НПУО. Тя определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.), приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019 г.

Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 – 2030 г.), приета с Решение № 541 на Министерския съвет от 13.09.2019 г.

С Третия план за действие по изменение на климата се залагат основите на преход към нисковъглеродно и ресурсно-ефективно развитие на страната ни. Въпреки, че в абсолютни стойности емисиите на парникови газове от сектор отпадъци са намалели с почти 28% спрямо базовата 1988 година, Сектор „Отпадъци” генерира емисии на парникови газове в страната с дял около 6-8% през последните години. Емисиите на парникови газове от депонираните битови отпадъци представляват около 77% от общото количество емитирани парникови газове от Сектор „Отпадъци”, а от третирането на отпадъчни води - около 22%.

Анализите на национално ниво показват, че добив и оползотворяване на газ от депата не се практикува у нас и целият метан от депата се емитира в атмосферата или (в редки случаи) се изгаря. Също така, Планът констатира, че при третирането на отпадъчните води в големи ПСОВ (обслужващи над 50 000 е.ж.) е технологично възможно и икономически целесъобразно произвеждането на топлинна и електроенергия от отделения при стабилизирането на утайките в метан танкове биогаз за покриване на основната част от енергийните нужди на станциите.

НПУО 2021-2028 г. допринася за постигане целите на националния план по изменение на климата, тъй като намаляването на депонирането на отпадъците чрез тяхното предотвратяване, повторна употреба и рециклиране са част от мерките за нисковъглеродно развитие не само на национално, но и на международно ниво.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

Постигането на целите на НПУО 2021-2028 г., което ще подпомогне постигането на целите и индикаторите на НПР 2030, както по горе е представено, се предвижда да се осъществи чрез конкретни мерки, част от които се предлага да се подкрепят от национални програми за периода 2021-2027 г. , финансирани от европейски фондове, в т.ч. програмата за околна среда, програмата за конкурентоспособност и иновации в предприятията, програмата за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация, програма храни и основно материално подпомагане, програма за развитие на човешките ресурси, програма за развитие на селските райони. Програмите са в начален етап на разработване и се очаква да адресират по подходящ начин мерките, включени в НПУО 2021-2028 г., в съответните приоритети на посочените програми.

Програмата за управление на отпадъците на Община Габрово ще допринесе за постигането на целите заложи на национално, местно и европейско ниво.

XX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наблюдението и оценката на изпълнението на програмата са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - извършване на актуализация.

Член 52 от ЗУО Изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините, са разписани в чл. 52 от ЗУО, като:

- Програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Наблюдението на изпълнението на Програма за управление на отпадъците на община Габрово за периода 2021-2028 г. е процес на системно събиране и анализ на информация, относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. За всяка мярка или група от мерки в отделните програми са посочени очаквани резултати от изпълнението ѝ, както и индикатори за изпълнение. Именно за посочените резултати и индикаторите ще се събира необходимата информация в рамките на системата за наблюдение, отчет и контрол. В допълнение към изпълнението на индикатора, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Наблюдението на изпълнението на програмата за управление на отпадъците включва няколко важни аспекта.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той определя звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата.

Вторият аспект се отнася до събиране на информация за проследяване на напредъка на изпълнението на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка към постигане на целите и осъществяване на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

контрол по изпълнение на мерките. Изключително важно е общината да разработи и прилага единна информационна система за отпадъците. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измержване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да провежда проучвания или анкетни допитвания. Сроковете за събиране и систематизиране на данните трябва да са съобразени с нормативно изискваните срокове за отчети и доклади, с цел постигане на ефективност и ефикасност на процеса. ЗУО изисква кметът на общината да представя годишен отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците за предходната година до 31 март, а регионалните сдружения за управление на отпадъците да представят годишни отчети за изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО до 10 март на следващата година.

На трето място, системата за наблюдение, отчет и контрол на изпълнението на програмата включва действия, които осигуряват необходимата информация за междинни оценки и окончателна оценка на степента на изпълнение на целите, както и механизъм за анализ на причините за евентуални проблеми при изпълнението им и за актуализация при необходимост.

Като административен подход следва кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на Отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Орган за контрол по изпълнение на програмата е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта той изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците през съответната година, който се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ. Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година. Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците - както общински съветници, така и широката общественост.

Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне по различни причини:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;

- в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

С оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за управление на отпадъците за изпълнение на националните цели, които страната докладва на ЕК, общината следва да предвиди междинна оценка на програмата след тригодишен срок на изпълнение, която ще посочи

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО 2021 - 2028г.

тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели. В съответствие с изводите от оценката следва да се извърши актуализация на програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Процедурата за актуализация на общинската програма за управление на отпадъците следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. Актуализацията на програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.